TIJDSCHRIFT OVER PIANOMUZIEK & PIANO'S VOOR PIANISTEN, DOCENTEN, PIANOSTEMMERS EN PIANODETAILHANDEL

MAART 2024 - JRG. 11 - NR. 4 - € 9,50

PIANIST

NEDERLAND | BELGIË

INTERVIEWS

Saskia Giorgini

Liebrecht Vanbeckevoort

10 jaar PIANIST!

Steinway Design

Belgian Piano School

Festival in Naarden!

Hélène

GRIMAUD

VOOR CLARA

BP 8171096611088888

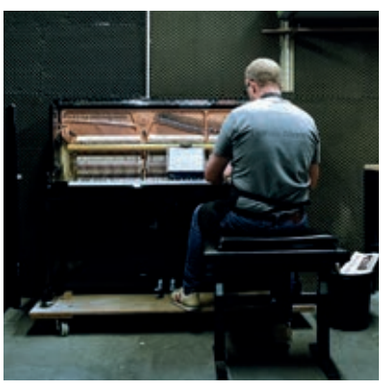
re maene

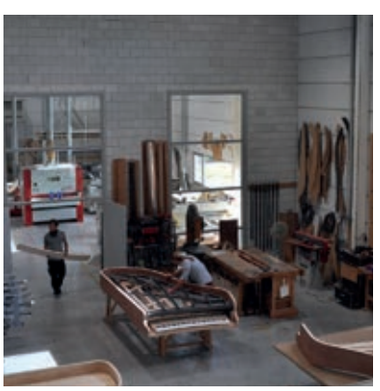
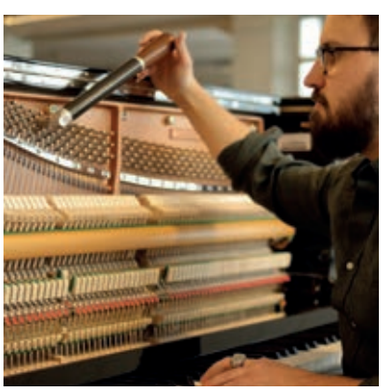
EXPERIENCED KEYS, NEW MEMORIES

Tweedehands piano's en vleugels in elke prijscategorie (Yamaha, Kawai, Seiler, Petrof, Schimmel, Bösendorfer, Steinway,...)
Lokaal aangekochte gebruikte instrumenten, **volledig gereviseerd en gepolierd** in onze ateliers,
aangeboden met **10 jaar Maene-garantie.**
Geef een instrument een nieuw leven, en hergebruik materialen op een **maatschappelijke verantwoorde** manier!

MAENE

GROOT TWEEDEHANDS AANBOD BESCHIKBAAR IN ONZE BELGISCHE EN NEDERLANDSE SHOWROOMS:
ALKMAAR - AMSTERDAM - ANTWERPEN - BRUSSEL - DELFT - GENT - LANAKEN - RUISELEDE - UTRECHT
OF ONLINE OP WWW.TWEEDEHANDSPIANO.BE

FOTO: YOSHIE KUWAYAMA

REDACTIONEEL

10 Jaar Pianist!

Het zal altijd wel een bijzondere herinnering blijven. In de villa van Rachmaninoff nabij Luzern, kreeg ik de kans om even op de vleugel van de maestro zelf te spelen. In zijn eigen huis, met de partituren van de daar geschreven Derde Symfonie en de Variaties over een thema van Paganini nog op zijn bureau. Alles is hier nog zoals het ooit was en het is net alsof de boomlange maestro vanuit de tuin zo binnenstapt, je achteloos op de schouder tikt en minzaam zegt: 'laat mij maar even.'

Zo heeft misschien de jonge Vladimir Horowitz zich gevoeld toen hij voor het eerst voorspeelde voor Rachmaninoff, want de meester zou zomaar kunnen zeggen: 'hou er maar mee op, dat wordt niks.' Maar de sterren stond gunstig voor Volodya, ze werden de beste vrienden. Wanneer je zo'n componistenhuis binnenstapt, dan wordt je als in een tijdmachine meegevoerd, terug in de tijd. Er zijn nog best veel van die huizen, vooral in Duitsland en Oostenrijk, maar in Nederland – België weet ik niet zo goed – zijn we niet zo gezegend wat dat betreft en de toekomst van het Haagse huis waar Louis Couperus woonde is nog onzeker. Ontbreekt het ons aan historisch besef?

Het is wellicht een symptoom van deze tijd met zoveel fake news, dat we nu ook in de muziek terugzien met het hardnekkig verhaal over de Steinway van Rachmaninoff die een meter langer zou zijn dan een normale concertvleugel. Wie even nadenkt zal tot de conclusie komen dat Steinway, met alle grenzeloze eerbied voor Rachmaninoff, niet voor één enkel instrument een compleet nieuw ontwerp en dito technische uitvoering zou kunnen realiseren. Dat heeft Steinway onlangs wel gedaan voor een nieuwe designvleugel waarover u in de nummer leest, maar daarvan worden er toch een goede honderd gemaakt.

En over tijdmachines gesproken, we vieren dit jaar 10 jaar PIANIST! We blikken een klein beetje terug, maar het is sowieso beter om vooruit te kijken, naar alles wat er weer gaande is in de pianowereld, meer dan genoeg om deze PIANIST te vullen.

En tot slot nog een persoonlijke noot: lees het artikel over Jurgen Degryse, die met zijn Belgian Piano School de bijzondere inzichten van Jacques De Tiège wil doorgeven, De Tiège, van wie ook uw hoofdredacteur kort gezegd alles leerde over pianospel en muziek. We wensen Jurgen veel succes met zijn mooie en waardevolle initiatief!

ERIC SCHOONES
Hoofdredacteur

forte media

Pianist verschijnt in Nederland en België. Daarnaast in de Duitse taal in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg, Liechtenstein en via controlled circulation in Oost-Europa.

PIANIST
NEDERLAND | BELGIË

COLOFON

Pianist is een uitgave van Forte Media
Heistraat 16 a
5691 CA Son en Breugel

Pianist verschijnt in Nederland, België, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg en Oost-Europa (controlled circulation).
www.pianistmagazine.nl - www.pianist-magazin.de

Founder/eigenaar
Henk Brüger sr.
h.bruger@pianistmagazine.nl
Tel. 06-55141982

Hoofdredacteur
Eric Schoones
e.schoones@pianistmagazine.nl

Eindredacteur
Arlette Beijer
Esther van Helvoort (Beluisterd)

Vormgeving
Eric Geurts, Elan Media

Marketing en PR
Kristin Brüger, geb. Gräfin zu Rantzau

Aanlevering advertenties
Forte Media / Pianist
Tel.: +31 (0)499 791 062 (ma t/m vr 10-13 uur)
E-mail: info@pianistmagazine.nl

Redactieadres
Heistraat 16a
5691 CA Son en Breugel
E-mail: redactie@pianistmagazine.nl

Samenwerkende instanties
NPMB, EPTA, WFIMC, VvPN en concertzalen

Foto omslag
Mat Hennek

Aan dit nummer werkten mee:
Jaap Blauwendraat, Margaretha Coornstra, Cornélie Hoendervanger, Yoshie Kuwayama (fotografie), Christo Lelie, Angelique van Os, Friedrich Sprondel, Sven Taffijn, Rudy Tambuyser, Suzanne Weusten.

Beluisterd: Thijs Bonger, René de Cocq, Harry-Imre Dijkstra, Arnoud Heerings, Paul Herruer, Frank Hougee, Paul Janssen, Olga de Kort, Emanuel Overbeeke, Hans Quant, Siebe Riedstra, Wenneke Savenije, Gerard Scheltens, Marjolein Sengers, Emile Stoffels, Wynold Verweij. Selectie: Emanuel Overbeeke.

Abonnementen Nederland & België
PIANIST verschijnt 4x per jaar, elk nummer inclusief bladmuziek. Een jaarabonnement kost € 37,50 inclusief btw en inclusief twee edities van *The World of Piano Competitions*, gratis voor abonnees (€ 12,- voordeel). Ga voor een abonnement naar: www.pianistmagazine.nl/abonnement.
Inlichtingen: Tel.: +31 (0)499 791 062 (di t/m vr 10-13 uur)
E-mail: abonnementen@pianistmagazine.nl
Een abonnement kan op ieder gewenst moment ingaan en dient twee maanden vóór de vervaldatum schriftelijk te worden opgezegd.

Copyright 2024
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

14 | RACHMANINOFFS PARADIJS

22 | SASKIA GIORGINI

JULIA WESELY

36 | DE RESTAURATIE

57 | MAENE-VIGÑOLY IN PHILADELPHIA

Inhoud

06 10 jaar Pianist!

INTERVIEWS

08 Hélène Grimaud | Voor Clara
22 Saskia Giorgini | Troost
44 Liebrecht Vanbeckevoort | Je speelt zoals je bent
48 Gwilym Simcock | Het gaat niet om goed of slecht
51 Christian Gilissen | Iedereen kan iets doen voor ouderen
54 Wolfert Brederode | Alles draait om klank en intensiteit

DE PIANO

20 Steinway & Sons presenteert nieuwe designvleugel
26 Historische piano's in Berlijn
33 Kawai in concert
36 De restauratie | Terug naar het Parijs van 1843
47 Impressie van de NAMM Show
57 Nieuw thuis voor Maene-Viñoly in Philadelphia
62|63 NPMB | Muziekhuis Souman
64 Uw dealer in België
67 VvPN | De pianostemmer vertelt | Edward Meijer
69 VvPN | Column Jaap Blauwendraat | Over hout en trillende snaren

MUZIEKLEVEN

14 Bezoek aan Villa Senar | Rachmaninoffs Paradijs
38 Belgian Piano School | Piano als levensweg
42 Piano LAB | Topkwaliteit zonder elitair te zijn
52 Alfred Cortot | Een permanent mysterie
58 Klavier-Festival Ruhr | Het programma
60 Klavier-Festival Ruhr | Ter nagedachtenis aan Franz Xaver Ohnesorg
71 Piano en Psychologie | Geen zin

PIANORAMA

13 Meesterpianisten in Den Haag
31 Naarden International Piano Festival
73 Kelvin Grout in zijn element
78 Concertagenda
82-89 Concertrecensies

19|37|91|96 Kort nieuws
75 Proefspel | Nieuwe bladmuziek
91-98 Beluisterd | De nieuwe albums

PIAN 10 jaar

Het is dit jaar tien jaar geleden dat PIANIST voor het eerst verscheen in Nederland en België! In juli 2014 viel het eerste nummer bij de abonnees in de bus.

Aan de wieg van PIANIST stond ook Chris Maene. Hij kwam met het idee: 'We hebben in de sector een mooi magazine nodig.' En hij zei tegen Henk Brüger, de oprichter: 'Henk, jij, met jouw ervaring, moet dat maken!' Zo gezegd zo gedaan. Brüger financierde alles en vanaf het begin was de band met de pianobranche heel sterk, met de Nederlandse Piano- en Muziekinstrumentenbond (NPMB) en de Vereniging voor Pianotechnici Nederland (VvPN). En nog steeds is PIANIST een platform voor deze organisaties en voor de gehele pianosector met aandacht voor alle innovaties en het vakmanschap dat de pianowereld kenmerkt. Zo was er meteen in het eerste nummer een verhaal over een bijzonder instrument, de pedaalpiano, Frank Bonarius vertelde over restaureren en we vierden 50 jaar Westera piano's. Ook deden we verslag van belangrijke muziekbeurzen in Frankfurt, Cremona, de VS, China en nu weer in Neurenberg.

PIANIST is vanaf het begin een breed georiënteerd magazine geweest voor liefhebbers van de piano en alles wat daarmee te maken heeft. Dat was meteen al duidelijk in het allereerste nummer met Daria van den Bercken op de cover. Er waren interviews met pianisten zoals Alexandre Tharaud en Nino Gvetadze, maar ook met Brad Mehldau, want PIANIST is er ook voor jazz.

Er was aandacht voor jong talent in de persoon van Thomas Beijer en voor educatie, in een eerste interview met zijn leermeester Jan Wijn. Ook was er een artikel over Artur Schnabel, want met zoveel geweldige pianisten in onze tijd, mogen we de legendarische oude meesters niet vergeten.

PIANIST!

We zijn ook de concoursen niet vergeten, in het eerste nummer, waren dat het Liszt Concours, het Steinway Concours en ook het concours in Enschede. Door de jaren heen heeft Gustav Alink van de Alink Argerich Foundation vele artikelen geschreven en in 2019 lanceerden wij onze Engelstalige bijlage ***The World of Piano Competitions***. Eerder waren we in 2016 gestart met onze uitgave in alle Duitstalige landen.

Vanaf februari 2018 werd er, met ondergetekende als hoofdredacteur, een nieuwe koers ingezet. Er kwamen meer themanummers zoals in dat eerste nummer van dat jaar met Bach, Gould en Goldberg. En waar recensies van boeken, cd's en bladmuziek al vanaf het begin de nodige aandacht kregen, hebben we met de rubriek Pianorama ook concertrecensies en een concertagenda toegevoegd. Gaandeweg kwam er meer aandacht voor het muziekleven, met reportages over zalen, de programmering daar, en niet te vergeten de recensies van concerten. Ook kwam er structureel meer aandacht voor het muziekleven in België. De piano is in België sterk vertegenwoordigd, mede door het muziekonderwijs op de scholen tot aan het Elisabeth Concours aan toe, een evenement van nationale betekenis.

Als presentje voor onze lezers gaan we in de komende maanden ons rijke archief van tien jaar schrijven over de piano geleidelijk ontsluiten. Binnenkort kunt op onze website oude jaargangen doorbladeren en interessante artikelen lezen. We houden u graag via onze nieuwsbrieven op de hoogte.

Ik wens u, mede namens Henk Brüger oprichter/eigenaar van PIANIST en ook namens alle medewerkers, voor de komende tien jaar weer veel leesplezier, veel ontdekkingen van al het moois dat de piano ons biedt.

ERIC SCHOONES

HÉLÈNE GRIMAUD

Voor Clara

Op het nieuwe album 'For Clara' van Hélène Grimaud horen we *Kreisleriana* van Robert Schumann en de Intermezzi Op. 117 naast 9 Lieder und Gesänge, Op. 32 van Johannes Brahms, uitgevoerd samen met bariton Konstantin Krimmel. Muziek geschreven met Clara Schumann als muze én muziek die Hélène Grimaud al decennia lang inspireert.

Uw eerste opname van* Kreisleriana *is van 35 jaar geleden!
Ik heb het lang niet aangeraakt. In 1988 had ik nog niet zoveel concerten en alleen door iets veel te spelen op concerten ontwikkel je een relatie met een werk. *Kreisleriana* is met zijn complexiteit en het complete emotionele spectrum, een van de grootste scheppingen voor de piano uit de romantiek. Je kunt je hele leven naar zo'n stuk terugkeren, want het blijft groeien in jezelf en in elke fase van je leven toont het steeds weer nieuwe gezichten. Dat maakt het zo fascinerend.

Toch is uw nieuwe opname niet heel wezenlijk anders dan die van 1988.
Ja dat ook een interessant punt, dat is een conceptueel iets. Doe je iets anders omdat je anders wil zijn of blijf je bij de muziek en vind je je weg in de partituur. In die zin is mijn benadering altijd klassiek geweest in de zin van dat ik uitga van die partituur, en speel zoals het op dat moment voelt. Ik beslis niet op voorhand om iets op een bepaalde manier te spelen en zeker niet met muziek die zo organisch is als die van Schumann, geboren uit de vrije expressie van de ziel, in het moment. Vooral bij hem, en ook niet bij Brahms, kun je er niet met een vooropgezet idee aan beginnen, dan mis je de essentie. Het goede nieuws voor interpreten van bestaande muziek blijft dat veel verschillende interpretaties legitiem zijn wanneer je trouw blijft aan de oorspronkelijke boodschap.

En* Kreisleriana *lijkt wel de personificatie van Schumann met zijn twee tegengestelde karakters, de wilde Florestan en de introverte Eusebius, zo duidelijk tegenover elkaar.
Ja helemaal, dit stuk is de essentie van Schumann en dat is meteen ook de moeilijkheid, afgezien van de techniek, want je moet al die wisselingen van extreme emoties, van de diepste tederheid, de breekbaarste poëzie tot aan de grootste opwinding, steeds vanaf de eerste noot doorvoelen. Er zijn geen overgangen, je krijgt geen tijd om erin te groeien, en ondertussen moet je het gevoel van de grote structuur ook bewaren. Dat maakt het zo interessant. Al die fluctuaties in sferen vereisen ook een participatie van de luisteraars, die zich moeten openstellen voor deze reis. Je kunt niet passief toehoren en verwachten dat het stuk je wel bij de hand zal nemen en zal meevoeren. Daarmee verdiept zich zo ook de relatie tussen de musicus en zijn publiek.

Clara Schumann zei dat het spelen of beluisteren van alle delen van* Kreisleriana *achter elkaar schadelijk kon zijn voor je geestelijke gezondheid.
Ja dat heb ik ook gehoord. Het is niet verkeerd om al die emoties te verkennen, het verbreedt in ieder geval je mentale en

Hélène Grimaud
For Clara
Deutsche Grammophon

FOTO: MAT HENNEK

FOTO'S: MAT HENNEK

emotionele horizon. Schumann had duidelijk Clara in gedachten bij het componeren, al blijft deze muziek vooral een expressie van zijn eigen ziel. En ik heb het altijd vreemd gevonden dat hij het aan Chopin opdroeg, die er eigenlijk niet zoveel van moest hebben.

Op de CD volgt na* Kreisleriana *dan die onaardse schoonheid van Brahms' opus 117, ook al muziek die u al heel lang speelt.
Ja, ik maakte een opname van alle late *Klavierstücke* van Brahms een paar jaar na de eerste opname van *Kreisleriana*. En met Brahms is het hetzelfde, dit repertoire is zo rijk en diep, dat neem je een heel leven met je mee, onbewust of actief leeft het in je, je kunt er steeds naar terugkeren.

Het wordt bijna als een vriend.
Ja precies.

Is het zo fascinerend omdat er veel van de persoonlijkheid van Robert en Clara Schumann en Brahms doorklinkt in deze muziek?
Misschien, maar ik denk niet zozeer in autobiografische termen, het is meer de intensiteit van hun relatie en hun liefde voor elkaar, die de muziek kleur geeft. Natuurlijk was Clara een muze voor Robert en ook voor Brahms, maar dat doet haar geen recht. Ze was zoveel meer, ze was een geweldige concertpianiste, componiste en ze heeft acht kinderen op de wereld gezet. Eenvoudigweg haar bestaan heeft geleid tot een aantal van de mooiste stukken die ooit geschreven zijn. Dat is iets ongelooflijks en uniek in de geschiedenis. Het feit blijft dat haar composities niet het niveau hebben van de muziek van Schumann of Brahms, dat weet ik omdat ik al haar stukken heb bekeken, maar dat maakt niet uit. Wat ze in haar leven heeft bereikt verdient het grootste respect.

En dan is het altijd nog die speculatie over een menage à trois, maar dat is toch eigenlijk helemaal niet relevant.
Nee, want de meest pure expressie van die liefde vind je in de muziek van Brahms en Schumann en dat is veel interessanter. De Lieder opus 32 van Brahms doen denken *Kreisleriana*, in hun extreme emoties.
Ik heb die cyclus ontdekt door Thomas Quasthof en met hem een aantal keren uitgevoerd en pas recent heb ik het voorgesteld aan Konstantin Krimmel met wie ik al muziek van Silvestrov had opgenomen. En ja, de liederen gaan over liefde en verlies en je hebt gelijk en ik had me die gelijkenis met *Kreisleriana* nog niet gerealiseerd.

Je speelt eigenlijk uitsluitend op Steinway. Kun je op de Steinway alles uitdrukken wat je voelt in deze muziek?
Ja, maar dan moet het wel een goed instrument zijn met het hele spectrum aan kleuren. Dan is Steinway voor mij de ideale partner. Concertvleugels zijn kwetsbaar, het onderhoud is cruciaal, de regulering en de intonatie, en ook niet elke vleugel is in de wieg gelegd voor het concertpodium.

***Uw vorige album was gewijd aan Valentin Silvestrov met o.a. zijn* Silent Songs.**
Samen met Konstantin Krimmel heb ik hem ontmoet bij een concert in Berlijn en dat was indrukwekkend. Hij is een fantas-

tisch mens en een vertederende persoonlijkheid, heel intens. Hij spreekt zeer zacht, bijna verlegen maar je voelt zijn temperament en ook zijn humor. Hij vertelde dat hij kritiek had gekregen omdat hij de melodie vaker herhaalde en zijn commentaar was dat de melodie een bedreigde soort is, en dat hij daarom liever meer dan minder melodie heeft. Ik bewonder dat, hij is een groot artiest die de moed heeft om zijn eigen weg te gaan. Hij koos na zijn avant-garde periode voor een heel andere stijl, maar het was geen bewuste keuze het was waar zijn evolutie hem bracht.

Een onnozele vraag misschien, maar hoe zou het zijn om bijvoorbeeld Brahms te ontmoeten?

Het is altijd een droom om de componist te ontmoeten, we spelen dag in dag uit muziek van die mensen en dan is het heel prettig als je iets kunt vragen. Maar misschien is dat helemaal niet nodig, want de essentie van wat deze artistieke persoonlijkheden ons kunnen geven zit in hun muziek, we moeten het doen met wat we hebben.

Tenslotte iets anders, u hebt in 1999 in South Salem, New York, het Wolf Conservation Centre opgericht wat belangrijk werkt doet voor de wolf, met o.a. educatie, onderzoek en zelfs met een succesvol programma voor de herintroductie in hun natuurlijke habitat van de in het wild volledig uitgestorven Mexicaanse grijze wolf en de rode wolf. Nu de wolven vanuit Duitsland ook weer in Nederland zijn doorgedrongen is er veel discussie in ons land, vooral onder politici en veehouders.

Dat is altijd hetzelfde verhaal. Mensen moeten zich opnieuw verhouden tot dieren in het wild en het is toch wel teleurstellend om te zien hoe de patronen uit het verleden zich keer op keer herhalen, want de principes veranderen niet. We moeten het leven voor deze dieren mogelijk maken, het is een verantwoordelijkheid, wie zijn wij om te dicteren welke soorten het recht hebben om te bestaan, alleen maar gebaseerd op wat ons mensen goed zou uitkomen? Bovendien vormt de wolf geen gevaar voor de mens, het is alleen zaak om te weten hoe je je vee moet beschermen om zo min mogelijk confrontaties te hebben. Maar goed, die incidenten mogen nooit een reden zijn om de wolven dan zomaar uit te roeien want op ecologisch gebied hebben ze een belangrijke rol te spelen, dat is hun bestaansrecht. Vooral ook met het oog op het evenwicht in het ecosysteem moeten er oplossingen worden gevonden.

ERIC SCHOONES

THORGE HUTER

VAN OLDENIEL
PIANO'S

NIEUW ADRES!
HANDELSWEG 6 te WIJHE
(centraal gelegen tussen Zwolle en Deventer)

Handelsweg 6
8131 XX WIJHE

M 06 - 28 16 15 54
www.vanoldenielpiano.nl

Meesterpianisten in Den Haag

Wisten pianoliefhebbers met de vele mooie recitals in de Nieuwe Kerk altijd al de weg naar Den Haag te vinden, sinds de realisatie van Amare, met een grote zaal die ideaal genoemd kan worden voor recitals van meesterpianisten, is de stad nog veel aantrekkelijker geworden en hier vond Friso Verschoor een vaste basis met zijn World Master Pianists. We blikken alvast vooruit naar wat nog komen gaat.

In twintig jaar werken voor de serie Meesterpianisten in het Amsterdamse Concertgebouw kwam Friso Verschoor in contact met veel grote pianisten en kunstenaars zoals Evgeny Kissin, Arcadi Volodos, Mikhail Pletnev, Grigory Sokolov, Maria João Pires, Jorge Luis Prats en Joseph Moog en ze laten zich ook nu nog graag door hem vertegenwoordigen. Naast die gevestigde namen werkt Friso ook met Alexandra Dovgan, als fenomenaal begaafd wonderkind ooit protégé van Sokolov, ze is nu 16 jaar, en met Aidan Mikdad, een van de grote jonge pianisten uit Nederland.

Er is sinds Friso Verschoor in 2022 met zijn initiatief begon in Den Haag een groot publiek opgebouwd en het laatste concert dat Arthur en Lucas Jussen gaven, last minute gepland ter vervanging van Maria João Pires was heel snel uitverkocht. Friso Verschoor: 'gelukkig hebben enkele maanden rust haar veel goed gedaan en ze zal zeer waarschijnlijk vanaf april terugkeren op het concertpodium. Niet zozeer als soliste, maar in samenwerking met anderen heeft ze nog voldoende plannen. Zo worden de al eerder geplande recitals samen met Ignasi Cambra binnenkort ingehaald. Ignasi Cambra is een rising star en publiekslieveling in zijn vaderland Spanje, maar hij speelde bijvoorbeeld ook in Carnegie Hall in New York, en in Vancouver, Miami en St. Petersburg.'

Opvallend is ook de samenwerking met Sir András Schiff. Friso Verschoor: 'Ja hij zit niet in mijn stal maar hij heeft een aantal jaren geleden al te kennen gegeven te willen samenwerken en dat gaan we ook in de komende seizoenen verder doen.'

Schiff heeft de laatste tijd de gewoonte opgevat om zijn programma niet van te voren bekend te maken maar op het podium de werken toe te lichten. Dat doet hij op een zeer onderhoudende wijze, zowel voor de kenners als voor muziekliefhebbers die zich niet hebben verdiept in alle ins en outs van het pianorepertoire en die gewoon onbevangen willen genieten van de muziek. Ook andere pianisten zoals Sokolov maken hun programma bijna traditiegetrouw niet op voorhand bekend maar Evgeni Kissin komt in ieder geval, na zijn ode aan Rachmaninoff, het komend seizoen met een andere grote liefde: Dimitri Shostakovich.

In 2025 organiseert World Master Pianists de volgende concerten in Amare Den Haag: 9 februari Sir András Schiff, 3 juni Grigory Sokolov, 21 juni Evgeny Kissin.

Extra Concert: Maria João Pires & Ignasi Cambra (datum volgt). In De Singel (Antwerpen): 30 januari Alexandra Dovgan en 13 februari Arcadi Volodos. In Flagey (Brussel): 12 februari Sir András Schiff, 15 februari Arcadi Volodos en tenslotte 17 juni Evgeny Kissin.

En dit jaar 2024, nog voor de zomer: Arcadi Volodos in Luik (24 maart) Brussel (12 juni) en Den Haag (14 juni) en Grigori Sokolov in Den Haag (4 juni) en Antwerpen (6 juni).

Alle details op: **worldmasterpianists.com**

Ignasi Cambra

EDUARD CAMBRA

BEZOEK AAN VILLA SENAR

RACHMANINOFFS PARADIJS

Vanuit het centrum van Luzern, vlak bij het KKL en het station, vertrekt de bootdienst naar Hertenstein. Het is een half uurtje varen in oostelijke richting over het kalme water tussen de overweldigende bergen en kort voor aankomst zien we de karakteristieke okergele Villa Senar die Rachmaninoff hier bijna honderd jaar geleden liet bouwen al oprijzen.

Urs Ziswiler, president van de Serge Rachmaninoff Foundation, die zo vriendelijk is om ons een rondleiding te geven, vertelt: 'Rachmaninoff werd verliefd op de streek rond het Meer van Luzern en toen Oscar von Riesemann, zijn biograaf die in de omgeving woonde, hem vertelde dat hier een landgoed te koop was, twijfelde Rachmaninoff geen moment. In september 1930 kocht hij de grond. De plek herinnerde hem aan het landgoed Ivanovka, in het zuiden van Rusland dat de familie Rachmaninoff ten tijde van de Oktoberrevolutie moest opgeven om in 1918 de wijk te nemen naar het westen.'
Eerst werd het tuinhuis met garage gebouwd, tegenwoordig in gebruik als oefenruimte bij masterclasses. 'Rachmaninoff woonde hier met zijn vrouw Natalia en dochters Irina en

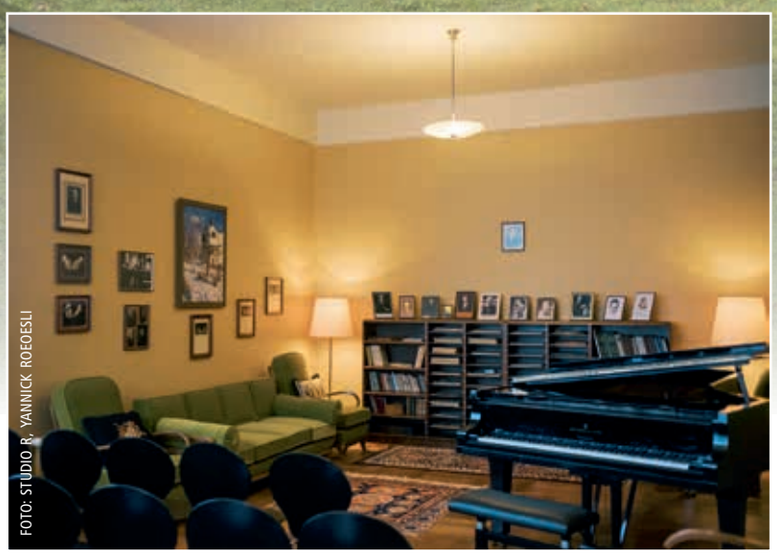

FOTO: STUDIO R, YANNICK ROEOESLI

FOTO'S: DENKMALPFLEGE KANTON LUZERN, PRISKA KETTERER

Tatiana vanaf de zomer van 1931 om de bouw van de villa in het oog te kunnen houden. In maart 1934 konden ze hun intrek nemen in het markante gebouw. De naam Villa Senar is afgeleid van de eerste twee letter van Sergei en Natalia gevoegd bij de R van Rachmaninoff.'

Terwijl Jugendstil nog de heersende mode was, bouwde Architekturbüro Möri & Krebs uit Luzern de villa op verzoek van Rachmaninoff in Bauhaus-stijl. Dezelfde architect realiseerde de Lukaskirche in Luzern, gebouwd tussen 1935 tot 1940, maar vergelijkbare gebouwen in deze moderne stijl zoals de villa van Rachmaninoff en de kerk waren er in de wijde omtrek niet.

Opmerkelijk is dat Rachmaninoff, die in zijn muziek niets moest hebben van modernismen, deze bouwstijl prefereerde. Urs Ziswei-ler: 'In tegenstelling tot het zeer moderne gebouw, zijn de meubels, alles nog in originele staat, toch weer traditioneel in een soort Russische rococo, zo ook het servies van Rosenthal en Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin en de servetten en het bestek, gesierd met het monogram, SNR, Sergei Nathalia Rachmaninoff.'

De tuin van 20.000 vierkante meter, is ook ontworpen door Rachmaninoff zelf. ‘Er zijn 120 soorten rozen, maar de berkenbomen die hij in het park plantte, als herinnering aan zijn vaderland, wilden hier niet gedijen.’ Mogelijk hadden ze ook heimwee naar Rusland?
Rachmaninoff voelde zich naar eigen zeggen hier ‘een miljonair’, ‘hoewel niet elke miljonair zo’n huis bezit’, voegde hij eraan toe. Wat zou hij niet denken wetende dat het landhuis met de tuin nu een waarde van 80 miljoen Zwitserse franken vertegenwoordigt...

Vanaf het water doet de omgeving van de villa toch een beetje denken aan het schilderij van Arnold Böcklin, het Dodeneiland, dat Rachmaninoff inspireerde tot zijn ongelooflijke symfonisch gedicht, al geschreven in 1908, lang voordat hij naar Zwitserland kwam. Urs Ziswiler: ‘Er was ooit een vijf meter hoge rots aan de waterkant, door de dorpelingen Gibraltar gedoopt. Maar dat stond Rachmaninoff niet aan en hij liet die om praktische redenen met dynamiet opblazen. Zoiets zou in onze tijd ondenkbaar zijn.’

Het is een steile afdaling vanaf de villa naar het boothuis compleet met kleedkamers voor een verfrissende duik in het meer. Hier lag ook zijn grote en vooral snelle mahoniehouten motorboot, waarmee Rachmaninoff in 20 minuten in de stad kon zijn. Deze is helaas verdwenen. Reeds in Rusland had hij een auto van het nu vergeten merk Loreley, de Ferrari van die tijd. Bekend zijn de foto’s waarop we hem zien met zijn chauffeur, maar hij reed altijd zelf. Zijn fascinatie met snelheid horen we ook in zijn muziek, luister bijvoorbeeld naar zijn opname van twee etudes van Mendelssohn, en ooit vergeleek hij autorijden met dirigeren: ‘Als ik dirigeer, ervaar ik nagenoeg hetzelfde gevoel als wanneer ik in mijn auto rijd – een innerlijke kalmte die me volledige beheersing geeft over mezelf en over de krachten, muzikaal of mechanisch, die ik tot mijn beschikking heb.’
Rachmaninoff was bevriend met Thomas Edison en Igor Sikorski, uitvinder van de helikopter. Urs Ziswiler: ‘Hij gaf Sikorski ooit een lening, die hij netjes met rente terug kreeg! Hij had kennelijk een talent voor zaken.’

In de villa zien we die belangstelling van Rachmaninoff voor techniek terug. ‘Het platte dak was in die dagen door het ontbreken van bouwkundige kennis nog wel een riskante onderneming. Heel opmerkelijk is de lift in het huis, in een gebouw van drie verdiepingen, ongekend in die tijd. Rachmaninoff had kennelijk gepland om hier nog veel langer te wonen. Het linoleum was trendy, en op de bovenverdieping staan nog enkele meubels in Bauhaus-stijl. In een van de zes badkamers zien we een dubbelwandige badkuip, de wand gevuld met heet water hield het water in het bad mooi op temperatuur.’

De Rachmaninoffs brachten elke zomer in Villa Senar door tot hun uiteindelijke vertrek naar de Verenigde Staten in 1939, toen de oorlog zich aankondigde. Twee van Rachmaninoffs belangrijkste composities werden hier geschreven: de *Rhapsodie op een thema van Paganini* voltooide hij al meteen in 1934 en de Derde Symfonie twee jaar later. Ook werkte hij hier nog aan de *Corelli-Variaties*.
Op het bureau waaraan Rachmaninoff met zijn precieze handschrift deze werken componeerde, liggen de partituren in facsimile, de originelen bevinden zich in de Library of Congres in Washington.
Hier staat ook de prachtige Steinway, die Rachmaninoff in 1933

FOTO'S: ERIC SCHOONES

Urs Ziswiler voor de villa, de studio met de vleugel en het boothuis.

voor zijn zestigste verjaardag cadeau kreeg van Steinway, het instrument was in 1928 gebouwd in Hamburg.
Urs Ziswiler: 'de vleugel is maar twee keer het huis uit geweest, in 2013 voor een restauratie en nog wat later voor een cd-opname van het Luzerner Sinfonie Orchester o.l.v. James Gaffigan met pianist Behzod Abduraimov.
Het is heel bijzonder om even op de vleugel te spelen. 'Natuurlijk kwamen hier vele pianisten op bezoek, Josef Hofmann, Vladimir Horowitz onder de vele Russische immigranten. En ook in onze tijd. Ik herinner me Sokolov, die twee uur bleef spelen. Hij haalde de piano uit elkaar om alle nummers te checken, totdat hij op plechtige toon reciteerde: "1928 in Hamburg, gebouwd!"'

Rachmaninoff verliet Senar voorgoed op 16 augustus 1939, hij ging naar Parijs en bereidde zich voor om naar New York City te verhuizen, nadat hij in dat jaar nog een concert had gegeven in Luzern met dirigent Ernest Ansermet. Hij speelde toen het tweede pianoconcert van Beethoven en zijn *Paganini-Rhapsodie*.

Na de dood van Rachmaninoff bleef de villa in bezit van de familie. Zijn kleinzoon Alexandre Rachmaninoff Conus richtte de Rachmaninoff Foundation op. Na een lange juridische strijd met diens erfgenamen kocht het Kanton Luzern het landgoed in 2022 en op 1 april 2023, de 150ste geboortedag van Rachmaninoff, werd de villa toegankelijk gemaakt voor het publiek.
Luzern is een muziekstad bij uitstek met zijn festivals en de stad is al sinds 1933 trots op het Richard-Wagner-Museum. De componist woonde hier tussen 1866 en 1872, voordat hij naar Bayreuth vertrok. Hier in zijn Villa Tribchen beleefde de *Siegfried Idylle* zijn première. Ook Scriabin woonde in Luzern.

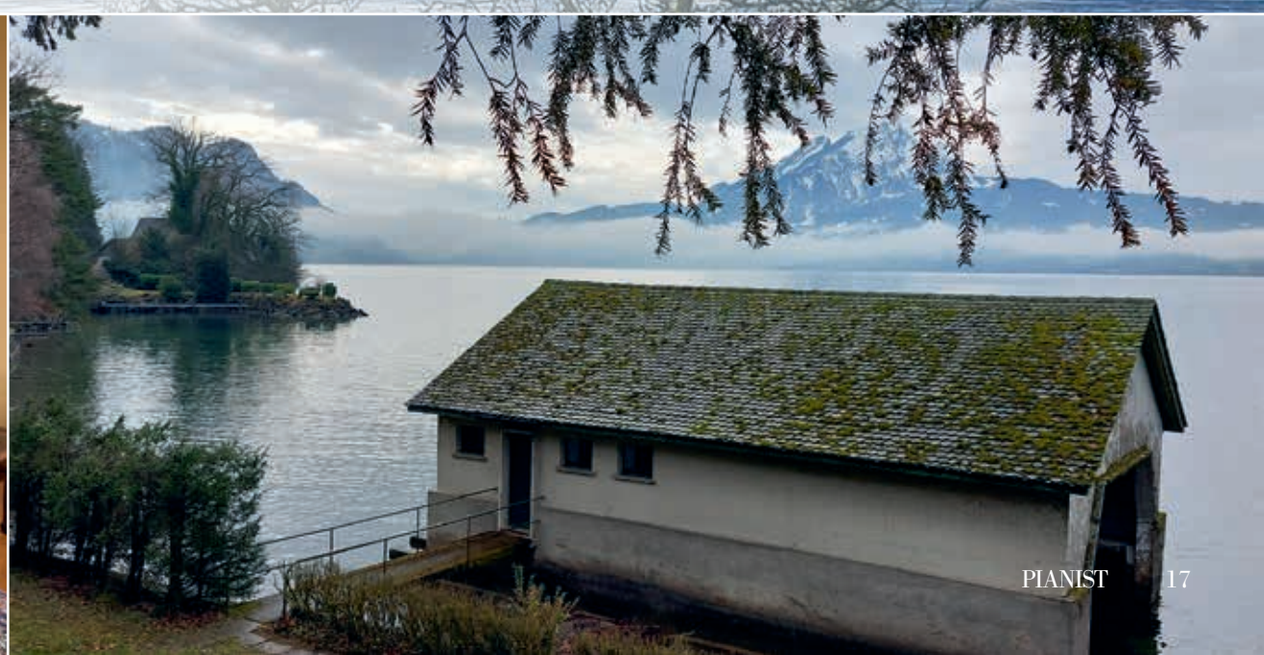
Urs Ziswiler: 'maar we mogen toch de nalatenschap van Rachmaninoff niet vergeten. Evenwel is Villa Senar geen museum in de traditionele betekenis. Er zijn elke twee weken rondleidingen op zaterdag. Daartoe hebben we zeven mensen opgeleid die de rondleiding kunnen verzorgen, maar dat gaat wel alleen op aanmelding, want we kunnen slechts een kleine 50 mensen toelaten. Ook is het park niet doorlopend toegankelijk.'

In de weekenden is er op het terras een klein café. 'We willen ervoor zorgen dat het voor iedereen toegankelijk is, niet elitaire en dat vind ik ook erg belangrijk. De mensen uit de directe omgeving hebben vroeger nooit de kans gehad om het huis te bekijken.'
De rondleidingen op zaterdag, om de twee weken vanaf 20 april, steeds om 10.15 en 12.15 uur, aanmelden via de website.
Verder biedt de Villa Senar onderdak aan heel verschillende bijeenkomsten, zowel met jonge talenten uit het Kanton Luzern, met de studenten van de Hochschule Luzern, Literature and Musik Panels, zoals *Chopin…- Or 40 roubles? Rachmaninoff and his musical inspiration*, door Oxford Professor en Rachmaninoff expert Philip Ross Bullock (21 april), Alexander Malofeev speelt Beethoven, Chopin & Scriabin en Rachmaninoff (15 juni) en Francesco Piemontesi geeft een masterclass (21 augustus).

ERIC SCHOONES

Voor een overzicht van alle activiteiten en de informatie over een bezoek aan Villa Senar: **rachmaninoff.ch**

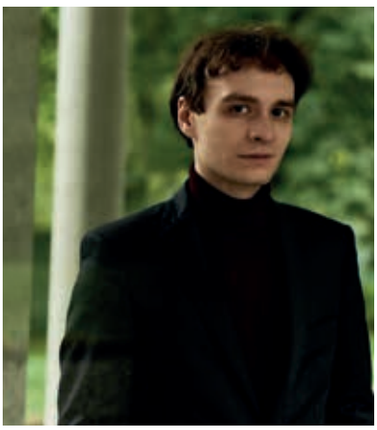
Pianisten in Het Concertgebouw

do 14 mrt

Alexandre Kantorow soleert in Beethovens Pianoconcert nr. 4

Pianosensatie Alexandre Kantorow soleert bij het Swedish Radio Symphony Orchestra in Beethovens magistrale *Vierde pianoconcert*. Daniel Harding leidt het orkest in *Also sprach Zarathustra*.

zo 17 mrt

Grote Pianisten: Jonathan Fournel

De jonge Fransman Jonathan Fournel vertelt graag muzikale verhalen. Deze winnaar van de Koningin Elisabethwedstrijd 2021 is vandaag aan het woord in onder andere werken van Beethoven en de bloedmooie *Wanderer-Fantasie* van Schubert.

ma 22 apr

Canto ostinato door Jeroen van Veen & Friends

Omdat je nooit genoeg krijgt van *Canto ostinato*, klinkt Simeon ten Holts meesterwerk dit jaar ook in april in de Grote Zaal. *Canto*-specialist Jeroen van Veen wordt geflankeerd door Sandra van Veen, Sonja Loncar en Andrija Pavlović.

wo 8 mei

Klassieke highlights met Vivianne Cheng

In een uurtje klinken highlights uit de klassieke muziek. Korte stukken, muzikale tapas, een beetje proeven van alles. Tussendoor krijg je uitleg van een host én de musicus. Met vanavond pianist Vivianne Cheng.

zo 12 mei

Grote Pianisten: Hélène Grimaud

De geëngageerde pianist Hélène Grimaud maakt haar opwachting in de serie Grote Pianisten. Ze brengt expressieve miniaturen van Brahms, laat Beethoven zingen in een milde toonsoort en speelt Bachs *Chaconne*, de puurste vioolmuziek, gestoken in een virtuoos pianojasje.

zo 2 jun

Grote Pianisten: Grigory Sokolov

De Russische pianist Grigory Sokolov speelt het liefst solorecitals, op een instrument dat hij van tevoren grondig heeft leren kennen. Waar Sokolov u vanavond op zal trakteren, wordt later bekendgemaakt. Dat het een persoonlijk en uniek recital wordt, staat buiten kijf.

di 18 jun

Grote Pianisten: Evgeny Kissin

De carrière van Evgeny Kissin volgt een rechte lijn, van de start als wonderkind tot aan zijn huidige status als internationaal topmusicus. Vanavond speelt hij zeer uiteenlopende romantische werken: van een sonate van Beethoven, via beeldende werken van Chopin en Brahms, naar Prokofjev.

Bestel vanaf 26 maart de serie(s) Grote Pianisten voor het seizoen 2024-2025
concertgebouw.nl of 020 - 671 83 45
dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur

HET CONCERT GEBOUW

Fotocredits: zie de desbetreffende concertpagina op concertgebouw.nl

VAN OLDENIEL PIANO'S NU IN WIJHE

Eric van Oldeniel is heel tevreden met zijn nieuwe pand, aan de Handelsweg 6 te Wijhe in het onlangs verduurzaamde retailpark 'De Poort van Wijhe', met meerdere grotere winkels in de directe omgeving. 'Hier hebben we ruim 900 m^2 tot onze beschikking en de locaties is heel gunstig, tussen Zwolle en Deventer met gratis parkeerplaatsen voor de deur.
Van Oldeniel heeft een groot aanbod, is dealer van Kawai en Seiler, van Yamaha ook voor digitale piano's en daarnaast is er een ruime keus aan occasions. 'Daar is de laatste tijd meer vraag naar. Het loopt goed en de instrumenten worden in de eigen werkplaats weer tiptop in orde gemaakt.'
De klanten komen voornamelijk uit Deventer, Apeldoorn, Zwolle, Enschede, de oostelijke helft van het land, maar ook van verder weg. Voor de concertverhuur komen ook meer aanvragen. 'We hebben een mooie Kawai GX3 daarvoor.'
Dit jaar staan nog verschillende activiteiten op de planning. 'Bijvoorbeeld concertjes of een whisky proeverij met een jazzpianist. Dat was al een tijdje het plan, maar het gaat nu zeker gebeuren!'
Op vrijdag 5 april komt Cor Bakker naar Van Oldeniel Piano's voor de feestelijke opening, inloop vanaf 16 uur.

Van Oldeniel Piano's
06-28161554 - info@vanoldenielpiano.nl - www.vanoldenielpiano.nl

MUSIKMESSE AKUSTIKA

Terwijl dit nieuwe nummer nog werd gedrukt, vond de muziekbeurs akustika plaats in Neurenberg. We hebben dit evenement in de aanloop naar de beurs voor u gevolgd en keken uit naar de vruchtbare dialoog tussen pianisten, leraren, gespecialiseerde handelaren, amateurmusici en andere professionals uit heel Europa (fabrikanten, leveranciers, instrumentmakers, pianotechnici, enz.), wat te verwachten was, vooral omdat het gepaard ging met een congres voor stemmers en pianotechnici.
Van bijzondere relevantie was in ieder geval de aanwezigheid van belangrijke exposanten zoals Steingraeber, Steinway & Sons, C. Bechstein, Piano's Maene, Fazioli, Carl Sauter, Keybird, Yamaha, Bösendorfer, Feurich, Petrof, PTDAE, August Förster, Kawai Europa, Schimmel Piano's, Seiler, Schiedmayer, Neupert en Paul McNulty, evenals Alfred Jahn, Louis Renner, Kaunus Design, Klaviertechnik Tobehn, BDK Bund Deutscher Klavierbauer, Europiano Union der europäischen Klaviermacherfachverbände en Bund Deutscher Orgelbaumeister e.V. BDO
Lees meer in ons volgende nummer!

TIMM SCHAMBERGER

PIANOFEST SINT-NIKLAAS

Van 26 t/m 28 april wordt in Sint-Niklaas weer Pianofest gehouden. Een bonte mix van concerten, lezingen en openbare masterclasses, met concerten in de Stadsschouwburg en in de Paterskerk. Op uitnodiging van initiatiefnemer Yannick van de Velde komen internationale pianisten naar West-Vlaanderen om te concerteren en om les te geven. We noemen Mikhail Faerman, Johan Schmidt, Claus Hellwig, Lucas Blondeel en Milana Chernyavska. Clara Strobel is het 'talent van eigen bodem', letterlijk want ze is geboren in Sint-Niklaas.
Alle info op: **www.pianofest.be**

PIANOSTAGE LEUVEN

Een zomercursus voor conservatoriumstudenten en voor pianisten uit het DKO, KSO's, die gehouden zal worden van 20-28 juli 2024 in LUCA School of Arts, Campus Lemmens, te Leuven (B). Opengesteld voor studenten van 14 jaar of ouder, op zoek naar een 'boost' voor hun pianospel.
Er is werken een keur aan docenten: we noemen Vitaly Samoshko, Joop Celis, Jan Vermeulen, Eliane Rodrigues, Julien Libeer en Veerle Peeters. Deelnemers krijgen elke dag 1 uur les en kunnen de aanwezige docenten om advies vragen. Iedereen krijgt de hele dag de beschikking over een instrument om te studeren.
Meer informatie via **www.pianostageleuven.com**

Vloeiend in tijd en ruimte

STEINWAY & SONS PRESENTEERT NIEUWE DESIGNVLEUGEL

Steinway & Sons presenteerde in november, met een besloten concert in het Palais de Tokyo in Parijs, de Steinway & Sons Noé Limited Edition, een creatie in samenwerking met de multidisciplinaire Franse ontwerper Noé Duchaufour-Lawrance. De vleugel werd ten doop gehouden door niemand minder dan Yuja Wang.

Noé Duchaufour-Lawrance, bekend van vele iconische ontwerpen, zoals de Corvo-stoel voor Bernhardt Design en het Manta-bureau voor Ceccotti Collezioni over zijn samenwerking met Steinway: ‘Ik bewonder Steinway al heel lang om zijn tijdloze ontwerp en artistieke betekenis. Het was een droom om een moderne interpretatie van dit klassieke instrument te creëren, iets wat je maar één keer in je leven overkomt. Muziek stroomt als water en water erodeert rotsen op de kust en tekent na verloop van tijd vormen in het oppervlak daarvan. Ik dacht na over hoe gebogen inktsporen noten worden op papier en hoe die noten muziek worden die zich voortbeweegt als rimpelingen in de lucht. Het immateriële van de klank, die vloeit in de tijd en resoneert met de ruimte, in combinatie met deze sensuele lijnen, vormde mijn inspiratie”, zegt Noé Duchaufour-Lawrance.

Het resultaat is een elegant, sculpturaal kunstwerk, met de hand gemaakt in de fabriek in Hamburg. De rim van de Noé Limited Edition wijkt af van de klassieke Steinway & Sons vleugel en heeft een ongebruikelijke, vloeiende vorm, gebaseerd op wat Noé ‘emotionele curves’ noemt. De poten hebben een uitgesproken ronde vorm, die perfect past bij de zachte vloeiende design; de ongebruikelijke lyra, gemaakt van metaal, maakt het buitengewone design compleet. De ontwerper koos voor drie stralende kleuren – wit, rood en blauw – en voegde bijpassende fineren toe aan sommige delen van de piano’s in markante combinaties van ivoorwit met gebeeldhouwd esdoornhout; middernachtblauw met blauw gebeitst mahoniehout; en een diep bordeauxrood met rood gebeitst Indisch appelhout. Het gietijzeren frame en het beslag zijn uitgevoerd in een zilver- of goudkleurige afwerking, passend bij de kleur van elke piano.

Guido Zimmermann, President Steinway & Sons Europe: ‘Wij kiezen onze ontwerpers heel zorgvuldig. Noé had een duidelijke visie die resoneerde op een emotioneel niveau en geïnspireerd is door de natuur en de oorspronkelijke vorm van het instrument complimenteert, moderniseert en elegant verzacht. We zijn erg trots op deze nieuwe creatie en onze vakmensen in Hamburg hebben

uitzonderlijk werk geleverd. Ze hebben Noé's creativiteit samengebracht met het aloude ambacht en zo een waar kunstwerk geschapen.'

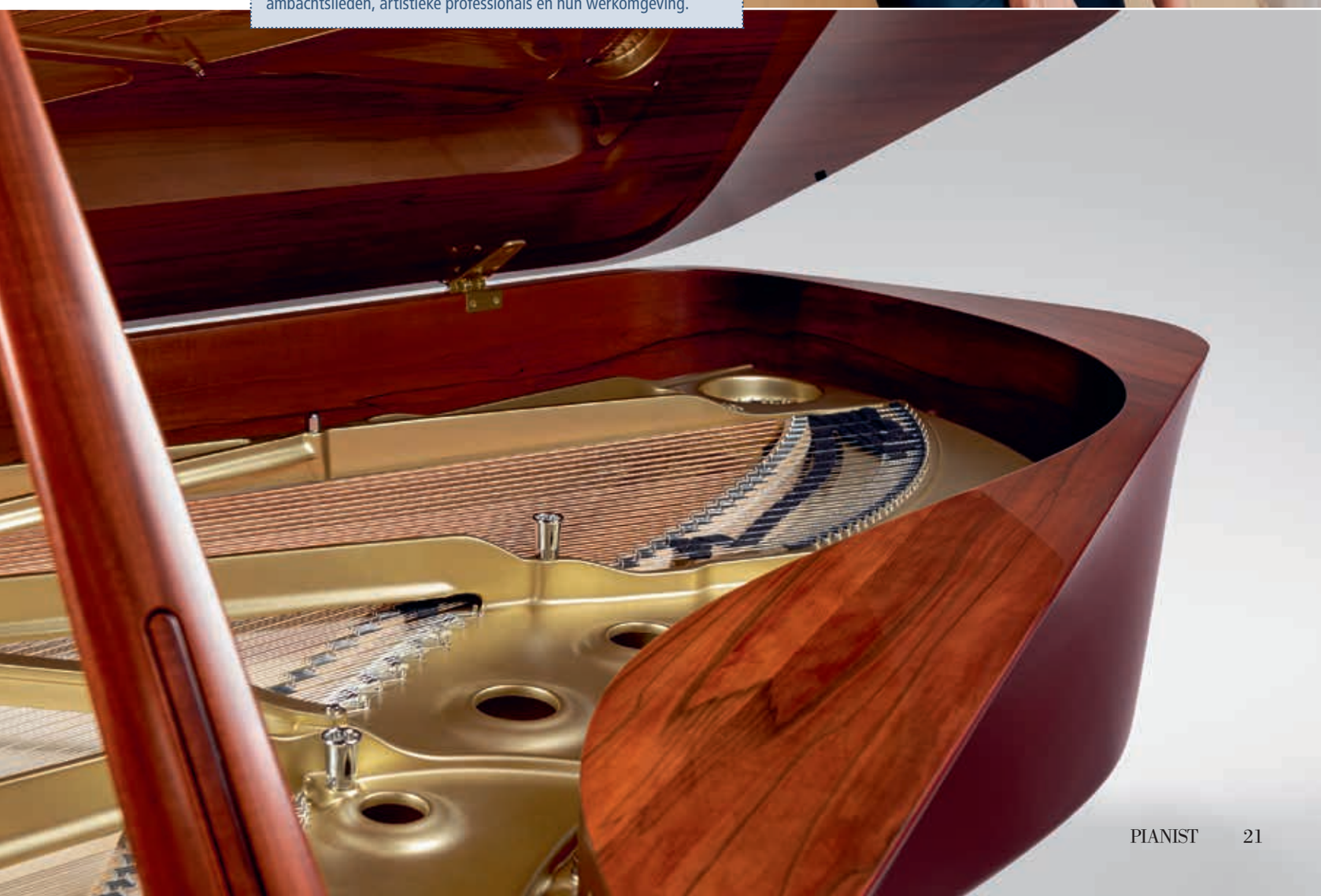
De Steinway & Sons Noé Limited Edition is verkrijgbaar als concertvleugel D-274, wereldwijd gelimiteerd tot slechts 18 instrumenten en als model B-211, waarvan er 88 worden gemaakt. Alle vleugels zijn voorzien van Steinway SPIRIO, het eigen systeem om muziek weer te geven van toonaangevende pianisten, maar om ook zelf opnames te maken en te bewerken.

www.noeduchaufourlawrance.com
www.steinway.nl - www.steinway.be

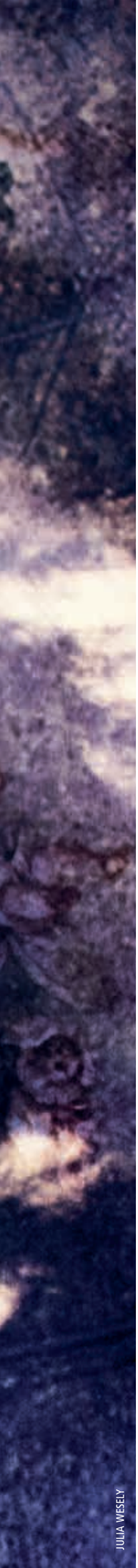

SANDA VUCKOVIC

Noé Duchaufour-Lawrance is een multidisciplinaire Franse ontwerper die bekend staat om zijn sensitieve aandacht voor materialen, zijn oog voor details en zijn voorkeur voor organische vormen. Vanaf zijn eerste opleiding als beeldhouwer heeft hij deze aangeboren aanleg voor de dialoog tussen ruimte en object behouden en gedurende zijn hele carrière heeft hij altijd een prominente plaats ingeruimd voor ambachtslieden, artistieke professionals en hun werkomgeving.

JULIA WESELY

Troost

Ze heeft een bijzondere band met de muziek van Franz Liszt, 'hij wijst ons de weg hoe om te gaan met beproevingen en twijfels', zo schrijft ze in de tekst bij haar laatste album Consolations. Nadat Saskia Giorgini twee jaar geleden een schitterende opname maakte van *Harmonies poétiques et religieuses*, heeft ze nu met Consolations, het eerste van een drieluik uitgebracht, dat met de late en de virtuoze Liszt nog in het verschiet, een quasi compleet beeld zal geven van een icoon van de pianogeschiedenis.

Opnieuw reisde ze af naar Raiding, een gehucht met slechts 800 inwoners in het Oostenrijkse Burgenland, niet ver van de grens met Hongarije. Of de geest van Liszt daar in zijn geboortedorp nog rondwaart weet ze niet, maar in ieder geval: 'het is een fascinerende plek, heel rustig en ook wel moeilijk om je voor te stellen hoe het daar geweest moet zijn toen er alleen nog maar schapen graasden'.
Er is daar een prachtige zaal gebouwd, met veel hout en een fraaie akoestiek, waar ze haar laatste CD's heeft opgenomen. Op haar nieuwe album vinden we naast de *Consolations* nog meer troostrijke muziek, de *Liebesträume*, twee *Légendes* en een aantal walsen. Die laatsten roepen herinneringen op aan haar jeugd in Italië, waar ze tot 2016 heeft ze gewoond. 'Ik ben zo lang mogelijk gebleven', zegt ze met een glimlach. Herinneringen aan het Nieuwjaarsconcert uit Wenen waar ze met haar ouders naar keek op televisie en ook zoals Liszt in de derde van zijn *Caprices-Valses*, naar muziek van Donizetti, die typische sfeer van Italië weet te vangen, elegant en nostalgisch, dat raakt haar diep. 'Liszt begreep Italië zo goed en zijn muziek, zoals bijvoorbeeld de *Sonetten* naar Petrarca uit de *Années de Pèlerinage*, Liszt kan zo authentiek Italiaans klinken.'

Linz

Ze begon met pianospelen toen ze drie jaar oud was, volgens de Suzuki-methode. 'Mijn ouders hielden van muziek, maar ze speelden zelf niet en mijn vader, hij is vorig jaar overleden, ging samen met mij op muziekles. Bij de Suzuki-methode is het de bedoeling dat de ouders thuis hun kinderen helpen. Hij was 45 denk ik en tien jaar later is hij nog in een koor gaan zingen, middeleeuwse muziek. Dat ontroert me altijd weer. Misschien heb ik door hem volgehouden aan de piano en Suzuki was voor mij een fijne methode.'
En nu geeft ze zelf les aan de Anton Bruckner Privatuniversität in Linz. 'Dat is wel heel anders, ik geef les aan jongeren van 17 tot 28 jaar ongeveer, maar ik probeer ook daar niet standaard te zijn met repertoire, ik probeer de horizon voor mijn studenten te verbreden. Ik ben nu net begonnen aan mijn tweede semester, het is nog heel vers. Ik hou ervan, het is een mooie universiteit, met een heel ontspannen atmosfeer en aardige collega's. Ik heb zo'n tien studenten. Ik woon nu in Wenen en ik probeer er elke week voor ze te zijn in Linz, maar als het niet lukt, kunnen ze ook zelfstandig verder werken.'

Imola

Zelf ging ze naar de beroemde Academia incontri col maestro in Imola, waar ze ook leerde zelfstandig te zijn. 'Op een gegeven moment had ik daar drie leraren tegelijk. Op de lange duur leer je dan op verschillende manieren naar muziek te kijken. Je hebt misschien meer tijd nodig om alles te verwerken, maar met wat gezonde twijfel en vooral

World Master Pianists

presenteert

Ervaar de magie van de meesterpianist

Seizoen ‘24–’25

AMARE | DEN HAAG

zo. 9 februari 2025

Sir András Schiff

di. 3 juni 2025

Grigory Sokolov

za. 21 juni 2025

Evgeny Kissin

Extra Concert: datum volgt

Maria João Pires & Ignasi Cambra

World Master Pianists presenteert in samenwerking met:

DE SINGEL | ANTWERPEN

30 januari 2025 - **Alexandra Dovgan**

13 februari 2025 - **Arcadi Volodos**

FLAGEY | BRUSSEL

12 februari 2025 - **Sir András Schiff**

15 februari 2025 - **Arcadi Volodos**

17 juni 2025 - **Evgeny Kissin**

Wijzigingen voorbehouden

Bestel uw kaarten vanaf 28 maart 2024

www.worldmasterpianists.com

070 88 00 300 (Amare, Den Haag)

door zelf te zoeken kom je sneller bij de waarheid. Ik wil dat mijn studenten zelf dingen ontdekken zonder dat ik zeg hoe het moet. Het is zo belangrijk dat ze leren op eigen benen te staan. Je moet je eigen stem vinden, maar dat is niet altijd eenvoudig als je zoveel uitvoeringen van illustere kunstenaars al hebt gehoord. Het is een introspectieve zoektocht, vaak niet eens aan de piano, een eindeloos proces op zoek naar je eigen zelf.'

Vooral bij de beroemde *Liebesträume* was dat niet eenvoudig. 'Ik zocht een klank die de piano overstijgt. Ik wil de piano veranderen in een droom, een herinnering, heel anders dan het stereotype beeld van de virtuoze Liszt. Het gaat me om zijn kwetsbare kant, tachtig procent van zijn oeuvre gaat veel dieper dan die oppervlakkige virtuositeit, als je doet wat hij schrijft, veel pianissimo, heel klein, dan ontdek je dat.'

Laboro artisanale

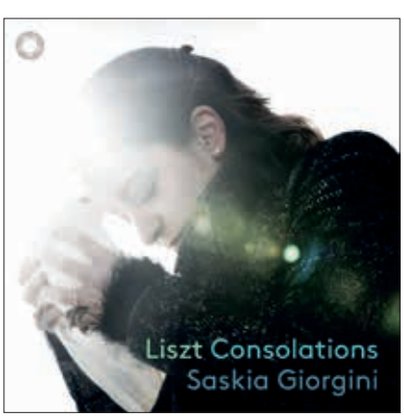
Gevraagd naar de lessen die ze kreeg van Enrico Pace, in 1989 winnaar van het Liszt Concours, zegt ze enthousiast: 'Hij is een groot musicus en een zeer genereus mens. Soms gaf hij tot tien of twaalf uur in de avond les. Hij legt de nadruk op het ambachtelijke werk, het laboro artisanale, alsof je een huis bouwt, met alle details. Hij vertelde niet hoe het uiteindelijk moest klinken, maar wel precies wat je moest doen om het zo te laten klinken. Dat is heel zeldzaam.'

Ze heeft haar laatste cd's opgenomen op een Bösendorfer Vienna Concert. 'Ik houd van piano's zoals Fazioli of Bösendorfer met een eigen kleur, met een onvoorspelbaar karakter. En de Bösendorfer VC heeft een zeer lange klank en dat is geweldig voor het bel canto. De piano laten zingen is nog altijd het ideaal.'

Leer je dat door samen te werken met Ian Bostridge, een van de beroemdste zangers van deze tijd? 'We praten niet veel als we repeteren, behalve dan over de teksten van de liederen. Maar heel eenvoudig, door met hem samen muziek te maken ben ik weggekomen van het verticale van de pianoklank, naar iets flexibels en zangerigs.'

Dat is uiteindelijk nog een cadeautje van het Liszt Concours? Ze lacht: 'Je moest daar ook liederen begeleiden en ik had geen enkele ervaring daarmee. Het concours organiseerde een cursus liedbegeleiding en daar ontmoette ik Julius Drake. Ik won dat concours niet, maar ging misschien als troostprijs bij Julius Drake studeren in Graz. Hij werkte vaak met Ian Bostridge en toen ben ik een keer voor hem ingesprongen en zo is de samenwerking met Ian begonnen. Eigenlijk dus een cadeautje van Franz Liszt, hij heeft het gedaan!'

ERIC SCHOONES

Saskia Giorgini | Consolations
Franz Liszt 6 Consolations S.172, 3 Caprices-Valses S.214,
Valse Impromptu S.213, Liebesträume S.541,
2 Légendes, S.175
Pentatone

Historische piano's in Berlijn

Hier heerst absolute rust, behalve dan een robotstofzuiger die zijn weg zoekt tussen de poten van kostbare meubelstukken – sommige van blank hout, sommige gefineerd en gelakt, sommige met vergulde acanthus of slakvormige versierselen. Op deze poten rusten de instrumenten van de historische collectie van de Carl Bechstein Foundation, waarbij de Nederlandse restaurateur Edwin Beunk ook een prominente rol speelt.

Wat is er zo speciaal aan de collectie? Gregor Willmes, voorzitter van de Stichting, legt uit: 'In 2019 namen we een collectie historische klavierinstrumenten over en hieronder bevonden zich twee fortepiano's van Broadwood en een instrument dat vermoedelijk van Johann Andreas Stein was, maar tijdens de restauratie bleek het te gaan om een instrument van Johann Ludwig Dulcken.

We laten de belangrijke instrumenten allemaal restaureren. Musea doen dat vaak niet, omdat dat een mogelijk verlies van de originele staat betekent, maar dan zijn de instrumenten eigenlijk dood. Wij willen ze bespeelbaar houden of weer bespeelbaar maken, om zo te ervaren hoe Mozart, Beethoven en Liszt klonken in hun eigen tijd.'

Gregor Willmes met Kit Armstrong in Spandau.

LIANYI ZHANG/CARL BECHSTEIN STIFTUNG

Fortepiano van Mathias Müller (1810)

FOTO'S: CARL BECHSTEIN STIFTUNG

De "Pocket Piano" van Robert Wornum (ca. 1845)

Edwin Beunk is een belangrijke partner van de stichting en in zijn werkplaats in Enschede heeft hij tientallen historische toetsinstrumenten verzameld. Met behulp van donaties koopt de stichting instrumenten en laat deze restaureren door Beunk. Geleidelijk zal de stichting zijn collectie overnemen.

Er wordt samengewerkt met een concertreeks in Spandau. In de naburige Carl Bechstein Saal zijn wel vijf piano's tijdens één concert te horen, ook professoren Avinoam Shalev en Lucas Blondeel van de Berlijnse Universiteit voor de Kunsten zijn bij het project betrokken. 'Regelmatige cursussen zijn echter nog niet gepland. Het ontbreekt nog aan personeel.'

De instrumenten worden niet uitgeleend. Willmes: 'Dat willen we eigenlijk niet, er zitten echte schatten tussen, en elk transport vormt een risico.' Op de lange termijn plant Bechstein nieuwe gebouwen in het centrum van Berlijn, waar ook de collectie ondergebracht zal worden. Daar kunnen de klavecimbels en fortepiano's tijdens concerten en cd-opnames bespeeld worden.

'We hebben hier echter al wel video's geproduceerd, onder andere met Avinoam Shalev en Kit Armstrong.'

In 2021 kocht de Bechstein Foundation een vleugel van de Weense bouwer Ferdinand Hofmann van rond 1790 en over de restauratie werd een film gemaakt, met Edwin Beunk en zijn echtgenote Riko Fukuda. Samen presenteren ze de ontwikkeling van de fortepiano op hun YouTube kanaal.

'Zullen we nu de collectie bekijken?' Gregor Willmes opent de instrumenten: een Thüringer klavichord, gebouwd rond 1790 – een instrument waar Carl Philipp Emanuel Bach dol op was. Vlak ernaast: een klavecimbel van Shudi & Broadwood uit dezelfde periode met alle denkbare luxe, inclusief een pedaal dat een reeks zweltoetsen boven de snaren bedient. Naast het klavecimbel staat een klavecimbel dat Guillaume Hemsch in 1766 in Parijs bouwde en een origineel van Ruckers uit 1636. Het instrument betovert met zijn volle, evenwichtige klank, waarnaast de Shudi vleugel bijna gedempt lijkt.

C. Bechstein, nr. 576

Jaap Blauwendraat

www.pianoservice.nl

verzorgt al uw piano- en vleugelwensen

Al 30 jaar dé pianospecialist voor Midden Nederland. Voor stemmen, onderhoud, reparatie, verbetering van speelaard en vervoer. Vakbekwaam én klantgericht. Met een ruime voorraad piano's en vleugels voor leerling en professional.

- gecertificeerd pianostemmer
- all-round pianotechnicus
- specialist in precisietechniek
- zorgvuldig en betrouwbaar

VvPN CERTIFIED PIANO TUNER

PTDAE

WIJ LEIDEN VAKMENSEN OP

Erkend leerbedrijf

06 212 688 71 / 0343 76 41 00
info@pianoservice.nl / www.pianoservice.nl

De Walter vleugelpiano uit de jaren 1780 is identiek aan één van Mozarts instrumenten en de vleugel ziet er delicaat uit, maar toont een echte 'bite' in de klank. Even verderop klinkt de oudste bespeelbare Broadwood vleugel uit 1787 dramatischer, expressief, complex en nodigt uit tot accentueren in een Beethoven-klank.

De elegante 'Pocket Grand Piano' van Robert Wornum, gebouwd in Londen rond 1845, is korter dan vergelijkbare vleugels omdat de hamers van bovenaf op de snaren vallen en door veren worden teruggekaatst. Het instrument speelt soepel, de ronde klank wordt mysterieus zilverachtig in de hoge tonen – het is moeilijk om er afscheid van te nemen.

Rond het midden van de negentiende eeuw brak het tijdperk van de grote concertzalen aan, met ijzeren stutten in de vleugels, in verband met de toenemende snaarspanning. Twee Bechstein vleugels in roodachtig palissander illustreren de omwenteling. De vleugel uit 1859, slechts twee jaar na Hans von Bülow's première van de Sonate in b van Liszt op een oudere broer of zus, klinkt nog steeds met veel boventonen en heeft een ietwat delicate aanslag; de andere, slechts drie jaar jonger, heeft een bijna moderne ronde klank. De meest recente instrumenten laten zien dat de ontwikkeling doorgaat. Zo is er de C. Bechstein uit 1984, waarop Jorge Bolet enkele van zijn referentieopnamen van Liszt maakte in Londen: een ruimtelijk geluid met een zekere dwingende strengheid.

Piano van Johann Baptist Streicher uit 1839

Onze rondleiding beslaat slechts een fractie van de historische collectie van de Carl Bechstein Stichting – afgezien van bijzonderheden zoals de pianoharp uit 1820, een "piano sans cordes" uit 1830 en de neo-Bechstein vleugel uit de jaren 1930. Maar het zijn toch vooral de fortepiano's uit de decennia rond 1800 die opvallen.

In Spandau wordt een uniek centrum voor kennis, spelen en luisteren gecreëerd – en de collectie groeit, met talrijke piano's waaraan momenteel door restaurateurs in heel Europa wordt gewerkt.
Ze zijn toegankelijk voor het publiek via concerten en internet, met alle bescherming die ze nodig hebben.

Veel instrumenten zijn gedocumenteerd op de website van de stichting **www.Carl Bechstein Stiftung.de/projekte/historische-instrumente/** en op **www.youtube.com/@Carl Bechstein Stiftung**

FRIEDRICH SPRONDEL

FAZIOLI Bösendorfer YAMAHA

WIJ BESTAAN 50 JAAR!

- Importeur van Fazioli
- Exclusief dealer van Bösendorfer
- Dealer van o.a. Yamaha, Schimmel, Grotrian Steinweg
- Groot aanbod occasion instrumenten
- Inkoop, verkoop, restauratie, stemmen, onderhoud, verhuur, concertservice

EVERT SNEL
PIANO'S - VLEUGELS BV

Bezoek- en correspondentieadres:
Nieuwendaal 66
3985 AE Werkhoven
Tel. 0343 551577 / 551741
Fax 0343 552059
info@evertsnel.nl
www.evertsnel.nl

Naarden International Piano Festival

Van 17 t/m 20 april zal het festival in Naarden weer pianoliefhebbers naar de vestingstad trekken, want er is opnieuw een heel mooi programma samengesteld, met recitals van meesterpianisten Paul Lewis en Alexander Gavrylyuk, een bijzonder openingsconcert met artistiek leider Nino Gvetadze en ook de meesterpianisten van de toekomst zullen weer van zich laten horen.

Het openingsconcert op 17 april wordt traditiegetrouw gegeven in de Grote Kerk. Dan speelt Nino Gvetadze samen met het Ruysdael Kwartet, voor de gelegenheid uitgebreid met Ying Lai Green, contrabas. Het grote werk van dit concert is naast Strijkkwartet nr. 11 van Beethoven, het donkere pianoconcert in d, KV 466 van Mozart.

Een dag later is er Paul Lewis met zijn specialiteit: drie pianosonates van Schubert. Voor de pauze speelt hij D 537 en D 575 en na de pauze de grote sonate in G, D 894.

Het festival wil jonge, internationale masterstudenten op de drempel van een mooie carrière ondersteunen en kansen bieden met om het jaar masterclasses zoals vorig jaar en dit jaar met zogenaamde Discovery Concerts. Op vrijdag 19 april zullen maar liefst vijf jonge pianisten van zich laten horen.

Emanuil Ivanov (Bulgarije, 1998) schreef in 2019 al het Busoni Concours op z'n naam, waarna hij o.a. speelde in de Scala in Milaan en de Herculessaal in München. In de zomer van vorig jaar nam hij voor Naxos een Scarlatti-album op.

Magdalene Ho (Maleisië, 2003) was finalist bij het Schumann Concours in Düsseldorf en ze won het Clara Haskil Concours in Vevey. Sinds september studeert ze aan het Royal College of Music in Londen bij Dmitri Alexeev. Damiën Heemskerk (Nederland, 2002) is een multi-talent. Naast muziek interesseren hem grafische kunst en literatuur. Hij begon op zijn twaalfde met pianospelen, en vier jaar later speelde hij al het Eerste Pianoconcert van Chopin.

Aarón Ormaza Vera (Ecuador 1995) kwam na zijn studie in zijn geboorteland in 2016 naar Nederland, waar hij studeerde bij Jan Wijn en Frank van de Laar en ook deelnam aan het YPF Concours.

Alexandra Kaptein (1999, Nederland) studeerde o.a. bij Frank van de Laar aan het Conservatorium van Amsterdam en is werkzaam als Associated Pianist bij de Dutch National Opera Academy. Binnenkort verschijnt haar debuut-cd met transcripties van Franz Liszt. Ze is bovendien vicepresident van de Franz Liszt Kring Nederland.

Voor het slotconcert op 20 april heeft het festival niemand minder dan Alexander Gavrylyuk weten te engageren, een van 's werelds beste pianisten. Hij komt met een gevarieerd programma: het Rondo in D van Mozart, *Deux Arabesques* van Debussy, vier werken van Chopin, o.a. de *Fantaisie-Impromptu*, Tweede Ballade en het Eerste Scherzo, en hij sluit af met de Tweede Sonate van Rachmaninoff.

Alexander Gavrylyuk

MARCO BORGGREVE

Alle informatie op:
www.naardenpianofestival.nl

BIJ ANDREAS

Naarden International Piano Festival

17 t/m 20 april 2024

Nino Gvetadze
Paul Lewis
Alexander Gavrylyuk

en 5 Young Masters uit de Discovery Series

Informatie en kaarten: www.naardenpianofestival.nl

Stefan Bonev

TIMUR GATOV

Shio Okui

EVGENY EVTYUKHOV

KAWAI IN CONCERT

De sterren van morgen

Sinds 1990 presenteert Kawai Europe de winnaars van internationale concoursen op verschillende podia in Duitsland. Ook dit jaar zijn er weer door Kawai georganiseerde concerten, zowel in Hamburg in de concertzaal van de Alfred Schnittke Academie als in Krefeld, in de Helmut Mönkemeyer Saal van de plaatselijke muziekschool. Anne-Sophie Desrez, ambassadeur voor hogescholen en artiestenrelaties bij Kawai, heeft weer een programma samengesteld dat het beluisteren waard is.

Stefan Bonev opent de serie in Hamburg op 12 juli 2024. Deze veelbelovende pianist uit Bulgarije is o.a. winnaar van de Lisztprijs bij het Franz Liszt Concours in Weimar en de Grand Prix bij het Franz Schubert Concours in Bulgarije. Meer recent won hij de eerste prijs en de publieksprijs op het Internationaal Pianoconcours in Épinal 2023, waar hij optrad op een Shigeru Kawai SK-EX concertvleugel. Stefan Bonev: 'Ik hield vooral van het basregister, dat de interpretatie van werken als de *Waldstein Sonate* van Beethoven en de Sonate van Liszt de nodige diepte geeft." Stefan Boney brengt een zeer gevarieerd programma mee naar Hamburg, van Beethovens Sonate op. 110 tot aan kleurrijke en virtuoze muziek van Liszt, Chopin, Debussy en Szymanowski. Het laatste concert van het seizoen in Hamburg, op 17 november 2024, wordt gegeven door Dmitry Sin, we kennen hem nog van het Elisabethconcours uit 2021. Hij volgde zijn opleiding aan de Gnessin Special School of Music in Moskou en later bij Rena Shereshevskaya aan de École Normale de Musique de Paris. Critici prijzen hem om zijn onberispelijke techniek en zijn expressieve, nobele muzikaliteit, die hij naar verwachting zal tonen in muziek van Scriabin en Chopin, o.a. de Derde Sonate.

Dmitry Sin zal zijn programma ook uitvoeren in de muziekschool van Krefeld op 15 november. Eerder in het jaar zijn daar al optredens van Bogdan Dugalić op 17 mei, van Shio Okui op 7 juni en van Shiori Kuwahara op 23 augustus. Op 11 oktober zien we Hyuk Lee daar op het podium, in ons septembernummer van het afgelopen jaar stelden wij hem al aan u voor, toen hij opzien baarde in Parijs, waar hij tijdens de Nationale Feestdag op 14 juli voor een half miljoen toehoorders aan de voet van de Eiffeltoren optrad.

Internationale masterclasses Krefeld

Kawai organiseert ook al jaren openbare masterclasses in Krefeld en dit jaar gaat Prof. Leonid Margarius daar van 3 tot 5 april aan de slag met jonge talenten. Margarius is sinds 1995 verbonden aan de bekende school in Imola: Incontri col Maestro International Piano Academy. Veel van zijn studenten hebben belangrijke prijzen gewonnen op concoursen zoals in Brussel en Warschau. De deelnemers geven gezamenlijk een slotconcert op 6 april.

Informatie over de concerten in Hamburg is te vinden op: https://schnittke-akademie.de/unsere-veranstaltungen. Kaarten voor de concerten in de Muziekschool Krefeld (Uerdinger Straße 500) kunnen tijdens kantooruren worden gereserveerd op de volgende telefoonnummers: 0049 (0)2151-373153 of (0)2151-373144.

www.kawai.de

STEINWAY & SONS

THE MASTERPIECE OF CRAFTMANSHIP

MAENE

PIANO'S MAENE - EXCLUSIVE DISTRIBUTOR BELGIUM & THE NETHERLANDS
ALKMAAR - AMSTERDAM - ANTWERPEN - BRUSSELS - DELFT - GENT - LANAKEN - RUISELEDE - UTRECHT
WWW.MAENE.BE - WWW.MAENE.NL

Nieuw thuis voor Maene-Viñoly in Philadelphia

Op 28 november van het vorig jaar werd de Maene-Viñoly concertvleugel al gepresenteerd in Carnegie Hall in New York, bespeeld zowel door Isaiah J. Thompson met zijn trio als door Jonathan Biss die het Vijfde Pianoconcert van Beethoven vertolkte samen met het Philadelphia Orchestra o.l.v. Yannick Nézet-Seguin. De Amerikaanse pers noemde de vleugel met het karakteristieke gebogen, ergonomisch toetsenbord een blikvanger, maar prees ook de transparante klank en het grote dynamische bereik.

Ondertussen heeft de vleugel nu ook een vaste plaats gekregen in de Verizon Hall van het Kimmel Center in Philadelphia, de thuisbasis van het Philadelphia Orchestra. Zo kan iedere pianist de vleugel testen in de grote zaal en vergelijken met de andere vleugels daar en als ze dat willen gebruiken voor hun concerten in het Kimmel Center, een van de meest iconische ontwerpen van architect Rafael Viñoly, een hoogtepunt in een carrière van een halve eeuw waarin hij meer dan 600 projecten realiseerde. Muziek was voor Viñoly zijn grootste passie, en hij koesterde zijn dagelijkse studie aan de piano.

Jonathan Biss, die bij de Amerikaanse première van de Maene-Viñoly concertvleugel in Carnegie Hall speelde, zei: ‘Wat ik boven alles zoek in een piano is een gelaagde klank. Op dit bijzondere instrument bloeit na de aanslag de toon op in een veelheid aan dimensies. Het viel me meteen op hoeveel schakeringen en diepte deze vleugel biedt. Zo’n instrument heeft een ziel, opwindend om op te spelen!’

Biss probeerde de piano met o.a. werken van Schubert: ‘Die muziek vereist zoveel warmte en intimiteit, geen kwaliteiten die de meeste moderne piano’s gemakkelijk geven. Ik voelde meteen dat deze piano die kwaliteiten wèl heeft. Ook speel je op een instrument van een bouwer die je nog niet kent, met een andere klankfilosofie dan van de instrumenten waar je normaal op speelt. Daarom ging ik er min of meer van uit dat ik zou moeten wennen aan het instrument, maar dat was niet zo. Ook de bijzondere vorm van het klavier is geen enkel probleem. Ik had het gevoel dat de piano en ik elkaar meteen begrepen, vanaf het eerste moment dat ik er achter ging zitten.”

Emanuel Ax, die ook vanaf het begin zeer enthousiast was over de Maene Viñoly zal het instrument in Philadelphia bespelen op 9 en 11 mei.

Meer over dit instrument kon u eerder lezen in onze uitgave van november 2022.

Isaiah J. Thompson trio tijdens het concert in Carnegie Hall.

Terug naar het Parijs van 1843

Het kleine instrument, een Pleyel pianino uit 1843, stond al zeker dertig jaar in de opslag. Onder een dikke laag stof, geduldig wachtend op aandacht… Bart Houtgraaf van Andriessen Piano's en Vleugels uit Haarlem vertelt het verhaal van een niet alledaagse restauratie.

"Wij gaan er wel aan werken als we even niets te doen hebben", zeiden wij. Dat moment kwam nooit, totdat een man zich meldde, op zoek naar een instrument uit de romantische periode. De delicate subtiele klank uit die tijd sprak hem aan. Hij had een opname gehoord, dát was de muziek die hem ontroerde. Hij gaf ons de mogelijkheid dit instrument voor hem terug in speelbare staat te brengen en daarmee een nieuw leven te geven. Deze pianino zal niet op podia te horen zijn, maar vertelt juist een ander belangrijk verhaal. Het vertelt het verhaal van hoe er in de Parijse salons gemusiceerd werd en hoe er in intieme kleinschalige concerten werd genoten van een bescheiden maar o zo rijke klank.
Op 8 april 1843 werd in de fabriek in Parijs de laatste hand gelegd aan dit instrument en Chopin zou het gezien kunnen hebben. Hij was al geruime tijd woonachtig in Parijs en Pleyel maakte in zijn ogen de mooiste piano's. Ze waren niet altijd makkelijk te bespelen, maar klonken zo betoverend. Wanneer hij zich goed voelde koos hij voor Pleyel. In de Franse salons improviseerde hij in het bijzijn van George Sand, Eugene Delacroix en Franz Liszt en hij bezat een zelfde Pleyel pianino ook uit 1843, van iets latere datum.

Nu gaan wij dit instrument nieuw leven inblazen. Gered van de sloop, wat was het instrument er slecht aan toe, maar wel heel mooi gemaakt en bijzonder is dat er in die 180 jaar vrijwel niet aan gewerkt is. Alles is nog origineel en dat is een prachtig uitgangspunt voor een restauratie. De constructie is verstevigd door alle lijmverbindingen. De zangbodem, de ziel van het instrument, hebben wij inmiddels gerepareerd en gepolitoerd. De snaren gaan er nu op. De stempennen zaten te los en waren helaas niet meer bruikbaar. Wij hebben ze vervangen door iets dikkere, oude Pleyel stempennen uit een ander instrument. Alles is anders in vergelijking met modernere instrumenten. Wij berekenen met ons eigen programma welke dikte van welk snaarmateriaal ideaal is voor dit instrument. Deze kennis hebben wij mogen opdoen van Edwin Beunk en Johan Wennink, restaurators te Enschede.
Mechanisch is er veel werk, maar alle originele onderdelen zijn nog aanwezig. U ziet de originele hamerkoppen met de verschillende lagen leer en vilt. Het ivoren klavier (met verplicht EU-certificaat) is nog in bijzonder goede staat en zal uiteraard behouden blijven.

bedoeld zou hebben. Met zo veel mogelijk kennis en onderzoek proberen wij de juiste keuzes te maken. Een volgende generatie restaurators zal dit stokje overnemen en maakt wellicht weer andere keuzes door nieuwe inzichten. Het is daarom van belang dat alles wat je doet omkeerbaar is. Op deze manier dragen wij de grootst mogelijke zorg voor dit klinkend erfgoed. Voor nu, maar ook voor in de verre toekomst.

Over twee maanden hopen wij dit instrument klaar te hebben en zal deze Pleyel ons een klein beetje meenemen naar het Parijse leven van 1843. Nieuwsgierig naar het resultaat? Volgt u ons dan op onze sociale kanalen, of kom langs voor een concert of een kijkje in de werkplaats.

Als restaurator ben je dienstbaar aan het instrument. Wij zorgen ervoor dat het onder de juiste klimatologische omstandigheden, weer decennialang mee kan. Tijdens onze restauraties proberen wij altijd in ogenschouw te houden wat een bouwer oorspronkelijk

Andriessen Piano's en Vleugels
Botermarkt 18, Haarlem
www.andriessenpiano.nl

IGOR LEVIT GEËERD IN LONDEN

Als erkenning voor zijn kunstenaarschap en de ruim veertig concerten die hij sinds zijn debuut in 2013 in de Londense Wigmore Hall gaf, ontving Levit de Wigmore Hall Medal uit handen van de directeur John Gilhooly (foto), na een uitvoering van de complete late pianowerken van Johannes Brahms. Hoogtepunten in de lange samenwerking waren een baanbrekende cyclus van Beethovens pianosonates in 2016/17, twee wereldpremières van de Amerikaanse componist Frederic Rzewski, Sjostakovitsj' complete Preludes en Fuga's, naast belangrijke pianowerken van Ferruccio Busoni en Ronald Stevenson. De Wigmore Hall liet weten: 'Sinds zijn debuut in 2013 is Igor Levit een gewaardeerd lid geworden van de artistieke familie van de Hall. Igor wordt terecht erkend voor zijn uitzonderlijke kwaliteiten en zijn artisticiteit weerspiegelt zijn onderzoekende geest. Hij verzet zich tegen discriminatie en racisme en hij is een fervent voorstander van een eerlijkere en rechtvaardigere samenleving. Igor is een bijzondere persoonlijkheid in onze muziekwereld en we zijn erg trots op zijn lange vriendschap met onze zaal.' Andere medaillewinnaars waren o.a. Angela Hewitt, Steven Isserlis, Dame Felicity Lott, Brad Mehldau, Menahem Pressler en Mitsuko Uchida.

RICHARD CANNON

JURGEN DEGRYSE OPENT BELGIAN PIANO SCHOOL

De guide-mains bij de Baldwin van Jorge Bolet.

FOTO'S: JEROEN NEIRINCK

Piano als levensweg

De naam "Belgian Piano School" is afkomstig van de in 2022 overleden pedagoog Jacques De Tiège. De Tiège benoemde zijn levenswerk – naar analogie van de Russische of Franse school – als de Belgische pianoschool. Voor een hele reeks bekende pianisten, zoals Enrico Pace, Leif Ove Andsnes, Liebrecht Vanbeckevoort, Bertrand Chamayou en Igor Roma, om er slechts enkele te noemen, waren De Tiège's inzichten van grote betekenis. Zo ook voor Jurgen Degryse, die zelf zo'n 25 jaar intens contact had met De Tiège. Vanuit diens ideeën nam hij eerder in Uitkerke en onlangs ook in hartje Gent het initiatief tot een pianoschool.

We ontmoeten Jurgen Degryse in zijn nieuwe lesruimte in Gent. ‘Het contact met Jacques De Tiège heeft mijn muzikale denken gevormd en een ander mens van mij gemaakt, of misschien beter gezegd: de mens die ik moest zijn.’ De Tiège vroeg hem herhaaldelijk om zijn werk voort te zetten. ‘Het was zo opmerkelijk dat hij mij, toen we elkaar nog nauwelijks kenden, in het conservatorium van Antwerpen aansprak met “collega” terwijl ik gewoon een student was, net als alle anderen. Ik volgde toen nog les bij een andere docent. Door een te gespannen manier van spelen kreeg ik last van tendinitis waardoor ik geen toets meer kon indrukken. Toen hij mij opzocht om mij te helpen voelde ik onmiddellijk dat ik bij hem les moest volgen en na de eerste les liep ik drie dagen op wolken! Een nieuwe wereld ging voor mij open: ik ging anders studeren en spelen en sindsdien heb ik nooit meer fysieke problemen gehad.’

Puzzelstukjes

Door de jaren heen, tijdens de lessen, vijf tot zes uur in de week, eindeloze telefoongesprekken en vele reizen op weg naar optredens van grote pianisten, verzamelde Jurgen de puzzelstukjes van een unieke manier van lesgeven. ‘Het zou zonde zijn om die kennis niet over te dragen.
Door Jacques ben ik doordrongen van wat piano-onderricht écht inhoudt. Ik zie het als een missie om zijn levenswerk verder te kunnen zetten. Hiervoor is een context nodig waarin je het piano-onderwijs met dezelfde ernst kan benaderen zoals Jacques dat deed. Ernst in het onderwijs betekent niet dat pianoles saai hoeft te zijn. Men vergeet vaak dat getalenteerde leerlingen plezier beleven in het spelen van bijvoorbeeld bi-tonale toonladders of polyritmische oefeningen in één hand. Mits die oefeningen op het juiste moment en juist gedoseerd aangereikt worden. Leerlingen zijn leergierig, worden graag uitgedaagd.
Als leerlingen voelen dat ze vooruitgang boeken, geeft hen dat voldoening.
Met deze school hoop ik voor mezelf een setting te creëren waarbinnen ik op een degelijke manier les kan geven. Het privé-onderwijs leent zich hier het beste toe. Idealiter werk je zonder deadlines, zoals Jacques dat deed. Wie bij Jacques privéles volgde, wist wanneer de les begon, altijd stipt op tijd, maar nooit wanneer de les zou eindigen. Zo kun je iemand werkelijk begeleiden op de mooie weg van zelfontwikkeling dat pianospelen uiteindelijk ook kan zijn. Czerny adviseerde bij beginners 1 uur pianoles per dag. Hier zijn we vandaag de dag toch sterk van afgeweken. Bij sport of dans is het gebruikelijk om meerdere keren per week gecoacht te worden. Van leerlingen verwacht ik niet dat ze dagelijks les zouden volgen, maar het is interessant om te lezen hoe ernstig men het muziek-onderwijs vroeger nam.’

Toewijding

Jacques De Tiège heeft met een zeer grote toewijding zijn leven gewijd aan de pedagogie, terwijl hij een grandioos concertpianist had kunnen zijn. Dirigent Antony Hermus, tevens student van De Tiège, spreekt met enorme bewondering over De Tiège’s pianospel: ‘Volmaakt en met een ongekende rijkdom aan kleuren.’ Maar zoals Michelangeli na een concert te Parijs ooit tegen hem zei: ‘Als ik speel kan ik geen les geven en als ik les geef kan ik niet spelen.’
Bovendien was De Tiège een researcher in hart en nieren, met een onverzadigbare honger naar steeds nieuwe en diepere inzichten. Jurgen Degryse: ‘zelfs in de laatste dagen voor zijn dood was dat zo. Zelf blijf ik, zoals elke gepassioneerde docent, ook onderzoeken. Van Jacques erfde ik al zijn boeken en partituren. Dagelijks kijk ik oude en recent gepubliceerde boeken en artikels in.’
In het hechte contact met pianisten als Arturo Benedetti Michelangeli, Alexis Weissenberg, Leon Fleisher en Maria Curcio ontwikkelde De Tiège door de jaren heen zijn ideeën en daarnaast had hij contacten met Vladimir Ashkenazy, Jorge Bolet, Claude Frank, Eugene Istomin, Rudolf Serkin, Rudolf Firkusny, Julius Katchen, Eduardo del Pueyo, Annie Fischer, Malcolm Frager, Emil Gilels, Svjatoslav Richter, Arthur Rubinstein, Rafael Orozco, Ivan Moravec, enz.
‘Kijkend vanuit muzikaal, technisch en ook fysiek perspectief, kwam Jacques tot unieke inzichten, hij ontdekte wat al deze kun-

Jurgen Degryse

stenaars gemeen hadden. Voeg daar zijn eigen inzichten aan toe, op tal van terreinen, psychologisch, spiritueel en filosofisch, niet in het minst zen en Hatha-Yoga, en dan bekom je een 'systeem' dat zijn gelijke niet kent.'

Zen

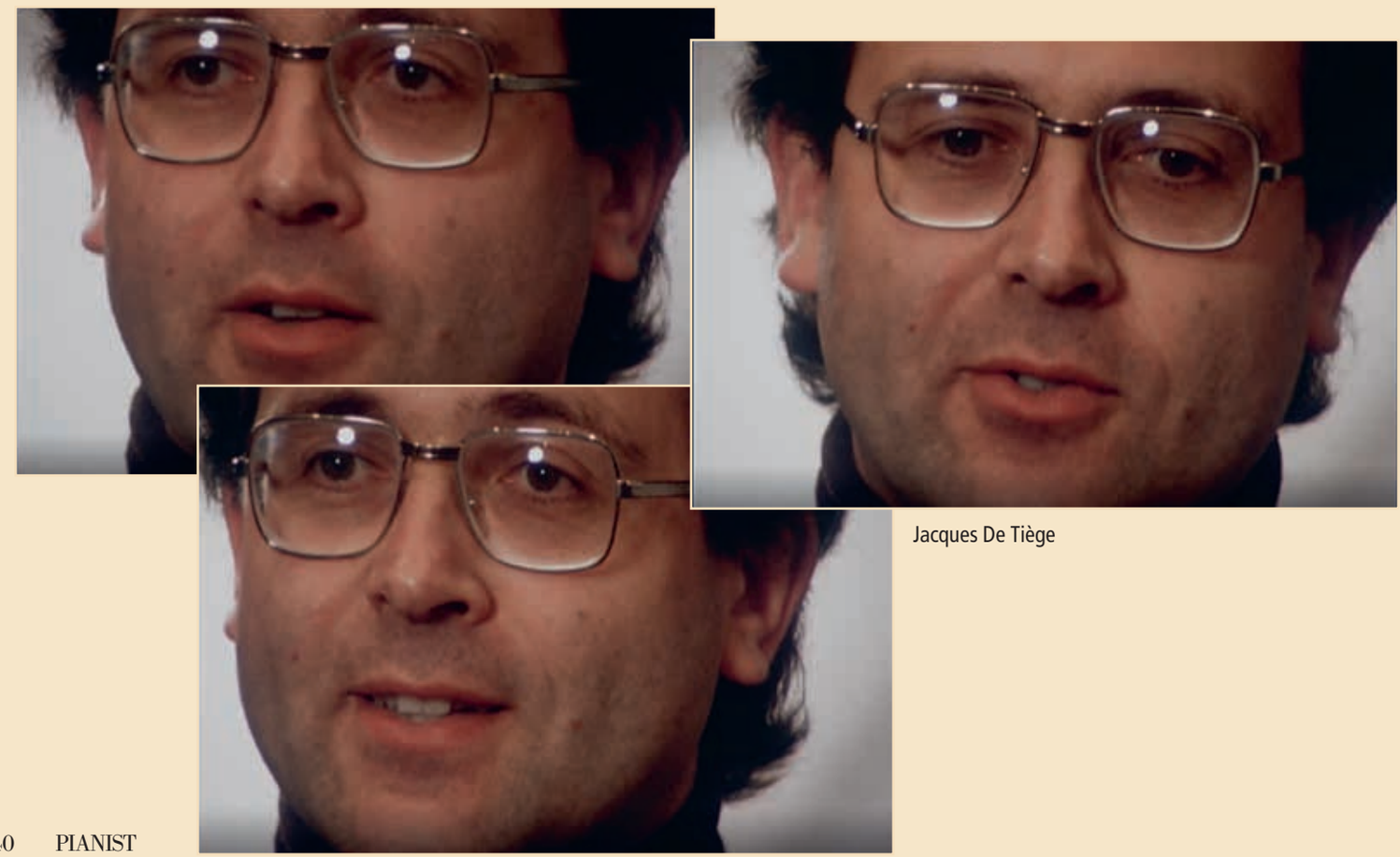
Herrigel's boek *Zen in de kunst van het boogschieten* was voor iedere student verplichte lectuur. 'Ikzelf beveel mijn studenten eerder *Walking up the Mountain Track*, het bijzondere boek van Eric Schoones aan, hij is trouwens ook een leerling van De Tiège, veel van de ideeën in het boek zijn afkomstig van onze leraar en de vele citaten van beroemde muzikanten zetten mijn leerlingen aan om efficiënter te gaan studeren. Doordat Jacques elke methode en elke pianist bestudeerde, ontstond een eclectisch systeem, geen 'methode', op zoek naar in de eerste plaats een bewuste techniek en bijgevolg een bewuste interpretatie. Want het is een ernstige misvatting dat De Tiège uitsluitend met techniek bezig was. In tegendeel, de techniek was er altijd in functie van de muzikaliteit, en al zijn verzamelde kennis was nodig om voor elke student op het juiste niveau en op het juiste moment deuren te openen, om zoals Lipatti het ooit formuleerde "op het moment van het concert alle voorbereiding te kunnen vergeten en vrij te zijn".'

Guide-mains

Een wezenlijk element binnen dit eclectisch geheel is het gebruik van de guide-mains, een vrij eenvoudig hulpmiddel, een lat, parallel aan het toetsenbord, waarop de onderarm kan rusten, ontwikkeld door Kalkbrenner en in de geschiedenis ook verbonden met Chopin, Liszt en Saint-Saëns.

Jurgen Degryse: 'Voor mezelf ben ik doordrongen van de waarde van de guide-mains want zonder het oefenen met de guide-mains had ik misschien nooit meer kunnen pianospelen. Ik weet dat velen een weerstand voelen tegenover dit hulpmiddel, door ervaring kan je de werking ervan begrijpen. De guide-mains ontgrendelt het volledige potentieel van de pianist en laat de pianist zowel op muzikaal als technisch vlak volledig zichzelf zijn, dus zonder een kopie van de leraar te worden. Ongedwongen, want zoals het woord het zegt: "guide" betekent "gids" of "begeleider". Uiteindelijk ontwikkel je, ook door langzaam en volmaakt geluidloos studeren – het laatste rendeert het beste met de guide-mains – een intens fysiek contact met het klavier, maar ook een helder zicht op de partituur. Je voelt tijdens het spelen de toetsen onder je vingers naar boven komen, "met ogen en oren in de vingertoppen", zoals Josef Hofmann het omschreef. Tijdens het spelen (is helemaal anders dan 'studeren') is het voor de hersenen onmogelijk om afstanden precies te meten. Als de hersenen afstanden, zowel horizontaal als verticaal, precies willen registreren, dan moet er zodanig traag geoefend worden, zodat de pianist de tijd heeft om die afstanden "juist" te meten. Dat precies meten wordt door de hersenen geregistreerd en leidt bijgevolg tot accurater pianospel, meer controle, beter toucher enz…

Met 'horizontaal meten' bedoel ik het meten van verplaatsingen,

Jacques De Tiège

met ‘verticaal meten’ bedoel ik het kalibreren van het metacarpofalangeale gewricht. Dit kalibreren gebeurt door geluidloos te oefenen en het is tijdens een gesprek over pianotechniek dat Bertrand Chamayou mij hierover zei: “…And off course, it is helping me a lot”. Het kalibreren van dit gewricht is waar Michelangeli op doelde toen hij zei: “Si suona il pianoforte con le dita” (piano spelen doet men met de vingers). Michelangeli zei over Jacques: “In Antwerpen is er iemand die het heeft begrepen”. Wie begrijpt hoe ongelooflijk precies de hersenen werken en wat Liszt werkelijk bedoelde met “techniek begint met de aanraking” en “het gaat niet om de studie van de techniek, maar om de techniek van de studie,” begrijpt de noodzakelijkheid van de guide-mains.

De guide-mains dient niet alleen voor beginners. ‘Op een hoog niveau spelen en vooral op hoog niveau blijven spelen, is alleen mogelijk als je precies weet hoe je moet studeren. Dat wordt in zekere zin steeds belangrijker, omdat met het ouder worden fysiek alles minder flexibel wordt.’

Coach

In zijn lespraktijk te Uitkerke beschikt Jurgen onder andere over de concertvleugel die Jorge Bolet speciaal voor zijn concerten in Europa bij Baldwin had uitgekozen. Deze vleugel was na de dood van Bolet in het bezit van De Tiège gekomen. Het is op deze vleugel dat studenten te Uitkerke les krijgen. In de school in Gent heeft Jurgen de beschikking over verschillende instrumenten waaronder een mooie Kawai-vleugel.

Het is voor gemotiveerde studenten en docenten, die zelf op onderzoek willen gaan, tegenwoordig zeer moeilijk om in het overaanbod van methodes en online instructievideo’s wegwijs te geraken. De Tiège heeft met zijn onderzoek voorbereidend werk gedaan en al die verzamelde informatie met zijn persoonlijke inzichten tot een hoger niveau getild.

Jurgen Degryse: ‘Ik voel mij meer coach dan leraar, omdat het woord leraar naar “leren” verwijst. Ik kan niemand iets leren, de leerling leert op zichzelf door zich open te stellen voor instructie. De docent kent uit eigen ervaring het doel en daarmee ook het pad naar het doel. Het is de taak van de docent om bij te sturen en de leerling “on track “ te houden, dan zal het doel, stap voor stap, worden bereikt.’

ERIC SCHOONES

Belgian Piano School
Begijnhoflaan 486/101
9000 Gent
jurgen@belgianpianoschool.com
www.belgianpianoschool.com
+32/478476837

PIANO LAB

Topkwaliteit zonder elitair te zijn

Deze zomer, van 13 tot 20 juli, zullen alweer voor de vierde keer, onder de vlag van Piano LAB 20 jonge pianisten samenkomen op de Landcommanderij Alden Biesen om daar, in die inspirerende omgeving te werken met een aantal internationale toppianisten: Ingrid Fliter, Florian Noack, Severin von Eckardstein, Cyprien Katsaris, en last but not least Liebrecht Vanbeckevoort, die dit fraaie initiatief in samenwerking met Landcommanderij Alden Biesen en met steun van de Vlaamse Overheid nu alweer een aantal jaren vormgeeft.

Het is de bedoeling van Vanbeckevoort om van Alden Biesen een soort 'piano-hot-spot' te maken: 'De docenten geven die week wat ze te bieden hebben en dat is meer dan de lessen aan het klavier. Vanuit heel verschillende achtergronden, met hun ervaringen in het concertleven, kunnen ze aan de jonge mensen veel aanreiken over hoe ze in het leven staan als artiest en als mens. Daar is maar zelden in deze vorm gelegenheid toe en dat maakt, samen met de informele omgang met elkaar tijdens de cursus, het voor de deelnemers tot een waardevolle ervaring. Bovendien geven de docenten tijdens de openingsavond van de cursus gezamenlijk een concert.'

Het is vanaf het begin de bedoeling geweest dat studenten in contact komen met heel verschillende opvattingen over pianospel en interpretatie. Liebrecht: 'Dat is de kern van het concept. Juist wanneer die opvattingen botsen, zal dat een verrijking kunnen zijn, om de jonge pianisten te stimuleren zelf beslissingen te nemen.'

De deelnemers zijn vrij in hun repertoirekeuze en ze kunnen ook als toehoorder bij lessen van andere studenten aanwezig zijn. 'Ja, dat moedigen we aan, want dat is zeer leerzaam, zo weet ik uit eigen ervaring. Ook peer review concerten voor de studenten onderling zijn mogelijk, ook al een goede oefening, maar uitdrukkelijk alleen voor wie dat wil.'

Alle studenten krijgen minimaal een uur per dag les, alle deelnemers hebben hun eigen oefenruimte. Workshops, een gezamenlijke excursie en diverse sport- en recreatiemogelijkheden maken het programma compleet. Piano LAB is wederom een exclusief Steinway & Sons evenement in samenwerking met Piano's Maene. Ook de stelt Maene de rechtsnarige vleugel en Doutreligne-instrumenten ter beschikking.

We stellen de docenten van dit jaar even kort aan u voor:
Met zestien jaar debuteerde de Argentijnse Ingrid Fliter met orkest in het Teatro Colon in Buenos Aires. Ze won o.a. het Ferruccio Busoni Concours in Italië en in 2000 kreeg ze de zilveren medaille op het Chopin Concours in Warschau. In 2006 won ze de exclusieve Gilmore Artist Award. Ze brengt haar pedagogische ervaring in van haar opleiding bij Vitaly Margulis, Carlos Bruno en van Franco Scala en Boris Petrushansky aan de Academie "Incontrui col Maestro" in Imola, waar ze sinds 2015 zelf les geeft.

Florian Noack werd in 1990 geboren in Brussel, studeerde aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth in het programma voor Uitzonderlijk Jong Talent en later nog in Keulen en Basel. Florian Noack doceert momenteel aan het Conservatoire Royal de Liège. Hij heeft een grote liefde voor zeldzaam repertoire, van componisten als Lyapunov, Alkan, Medtner en Dohnanyi. Ook maakt hij zelf fantasievolle transcripties van orkestwerken, die ook worden gespeeld door Boris Berezovski en Cyprien Katsaris bijvoorbeeld.

SHANE SHU &MICHEL CUPIDO

ANTON DRESSLER

BAPTISTE MILLOT

Severin von Eckardstein

Ingrid Fliter

Cyprien Katsaris

De laatste komt nu ook naar Alden Biesen. Katsaris is welhaast een levende legende, hij speelde over de gehele wereld met de belangrijkste orkesten van o.a. Berlijn, Dresden, Cleveland, Washington, Detroit, Montréal, Toronto, Amsterdam, Den Haag, Tokio en Helsinki, en dirigenten als Eugene Ormandy, Leonard Bernstein, Mstislav Rostropovich, Sir Neville Marriner en Sir Simon Rattle. Vele prijzen en onderscheidingen waren zijn deel.

Severin von Eckardstein, won in 2003 zeer overtuigend het Koningin Elisabeth Concours. Sindsdien nam zijn carrière een hoge vlucht en speelde hij bijvoorbeeld geregelmatig in de serie “Meesterpianisten” in het Concertgebouw te Amsterdam. Hij genoot zijn opleiding bij o.a. Prof. Karl-Heinz Kämmerling en Prof. Klaus Hellwig, en hij geeft ook regelmatig masterclasses. Sinds vorig jaar is hij professor voor piano en pianokamermuziek aan de “Hochschule für Musik und Tanz” in Keulen/Aachen.

Ook Liebrecht Vanbeckevoort dankt zijn doorbraak aan het Elisabeth Concours, maar dan in 2007. Hij heeft wereldwijd opgetreden in Europa, Israël, China, Zuid-Korea, Zuid-Afrika, Canada en de Verenigde Staten. Met een repertoire van meer dan 40 verschillende pianoconcerten en een grote passie voor kamermuziek, is hij een veelgevraagd en veelzijdig artiest. Dit jaar is hij bij Elisabeth Concours (voor viool), een van de vaste begeleiders. Sinds 2014 geeft hij les aan de LUCA School of Arts in Leuven, en hij geeft zeer regelmatig masterclasses.

Alle info op de vernieuwde website: **www.piano-lab.be**

“Je speelt zoals je bent”

Toen we onlangs in Mechelen een uitvoering bijwoonden van het Keizersconcerto van Beethoven, door Liebrecht Vanbeckevoort en Casco Phil, maakten we meteen van de gelegenheid gebruik om deze fijne pianist te spreken. Beter laat dan nooit. Vanbeckevoort is docent aan de LUCA School of Arts in Leuven, curator van het festival Klassiek Leeft in Knokke, en bezieler van Piano LAB in Alden Biesen. We hoorden hem voor het eerst tijdens de halve finale van de Elisabethwedstrijd 2007, toen hij een indrukwekkende lezing van Liszts Sonate gaf – hij zou eindigen als Zesde Laureaat en eerste Belgische finalist sinds zijn leraar Jan Michiels in 1991. Het gesprek openen met de wedstrijd lag dan ook voor de hand.

IN GESPREK MET
LIEBRECHT VANBECKEVOORT

Mijnheer Vanbeckevoort, over wedstrijden bestaan uiteenlopende meningen. Het was voor u allicht een fijne manier om zich aan de wereld te tonen?

Zeker. Elke getalenteerde Belgische muzikant krijgt vroeg of laat de vraag: wanneer neem je deel?

FOTO: ZOEMIN

De eerste Elisabethwedstrijd die ik bewust beleefde was de vioolsessie van 1993, die ik als 9-jarige live bijwoonde. Ik speelde toen een goed jaar piano, maar werd zo verliefd op de viool dat ik ook viool begon te spelen. Mijn nieuwsgierigheid naar andere instrumenten werd gewekt, tot op het punt dat ik vijf instrumenten tegelijk speelde: piano, viool, slagwerk, klavecimbel en blokfluit. Het was toen geen bewuste keuze, maar heeft wel gemaakt dat ik empathie heb met orkestinstrumenten, wanneer ik samenspeel. Percussie, blazen, strijken, … ik ben ermee vertrouwd.

De piano bleef echter mijn lievelingsinstrument. Toch is zijn klank enigszins onnatuurlijk: we drukken toetsen in, de hamers slaat tegen een snaar, en toch moet je zingen. Dat is het grote obstakel van pianospelen. Een viool of stem zit van nature veel dichter bij het ideaal dat een musicus nastreeft. Ik vertel mijn studenten dan ook dat ze zich beter een stem als ideaal stellen, dan essentie in motoriek te zoeken.

Maar terug over de wedstrijd: de editie van 1995 volgde ik geboeid, die van 1999 en 2003 heel intensief, want toen kreeg het idee om ooit zelf mee te doen al meer vorm. Van 15 tot 19 jaar zijn heel belangrijke jaren voor een pianist. Je begrijpt het repertoire beter, je hoort stukken spelen waar je stiekem zelf al van droomt. Ik ontwikkelde zelf de zin om deel te nemen, maar heb er lang niet over durven spreken tegen mijn leraars. Het leek toen haast onmogelijk om als Belg een kans te maken, ik had in die tijd geen ‘recent Belgisch voorbeeld’.

U werd zesde in 2007, iets om trots op te zijn. Anderzijds: bestaat niet de kans dat men er voor altijd mee geassocieerd wordt, en met weinig anders?

Zeker. Voor een deel van de muziekwereld ben of blijf ik ‘een Zesde Prijs’.

Tja. Uchida werd tiende, Duchable elfde. Argerich haalde de voorselecties zelfs niet.

Absurd eigenlijk. Maar je blijft het idee krijgen dat voor sommige organisatoren alleen een eerste prijs telt, terwijl de anderen in een soort bad van ‘erg veel finalisten’ vallen. Kortom: wedstrijden roepen verschillende emoties en ideeën op.

Bartók zei: wedstrijden zijn voor paarden.

Ze hebben voor– en nadelen. Hoe dan ook: de laatste tien, vijftien jaar zijn de mogelijkheden om je te tonen sterk toegenomen door het internet. Je hebt geen wedstrijd meer nodig om je aan de wereld te tonen. Dat is positief. Anderzijds: het gaat nu al gauw om het netwerk dat je hebt. Daarin is een wedstrijd dan weer ‘zuiverder’.

Over het internet gesproken: laatst hoorde ik Krystian Zimerman het publiek de mantel uitvegen omdat er gefilmd werd. “Open je oren, open je hart. En héb je geen hart, gebruik dan je verdomde telefoon.” Wat denkt u?

Ik vind het niet fijn als mensen zomaar filmen, maar dan vooral wanneer ze er anderen mee storen en ze het nadien zonder toestemming gebruiken.

Mij stoort vooral het schenden van de intimiteit die in een concertzaal heerst.

Dat begrijp ik, zoals ik Zimerman begrijp. En filmen is soms zoals de popcorn in de cinema. Maar stel: ik speel, en iemand filmt zonder iemand te storen en zonder het achteraf openbaar te gebruiken, meer als een souvenir? Ik heb daar geen principieel probleem mee. Ik ben ook zelf niet zonder zonden op dat vlak. Laatst heb ik enkele filmpjes gemaakt van een dierbare kamermuziekpartner. Hij verzorgt graag zijn Facebook en Instagram, vandaar. Dat is ook de realiteit waarin we leven. Dus ga ik niet verkondigen dat je onder geen omstandigheid iets mag capteren.

Wat ik wel weet, is dat je je bij een echt goed concert – een concert dat je leven verandert, zoals vorige zomer dat van Lukáš Vondráček op mijn eigen festival in Knokke-Heist – vanzelf niet met filmen bezighoudt.

Vindt u met Eliso Virsaladze dat men een goed mens moet zijn om goed muziek te kunnen maken?

Wat is ‘goed’? Een boeddhist of een humanist zegt dat je goed geboren wordt en later bezoedeld. Een christen zegt dat je zondig geboren wordt maar verlost kan worden. Kijk naar de wereld waarin we momenteel leven: het is duidelijk dat wij allemaal tot het lelijkste in staat zijn.

Virsaladze’s uitspraak zou ik dus zelf willen nuanceren. Je kan bedenkelijke eigenschappen hebben en toch de schoonheid van muziek kennen, begrijpen en omarmen.

Ik denk wel dat je speelt zoals je bent en dat een publiek zoiets oppikt. Een pianist die me aantrekt is meestal ook een mens die ik fijn blijk te vinden: Giltburg, Vondráček, Andsnes. Dat zijn ook naast het podium mensen met inhoud en geestelijke diepgang.

RUDY TAMBUYSER

100 Years of Bärenreiter
Jubilee Editions for Piano

At Unbeatable Jubilee Prices!

BÄRENREITER JUBILEE AMBASSADOR

For 100 years the Bärenreiter publishing house, with its sheet music and books, has accompanied the lives of musicians as a true and loyal friend.

Congratulations!
And many thanks.

GRIGORY SOKOLOV
PIANIST

100 Celebrating Music

www.baerenreiter.com
100.baerenreiter.com/en

Johann Sebastian Bach:
Notebook for Anna Magdalena Bach (1725)
URTEXT / BA05242

Joseph Haydn:
Sonata in E-flat major Hob. XVI:49 "Genzinger"
URTEXT / BA08639

Wolfgang Amadeus Mozart:
Selected Piano Pieces
URTEXT / BA08644

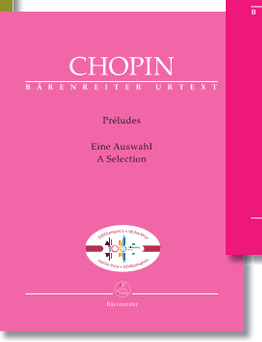
Franz Schubert:
Selected Piano Pieces
URTEXT / BA08641

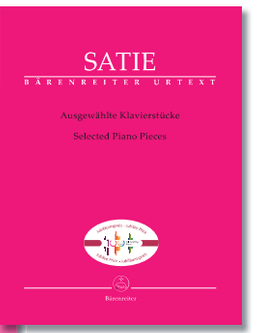
Robert Schumann:
Selected Piano Pieces
URTEXT / BA08640

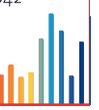
Johannes Brahms:
Selected Piano Pieces
URTEXT / BA08645

Frédéric Chopin:
Préludes. A Selection
URTEXT / BA08643

Erik Satie:
Selected Piano Pieces
URTEXT / BA08642

NEW Redefining Tradition and Innovation NEW

Voor meer informatie: http://www.casio-music.com/nl
Importeur: EMP B.V. info@empmusic.nl www.empmusic.nl

FOTO'S: SVEN TAFFIJN

Impressie van de NAMM Show

In de vorige editie van PIANIST las u een verslag over Music China Shanghai door Sven Taffijn. Nu schrijft hij vanuit Californië, waar van 25 tot 28 januari weer de NAMM Show plaatsvond.

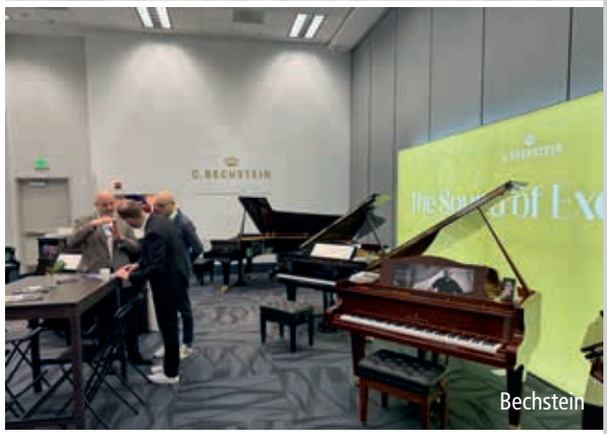
Op vrijdag 26 januari zijn we in de late namiddag aangekomen in Anaheim, Los Angeles, en de volgende ochtend rond 10 uur stonden we, na een stevig USA-ontbijt en een kwartiertje wandelen in de mooie ochtendzon, aan de ingang van het imposante Expo Center, recht tegenover Disneyland. Misschien door de verschillende concerten van de avond ervoor was er nog niet echt veel volk bij de entree. Het hele proces van online bestelde tickets, QR-codes en badges verloopt soepel. Bij de grote All Instruments Hall wordt het al drukker, het is aanschuiven om naar de eerste verdieping en nog ééntje hoger naar de afdeling met de piano's te gaan.

Het ziet er leuk uit, druk en vol piano spelende mensen. Oude bekenden lopen we er tegen het lijf en dat is na lange tijd zeker een fijn weerzien. Seiler trekt met een mooi aanbod nogal wat pianisten en de speciale ruimtes zijn voorzien voor andere, grote merken.
Fazioli trekt de aandacht met een mooie concertvleugel. Kawai, Pearl River e.a. zijn ook van de partij, net als C. Bechstein met een goed gevulde ruimte waar mooie zaken staan uitgestald.

De immens grote hal is ingeruild voor een kleinere, intieme ruimtes. We komen al direct in contact met de mensen van de Piano Technicians Guild, meer bekend als de PTG, de internationale organisatie voor geregistreerde pianotechnici, ontstaan in 1957 uit de fusie van de American Society of Piano Technicians en de National Association of Piano Tuners, vergelijkbaar met Europiano, het overkoepelende orgaan in Europa.

Opvallend op de beurs is het mooie en indrukwekkende aanbod van Mason & Hamlin, dat ook Piano Disc produceert en de carbon mechanieken voor piano's en vleugels van Wessell, Nickel & Gross. Blikvanger is wel de nieuwe VX-serie van Mason & Hamlin.
In deze ruimte met verschillende exposanten, botsen we op het leuke Keybird X1. Dit is een klein instrument, gefabriceerd in Denemarken, dat slechts 59 kg weegt en heel professioneel in elkaar zit. Met een strak meubel dat bovendien demontabel en gemakkelijk te transporteren is, trok het veel aandacht.

De stand van Mason & Hamlin

Bechstein

Fazioli

De Keybird X1

GWILYM SIMCOCK

“Het gaat niet om goed of slecht”

In december bij het Brusselse Bozar sloot de wereldwijd hoogst gerespecteerde bigband Brussels Jazz Orchestra (BJO) de feestelijkheden rond zijn 30ste verjaardag af met de Britse prachtpianist Gwilym Simcock, een van sterren van de hedendaagse jazz en bewierookt door Chick Corea, Pat Metheney, Bobby McFerrin en Dave Holland. We troffen hem na een repetitie met BJO in een Brussels café met veel lawaai en al evenveel Belgische bieren.

Mijnheer Simcock, naar mijn gevoel zijn er ruwweg twee manieren om te improviseren: ofwel ‘denk’ je muziek en zet die – uiteraard haast reflexmatig – om in een actie van je vingers. Ofwel ga je uit van de ergonomie van het klavier, en laat die de ontstane muziek bepalen.

Ik verkies het denken. ‘Boog’ is voor mij het kernbegrip: de boog van een frase, van een thema of van een heel werk. De boog van een heel concert, een album of zelfs een loopbaan. Het is een belangrijk concept voor vormgeving, waar je inderdaad denkwerk moet aan besteden.

Tweede krachtlijn, tevens het meest cruciale aspect van hoe muziek werkt: spanning en ontspanning. Of ze nu harmonisch, melodisch of ritmisch van aard is, om die breuklijn kan je niet heen voor een bevredigende emotionele ervaring. Je hebt ‘gevaar’ nodig om een ‘oplossing’ goed te doen werken.

Beide concepten zijn duidelijk uitgangspunten, dingen die je vooraf overweegt en vooropstelt. Ze zijn dus denkwerk. Binnen dat kader probeer je te improviseren, hopend dat alles wat je ooit al bedacht hebt je helpt om in het moment zelf iets tot stand te brengen dat zin heeft.

U was een klassieke muzikant. Is het niet moeilijk om, zoveel geniale partituren kennende, om dan als improvisator met eigen materiaal te komen dat je zelf serieus kan nemen?

In zekere zin voel ik me een mislukkeling. Ik studeerde aan een beroemde school en ik probeerde tot mijn achttiende een klassieke concertpianist te worden. Ik heb die studietijd als erg zwaar ervaren. Je speelt als 10-jarige tijdens een middagconcert, de eerste twee rijen zitten vol met andere pianisten. Niet dat ze je willen zien afgaan, maar ze hebben er wél baat bij. Dat is de aard van zo’n instituut. Ik ben dankbaar voor die opleiding – alles wat ik leerde over theorie en muzikaliteit is erg aan de orde als je improviseert – maar de prijs was hoog. Je pleegt een soort aanslag op je wezen, als je twee foute noten in een stuk van Bach als een complete afgang ervaart. In die zin was de jazz een verlossing: ik kon mijn eigen ding doen.

Maar er is evengoed een heikel punt: als improvisator moet je je ideeën de moeite waard vinden om tot klinken te brengen. Ironisch genoeg lijkt me dat een probleem van dezelfde orde.

Dat klopt. Zelfs zonder dat het publiek iets merkt, ben je je eigen criticus; ik wéét immers wanneer ik niet heb kunnen doen wat ik wilde. In zo’n bui kom ik liever niet. Maar met mijn temperament, opleiding en verleden, valt er helaas niet altijd aan te ontsnappen.

Onlangs hoorde ik iemand The Köln Concert van Keith Jarrett noot voor noot naspelen. Dat leverde veel denkstof omtrent improviseren. Wat vindt u?

Ik vind het een vreemd idee. Een live concert komt en gaat. Zeker in de arena van zelfkritiek waarin ik terechtgekomen ben, hou ik van concerten die niet opgenomen worden. Dat maakt een enorm verschil in hoe ik het spelen benader. De trend is meer en meer dat concerten, op het internet worden gegooid. Dat is bijzonder stressserend.

De oude groten van de klassieke piano – Cortot, Fischer,… – trokken zich minder aan van fouten en konden hun werk – die indruk heb ik toch – met een grotere rust benaderen.

Vroeger gingen jazzgrootheden een club binnen, hadden hun instrument bij en speelden een paar rondjes mee als ze daar zin in hadden. Dat zie je nauwelijks nog, want iedereen heeft een smartphone bij.

Als ik speel, denk ik niet in termen van ‘goed’ en ‘slecht’. De belangrijkste tweedeling is: wat speel ik uit plezier, en wat uit

angst? Als ik iets terughoor dat ik uit plezier heb gespeeld, kan ik elke 'fout' aanvaarden. Anders is het herbeluisteren verschrikkelijk. Het kan technisch in orde zijn, maar ik wéét wat de intentie was, zie je. Dat zijn de demonen die ik moet bedwingen.

Hoe belangrijk is klank voor u? In klassieke muziek zijn de noten wat ze zijn, dus kan je een groot deel van je bewustzijn aan klank wijden. Als je improviseert en nauwelijks weet wat je gaat spelen, gaat daar allicht de meeste aandacht naartoe. Welke rol spelen sonoriteit en boventonen daarin nog?

Klank is wat je inspireert. Nochtans groeien we allemaal op met de aardse, low-fi klank van opnamen uit de jaren '40 en '50. Het materiaal was eenvoudig, de omstandigheden zelden optimaal. Vandaag hebben we in de studio perfecte piano's. Ik vind het het leukst als ik dat niet belangrijk vind (lacht), maar ben natuurlijk aan de luxe gewend geraakt: op een mooie Steinway klinkt een complex akkoord transparant, de boventonen passen allemaal. Krijg je dan een piano met een centrale noot een beetje vals, tja. Ik heb jarenlang met stukjes rubber in mijn zak gelopen voor het geval ik een snaar met te veel 'twang' moest dempen.

Als u nog eens klassiek speelt, wie zijn dan uw favorieten?

Debussy, Ravel, Dutilleux, Skrjabin – muziek met rijke harmonie. Met het ouder worden is vrije tijd schaarser. Ik luister dan ook alleen naar dingen die emotioneel de moeite waard zijn, waarvan ik weet dat ze me geven wat ik wil: Jarrett, Corea, de Eerste Symfonie van Dutilleux.

RUDY TAMBUYSER

YAMAHA
Make Waves

FEEL THE MUSIC.
PLAY SMART. CSP.

THE EXCELLENCE OF THE CSP-200 SERIES

The Clavinova CSP-200 Series digital pianos allow even beginners to play their favourite songs with ease. It features unique Stream Lights, which guide you to the keys to play next, and the Smart Pianist app that lets you enjoy the instrument with your smart device. With an authentic playing feel and rich tonal quality like that of a grand piano, it offers profound playing enjoyment.

Clavinova®

CHRISTIAN GILISSEN

Iedereen kan iets doen voor ouderen

YVONNE WESLING

Hij is twaalf jaar en vanuit Berlicum reist hij elke zaterdag naar Amsterdam, waar hij op de Sweelinck Academie van het conservatorium aldaar les krijgt van Borys Fedorov. Bijzonder is dat Christian Gilissen al zo'n 60 concerten gaf in verzorgingshuizen. Beroemd worden als componist en pianist, zoals zijn favorieten Nobuyuki Tsujii, Lang Lang en de gebroeders Jussen, dat wil hij wel, maar vooral een goed mens zijn én blijven.

Hij begon, samen met zijn vader, maar die speelt niet meer: 'Christian doet het veel beter dan ik!' Precies op zijn vierde verjaardag kreeg hij zijn eerste pianoles van Julia Wasowicz en met tien jaar ging hij de Young Musicians Academy in Tilburg, waar hij les kreeg van Jelena Bazova. Een jaar daarvoor was zijn eerste compositie al klaar en afgelopen zomer had hij het maar voor het kiezen: verder studeren in Tilburg, Den Haag of Amsterdam. Hij was overal aangenomen en het werd Amsterdam. Christian: 'De zaterdagse lessen op het conservatorium zijn goed te combineren met de Internationale School in Eindhoven en ik kan in principe nog vijf jaar vooruit als voorbereiding op het conservatorium.'
Op school is hij vrijgesteld van bepaalde vakken nadat hij vorig jaar een vinger brak met basketbal, terwijl hij eerder zijn plaats in de jeugdselectie van het nationale ijshockeyteam al had opgegeven, omdat je nu eenmaal niet alles kunt combineren.
Thuis speelt Christian drie tot vijf uur per dag en veel oefeningen krijgt hij niet van Borys Fedorov. 'Nee, maar ik doe elke dag drie kwartier mijn eigen warming-up, en hij besteedt wel veel aandacht aan moeilijke passages in de stukken die ik speel, o.a. een paar sonates van Beethoven, etudes van Chopin en de Prelude in cis van Rachmaninoff.'

Prijzen

Afgelopen zomer, nadat hij een paar mooie prijzen had gewonnen bij jeugdconcoursen, o.a. in België, Wenen, Salzburg en Praag, wilde hij dat vieren met zijn familie. 'Omdat mijn grootouders al zijn overleden, dacht ik aan een concert in een verzorgingshuis.' Uiteindelijk ging het als een lopend vuurtje en inmiddels heeft hij al voor ongeveer 2000 mensen gespeeld. Hij toont de vele hartverwarmende bedankjes: 'ik speel het liefst op plaatsen waar er weinig mogelijkheden zijn om een pianist uit te nodigen en ik doe het sowieso altijd gratis. Soms is het wel lastig, ontbreekt het pedaal of enkele toetsen, maar ook daar leer je van. De concerten hebben mij veel geholpen. Ik ben beter gaan spelen en ben nu ook minder nerveus. Terwijl ik speel gaat mijn hartslag omlaag, voor en na het concert is ie best wel veel hoger maar ook als ik iets moet vertellen ben ik nu veel minder gespannen.'
Christian speelde in januari met veel succes in het Muziekgebouw in Amsterdam tijdens de twintigste editie van PAN, het jaarlijkse minifestival van rietkwintet Calefax, burgemeester Aboutaleb vroeg hem voor een benefiet voor Marokko en hij was genomineerd voor de Nationale Vfonds Kinderprijs 2023. En toch, van misschien wel het mooiste moment heeft hij een filmpje op zijn telefoon: een man in een verzorgingshuis die alleen nog maar in zijn stoel zat, kwam bij een concert naast de piano staan dirigeren! 'Zijn vrouw barstte in tranen uit, voor mensen met dementie is muziek iets heel bijzonders. Het brengt altijd veel herinneringen weer naar boven. Dat is heel mooi en dat maakt ook mij blij omdat ik van mijn ouders heb geleerd om zoveel mogelijk mensen te helpen.'
En dat blijft hij doen met nog veel benefietconcerten voor goede doelen in zijn agenda.

ALFRED CORTOT

Een permanent mysterie

Alfred Cortot is een van de meest mysterieuze pianisten uit de muziekgeschiedenis. Er bestaat nog steeds geen omvangrijke, serieuze biografie. De auteur Stefan Zweig overwoog die ooit te schrijven, maar kon geen vat krijgen op de persoonlijkheid van de pianist. Dat Cortot destijds nog leefde, was niet eens het grootste probleem. Nog steeds is hij even ongrijpbaar als intrigerend en de diverse modes sinds zijn dood hebben daar niets aan veranderd.

Had de pianist zijn dag niet, dan was hij een van de slordigste musici uit de muziekgeschiedenis. Dat deerde hem en zijn bewonderaars geenszins want tegenover die slonzigheid stond een zeer verzorgd spel met een intrigerende nieuwe kijk op bekende stukken. Vaak zaten beide houdingen in één uitvoering en sprong hij onverwachts van het een naar het ander.
Zijn vertolkingen, met name van solowerken, wekken de indruk van spontane, geïmproviseerde ingevingen, maar hij studeerde lang, ook op stukken die hij reeds vaak gespeeld had. Beheersing en inspiratie onderhielden bij hem echter een curieuze relatie. Liever het avontuur en de risico's dan de zekerheid en het veilige. Dat gaf gemengde reacties. Rachmaninoff hoorde Cortot in Etudes van Chopin en verklaarde 'Elke keer als het moeilijk wordt, voegt hij wat gevoel toe'. Granados droeg aan hem een van zijn meest ritmische stukken op (het laatste deel uit Goyescas), terwijl Cortot de reputatie had van een ritmische zwabberkous. Die combinatie toont Cortot ten voeten uit.

Alfred Cortot (1877-1962) werd geboren in de buurt van Genève en studeerde in Parijs. Tot de beslissende vormende muzikale ervaringen rekende hij onder meer zijn kennismaking met de pianist Anton Rubinstein en de muziek van Wagner. Rubinstein leerde hem dat een musicus altijd moet spelen alsof hij de muziek ontdekt vol verwondering en moet reiken naar de extase, die vond Cortot onder meer in de muziek van Wagner. Hij was enige jaren assistent bij de Bayreuther Festspiele en in 1905 dirigeerde hij de Parijse première van Wagners *Götterdämmerung*. Die bezigheden illustreren ook zijn behoefte aan breedte. Behalve pianist en dirigent was hij ook docent, oprichter van een eigen conservatorium, bezorger van edities en auteur van boeken over Chopin en Franse pianomuziek. Ook als pianist was hij breed, op zijn manier. Hij trad veelvuldig op als solist met orkesten en vormde in 1905 een beroemd geworden trio met de violist Jacques Thibaud en de cellist Pablo Casals. Hij was een van de eersten die Debussy en Ravel speelde (op een wijze waar de componisten niet echt van hielden), had al kort na de Eerste Wereldoorlog belangstelling voor Prokofjev en na de Tweede voor Boulez. Op zijn recitals en in de studio echter was zijn repertoire beperkt: vooral Schumann en Chopin, in mindere mate Liszt, Debussy en Ravel. In hun solowerken kon hij zijn impulsiviteit maximaal uitleven. Bij vrijwel alle andere componisten van wie hij werken opnam, beperkte hij zich tot hooguit enkele korte stukken. Had hij zijn dag (zijn beste periode was het interbellum), dan was hij even bizar als geniaal. Hij was beroemd om zijn grilligheid, maar vreemde details, die in bijna elke frase voorkomen, vallen vaak niet op als zodanig, omdat hij een zeer klassiek instinct had voor frasering en architectuur.

Alfred Cortot (links) met zijn leerling Dinu Lipatti in Parijs.

Was muziek meer klassiek dan romantisch, dan speelde hij als een gekortwiekte romanticus, zoals in concerten van Saint-Saëns en Ravel. Was de muziek voor zijn gevoel bizar zonder een duidelijk klassieke basis, dan had hij de inspiratie van het moment nodig om de muziek niet uit elkaar te laten vallen.

Ook in de omgang met betekenis en realisatie van muziek was hij op zijn zachtst gezegd veelzijdig. Hij schuwde niet, tijdens zijn lessen en in zijn boek over Franse componisten, de muziek te overladen met de meest bloemrijke kwalificaties. Met die romantische praktijk ging hij door, ook nadat deze reeds lang uit de mode was. Cortot trok zich überhaupt weinig van anderen aan. Hij schreef daarnaast een leerboek voor pianist waarin hij louter zakelijk inging op pianistische problemen en hun oplossingen.

De reputatie van Cortot als een onberekenbaar musicus doet gedeeltelijk onrecht aan zijn tijdgenoten en aan hem. Door zijn terecht grote faam (op zijn beste momenten was hij ongenaakbaar) ontstond de misvatting dat hij voor 1940 representatief zou zijn voor zijn tijd: veel zeer subjectieve geesten en zeer weinig objectief ingestelde musici, terwijl na 1945 het klimaat andersom zou zijn. Dat klopt niet: zowel voor als na de oorlog waren er zowel bizarre vrije vogels als zakelijk handelende musici. Cortot had beide zielen in zich. Wat domineerde, was afhankelijk van zijn buien, de muziek en de bezetting. Als dirigent in Bach en Brahms was hij veelal nuchter en soms extravagant. Als schitterend kamermusicus wist hij waar hij zich wel en niet bizarriteiten kon veroorloven. Als begeleider van Panzera en Teyte in liederen van Schumann en Debussy was hij groots. Als solist kan men alles van hem verwachten, het gekste bij Chopin en Schumann, op kleinere schaal maar daarmee niet minder intens bij alle andere componisten die hij onder handen had, van Bach tot Ravel. Boeiend is hij altijd.

EMANUEL OVERBEEKE

WOLFERT BREDERODE

Alles draait om klank en intensiteit

Vorig jaar won hij een Edison voor het album Ruins and Remains, *met percussionist Joost Lijbaart en het Matangi Quartet. Het project opent deuren naar nieuwe wegen en heeft hem verrijkt als musicus. "De atmosfeer is bijna belangrijker dan de noten."*

Het is een hectische tijd voor Wolfert Brederode. Zo tourt hij met het Yuri Honing Quartet, reisde hij half februari af naar Japan voor een tournee met percussionist/drummer Joost Lijbaart. En met zijn eigen project *Ruins and Remains* is hij op 30 maart in d'Rentmeester (Valthermond, Drenthe) te zien en op 13 april in de Nieuwe Veste (Sound of Europe Festival, Breda).
Voor *Ruins en Remains* ontving de Haagse pianist afgelopen herfst een felbegeerde Edison. Als ik naar het bronzen beeldje verwijs dat achter hem op de schouw pronkt, verontschuldigt hij zich bijna en zegt dat hij er nog geen geschikte plek voor in huis heeft gevonden. De bescheiden pianist werkte al veelvuldig met het Matangi strijkkwartet, maar nog niet eerder deelden ze samen het podium. Al in 2018 componeerde Brederode *Ruins en Remains* voor piano, strijkkwartet en percussie ter nagedachtenis aan de 100-jarige beëindiging van de Eerste Wereldoorlog. Voor, tijdens en na de opnamen heeft het project een bredere en persoonlijke betekenis gekregen, waarbij rouw, verlies en herstel de rode draad vormen.

Het succes is dusdanig groot, dat ze nog steeds met het project touren.

Kunst van het weglaten

Het is Brederode's vierde release op het prestigieuze ECM label. De opname werd wegens covid drie keer uitgesteld. Uiteindelijk lukte het in augustus 2021, onder persoonlijke begeleiding van labeleigenaar Manfred Eicher, om de stukken vast te leggen. Hierbij trok hij de groep uit hun comfortzone door in de opnamezaal licht dirigerend en met subtiele aanwijzingen de ruimte op te zoeken. "We waren er stil van na afloop", zegt Brederode terugblikkend. De betrokkenheid van Eicher was belangrijk voor het eindresultaat. Alles draaide om de kunst van het weglaten."

Verrijking

Ruins en Remains heeft Brederode en het kwintet veel gebracht. Vooral op gebied van samenspel en sound ziet hij het project als een verrijking. "Ik componeer en speel altijd vanuit klank en intensiteit. Dat vind ik bijna nog belangrijker dan noten. In dit project heb ik nog meer afstand gedaan van mijn uitgeschreven composities dan voorheen. De musici kregen alle ruimte. Strijkers kunnen enorme dramatiek geven, met glijden, tokkelen en effecten en Joost Lijbaart bracht ook een heel arsenaal aan klankkleuren mee door specifieke boven- en ondertonen toe te voegen. We hebben de lat hoog gelegd voor onszelf. Dat doe ik eigenlijk met elk project, maar hierbij bereikten – met name de strijkers – een ander niveau. Het is heel bijzonder wanneer dat gebeurt. Nu we veel live samenspelen gaat die ontwikkeling door en dat smaakt naar meer. Wellicht komt er een vervolg met gitaar erbij."

Liefde voor strijkers

De pianist begon op 7-jarige leeftijd met klassieke lessen en speelde ook vijf jaar viool. Zijn grootouders waren professionele klassieke musici; zo was zijn opa altviolist bij het Residentie Orkest. De liefde voor strijkers komt dus niet uit de lucht vallen. Vanaf zijn vijftiende maakte Brederode de switch naar jazz, omdat

hij op zoek was naar muzikale vrijheid. Toch is er altijd verwantschap met klassieke muziek, wat vooral naar voren komt in zijn harmonische keuzes en structuren. Klank speelt hier wederom een essentiële rol. “In de jazzwereld wordt, mede door overstemming van andere instrumenten, klank soms uit het oog verloren. Bij mij staat een goede sound altijd voorop.” Brederode is fan van Steinway; thuis heeft hij een Bechstein staan. Op klassiek gebied laat hij zich vooral inspireren door Franse componisten, maar ook door Paul Hindemith, Leoš Janáček, Federic Mompou, Arvo Pärt en Brahms.

Vrijer

Naast uitvoerend musicus is Wolfert Brederode al ruim een decennium docent jazzpiano aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en aan conservatorium Fontys in Tilburg. Hij probeert zijn studenten vooral mee te geven dat ze in hun keuzes dichtbij zichzelf blijven. Dat ze nadenken over akkoordprogressies en verder kijken dan standards uit het Realbook. “In mijn tijd, eind jaren ’90, was het ongebruikelijk om zelfgeschreven composities te spelen. Ik wou dat ik nu had kunnen afstuderen! Alles is gelukkig een stuk vrijer geworden op de conservatoria en het muzikale landschap is meer divers, minder gestoeld op de Amerikaanse traditie. Improviseren wordt breder geïnterpreteerd; meer vanuit klank en gevoel, in plaats van uitsluitend gericht op akkoordenschema’s en solo’s.”

Bezieling

De pianist heeft ruimschoots zijn weg gevonden met eigen repertoire en projecten; als sideman bij Yuri Honing’s Acoustic Quartet, met de Zwitserse Susanne Abbuehl –, waardoor hij in het vizier kwam bij ECM – en als frontman met zijn eigen trio en sextet. Ook is het vijftien jaar geleden dat het duoalbum *One* met Joost Lijbaart verscheen. Dit wil het tweetal vieren door een nieuwe plaat te gaan opnemen. Brederode werkt ook samen met de Haagse literaire theatergroep Branoul. Voor de nieuwe voorstelling *Hersenschimmen*, naar het boek van Bernlef, heeft hij zelfgeschreven composities opgenomen. “Ik houd erg van dit gezelschap en van theater in het algemeen. Ook hierbij geldt: less is more. Als een voorstelling over heftige thema’s gaat en je zet daar dramatische muziek onder, dan kan het effect juist ontkracht worden. Ik heb in mijn composities geleerd om op zoek te gaan naar de bezieling van verstilling, dan komt het sterker binnen.”

ANGELIQUE VAN OS

www.wolfertbrederode.com

FOTO’S: PETER VAN BREUKELEN

International Piano LAB for young pianists

pianolab

13-20 July 2024

STEINWAY & SONS

MAENE

ARTISTIC DIRECTOR
Liebrecht VANBECKEVOORT

FACULTY
Ingrid FLITER Argentina
Cyprien KATSARIS Cyprus / France
Florian NOACK Belgium
Severin VON ECKARDSTEIN Germany
Liebrecht VANBECKEVOORT Belgium

LOCATION
Grand Commandery Alden Biesen Belgium

REGISTRATION DEADLINE
15 April 2024

MORE INFO
www.piano-lab.be

V.U. Vianobile vzw, Arnoudt Rulenslaan 35, 3020 Herent

Flanders State of the Art
Landcommanderij Alden Biesen
pwc
Maene
Steinway & Sons
Martin's Rentmeesterij
Pianist
Loft 33

klavier ruhr festival

26. April —— 16. Juli 2024

piano
at its best

Info & Tickets:
www.klavierfestival.de
Hotline 0201 89 66 866

Generalsponsor
Initiativkreis Ruhr

Hauptsponsor
e·on

Kulturpartner WDR 3

Mobilitätspartner LUEG.

Medienpartner FUNKE

Medienpartner Deutschlandfunk

HET PROGRAMMA

Ontmoeting

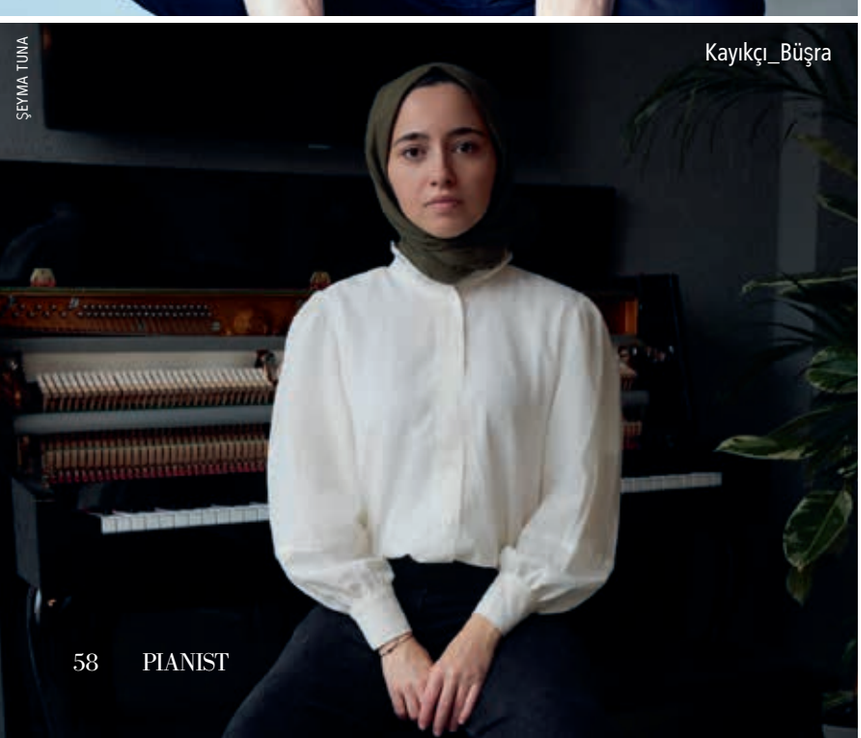
Tussen 26 april en 16 juli 2024 zal het eerste Ruhr Piano Festival onder leiding van Katrin Zagrosek plaatsvinden in 17 steden tussen de Rijn en de Ruhr. De nieuwe artistiek directeur heeft 67 pianisten uit 34 landen uitgenodigd voor 66 concerten.

Jan Lisiecki

CHRISTOPH KOESTLIN

Meer dan ooit is ‘ontmoeting’ een thema, tussen publiek en artiesten, maar ook tussen kunstenaars onderling. Zo speelt Marc-André Hamelin samen met Sinfonieorchester Wuppertal en de Chorakademie Dortmund, het grootse pianoconcert van Ferruccio Busoni. De ontmoeting tussen de klassieke pianist Kirill Gerstein en de jazzmuzikant Brad Mehldau is nog zo’n bijzondere ontmoeting. Gerstein zal ook een recital geven gewijd aan de componist Ferruccio Busoni en samen optreden met het WDR Symfonieorkest in de Philharmonie Essen. Nog vier andere pianisten komen meermaals: Kit Armstrong met Mozart, Sir András Schiff komt in juli maar liefst op drie opeenvolgende dagen naar Düsseldorf, na twee recitals presenteert hij op de derde avond jonge pianisten uit zijn mentorprogramma “Building Bridges”, Jan Lisiecki speelt alle pianoconcerten van Sergei Prokofiev, en Alexander Melnikov is op twee opeenvolgende dagen te beleven met twee totaal verschillende concerten,

Kayıkçı_Büşra

ŞEYMA TUNA

Hélène Grimaud

MAT HENNEK

SIM CANNETY-CLARKE

Marc-André Hamelin

ATTILA KLEB

Mariam Batsashvili

NIGEL PARRY

Emanuel Ax

met alle Preludes en Fuga's van Dmitri Sjostakovitsj, en met een programma van de Weense Klassieken op een historische fortepiano.

23 pianisten maken dit jaar hun festivaldebuut. Onder hen zijn enkele van de acht "jongeren" die het festival presenteert in Dortmund en Essen. Voor de nieuwe serie "Piano & Electronics" nodigt het festival je voor het eerst uit in de buitengewone sfeer van de indrukwekkende Heilig-Kreuz-Kirche in Gelsenkirchen-Ückendorf. Francesco Tristano, Büşra Kayıkçı, het duo Grandbrothers en Michael Wollny zullen hier optreden en nieuwe klankruimtes verkennen op de grens tussen akoestische en elektronische muziek. Er is een driedelige concertserie gewijd aan de componist Ferruccio Busoni, wiens 100ste sterfdag de muziekwereld dit jaar viert, en er zijn acht concerten in de serie "Jazz Piano".

Het openings- en slotconcert, beiden in de Mercatorhalle Duisburg, staan ook in het teken van de jazz: op 26 april opent het Emmet Cohen Trio het festival en op 16 juli vieren Jason Moran en de hr-Bigband niet alleen de afsluiting van het festival, maar ook de grote Duke Ellington op zijn 125e verjaardag. De 35-jarige Emmet Cohen is een moderne maar traditiebewuste pianist. Jason Moran heeft naam gemaakt met grensoverschrijdende projecten met kunstenaars uit de beeldende en podiumkunsten. Beiden vertegenwoordigen een nieuwe generatie jazzmuzikanten, en beiden maken nu hun debuut in het festival.

Natuurlijk keren veel artiesten van voorgaande jaren weer terug: Igor Levit en Evgeny Kissin komen naar het Konzerthaus Dortmund, waar Hélène Grimaud ook te horen is samen met de jonge bariton Konstantin Krimmel. De broers Lucas en Arthur Jussen treden op in de Philharmonie Essen. Krystian Zimerman valt in voor Maria João Pires in de Historische Stadthalle Wuppertal, waar ook Khatia Buniatishvili, Seong-Jin Cho en in november, Lang Lang te horen zijn. Emanuel Ax zal ook optreden in de Stadthalle Mülheim.

Het educatieprogramma blijft een belangrijke rol spelen in het werk van het festival en geniet al vele jaren grote erkenning tot ver buiten het Ruhrgebied. De duurzame en innovatieve samenwerkingsprojecten van het festival met scholen in Duisburg-Marxloh en Bochum-Gerthe kunnen worden ervaren in vier educatieconcerten in Duisburg en Bochum – waaronder op dinsdag 30 januari in het Anneliese Brost Musikforum Ruhr, waar leerlingen van vier verschillende schooltypen dansen op muziek van John Adams, Olivier Messiaen en Alexander Mossolov.

Alle informatie op **www.klavierfestival.de.**

TER NAGEDACHTENIS AAN
FRANZ XAVER OHNESORG

Onvoltooide reis

Het was een bericht dat de muziekwereld schokte en voor velen nog steeds onbegrijpelijk is – mijzelf inbegrepen. Toen Franz Xaver Ohnesorg ons afgelopen november onverwacht verliet, was dat een onbeschrijfelijke schok. Joseph Moog geeft hier zijn persoonlijke herinneringen.

Het Ruhr Piano Festival had het jaar 2023 georganiseerd met een speciale focus op de muziek van Franz Schubert. Het festival, dat gedurende achtentwintig seizoenen door Franz Xaver Ohnesorg werd vormgegeven, bereikte onder zijn leiding de status van het belangrijkste en meest uitgebreide pianofestival ter wereld. Zelfs na zijn afscheid van het festival zou hij zijn activiteiten hebben voortgezet in gelukkige samenwerking met chef-dirigent en jarenlange metgezel Christoph Poppen bij het Kölner Kammerorchester. Zo bleef het – in de geest van Franz Schubert's bekende symfonie – onvoltooid.

PETER WIELER

Nog voordat ik Franz Xaver Ohnesorg voor het eerst persoonlijk ontmoette in mei 2013, had ik van een aantal gerenommeerde artiesten al enthousiaste berichten over zijn uitstraling en persoonlijkheid gehoord. Zijn duizelingwekkende CV en zijn natuurlijke verstandhouding met de groten van ons vak maakten mij als jonge artiest ook nerveus voordat we elkaar ontmoetten. Zijn reputatie ging hem vooruit en ik visualiseerde deze eerste ontmoeting al weken. Ik kon hem letterlijk voor me zien, met zijn ronde gouden bril, een kleurrijk vlinderdasje en de verwachtingsvolle glimlach die ik kende uit brochures. 'Hoe is hij echt?', dacht ik terwijl ik afstemde op het pianorecital op de ochtend van het Verdi- en Wagner-jubileum in Moers. Het zou een bijzondere ontmoeting worden en ik zal nooit vergeten hoe Franz Xaver Ohnesorg, kortweg FXO, tijdens de pauze van het concert mijn kleedkamer binnenkwam en me omhelsde met vreugde, warmte en enthousiasme. Het was het begin van onze vriendschap. Binnen enkele seconden besefte ik dat zijn drijvende kracht niet alleen de muziek zelf was, maar ook een diepgevoelde passie voor de rol van gastheer.

Terwijl we samen door de illustere fotoalbums van zijn tijd in New York bladerden, zei hij op zijn eigen manier tegen me: "Weet je, ik vind het gewoon geweldig om erbij te zijn als grote artiesten elkaar ontmoeten. Het geeft me zoveel plezier om ze samen te brengen en ze in dialoog te laten gaan met de mensen die onze concerten bijwonen". Dit enthousiasme was absoluut authentiek en ik ben dankbaar dat ik bij sommige van deze ontmoetingsmomenten aanwezig mocht zijn. Dit was de vervulling van Franz Xaver Ohnesorg en hij bloeide echt op tijdens de concertavonden, hij

Joseph Moog is een van de vooraanstaande pianisten van zijn generatie. Hij koppelt een grenzeloze virtuositeit aan een diep gevoel voor de muziek. Hij speelde vele malen op het festival en onderhield een bijzonder vriendschappelijke band met de intendant.

PETER WIELER

Joseph Moog, zijn moeder en Franz Xaver Ohnesorg, samen met Dennis Russel-Davies en Maki Namekawa.

werd dan zelf een artiest, helemaal in zijn element. Hij gaf mensen de zekerheid een uniek moment te beleven, deel uit te maken van een avond die maar één keer plaatsvindt. Hij was dan een mengeling van impresario, artistiek directeur en misschien zelfs een beetje kapitein van een oceaanstomer, maar ook zoiets als de directeur van een gerenommeerd hotel, die zijn beroemde gasten behandelde met de aandacht en discretie die ze verdienden. Hij had een onnavolgbaar talent om zwier en glamour te brengen in de clusters van receptiegasten; hij kon schijnbaar met gemak een oneindig aantal gezichten en namen onthouden. Ik herinner me, onze gesprekken en zijn grote moed. Franz Xaver Ohnesorg luisterde altijd naar zijn buikgevoel en was niet bang om risico's te nemen als hij ergens zeker van was.

In 2018 vertrouwde hij mij bijvoorbeeld het modereren van het stichtingsconcert op zijn verjaardag, 9 maart, in de historische Stadthalle Wuppertal toe. Ik wees hem er helemaal beduusd op dat ik geen ervaring had als presentator, terwijl ik met grote ogen de lijst met bekende gastartiesten doorlas. 'Maar je kunt het, dat weet ik,' zei hij, met de bijna ondeugende grijns waarvan ik in de loop der jaren was gaan houden. 'Het is ook mijn verjaardagswens,' voegde hij er uiteindelijk aan toe. Het zou een van die geweldige avonden worden die zo moeilijk in woorden te beschrijven zijn en die zonder hem zo anders zouden zijn. En toch voelde hij heel dicht bij me toen we op 25 november 2023 met een grote groep artiesten zijn herdenkingsconcert uitvoerden in de Philharmonie Essen.

Het was erg ontroerend voor iedereen, het was een programma dat FXO zelf had bedacht. Deze ontroerende dag werd gekenmerkt door aangrijpende ontmoetingen met zijn familie, met zijn team, met wederzijdse vrienden en musici. Dit concert zou zijn afscheidsconcert worden en hoe macaber was het dat er een herdenkingsconcert van gemaakt moest worden. Geen twijfel mogelijk – hij zou gewild hebben dat deze avond zou plaatsvinden en het was een moeilijke taak voor Katrin Zagrosek, zijn opvolger bij het pianofestival, om het evenement te organiseren. Ze deed dit op een uiterst nobele manier, heel discreet, zelf zichtbaar geroerd door de gebeurtenissen.

De artiesten die dicht bij hem stonden ervaren eigenlijk nog steeds een soort familiegevoel als het om hem gaat. Zo was het ook die avond, toen we 's avonds laat samen in de lobby van het hotel zaten en samen herinneringen ophaalden. Ik vind het fascinerend dat ondanks de vele verschillende karakters en artistieke persoonlijkheden, er een opvallend grote overlap is in de beschrijving van de eigenschappen van Franz Xaver Ohnesorg. Zijn charisma en zijn kenmerkende profiel hebben ons allemaal gevormd en ik heb vaak het gevoel dat hij aanwezig is, dat hij zelfs met me meereist als ik onderweg ben. Soms kan ik hem letterlijk horen – en dat is hoe veel artiesten over de hele wereld zich voelen.

JOSEPH MOOG

NEDERLANDSE PIANO- EN MUZIEKINSTRUMENTENBOND

Erkende kennis
Veilig kopen

NOORD-HOLLAND

Alphenaar, Muziekhandel | **Haarlem**
023-5320244 - www.alphenaar.com

Andriessen Piano's & Vleugels | **Haarlem**
023-5322922 - www.andriessenpiano.nl

Bockting, F. Piano's en Vleugels | **Amsterdam**
020-6239157 - www.bocktingpianos.nl

Piano's Maene | **Amsterdam**
020-6221404 - www.maene.nl

Kaldenbach Piano's & Vleugels | **Assendelft**
023-5476172 - www.kaldenbachpiano.nl

Kerkwijk B.V., van | **Amstelveen**
020-6413187 - www.vankerkwijkpianos.nl

Moeskops Piano's - Vleugels | **Hoorn**
0229-219991 - www.moeskopspianos.nl

Oostendorp Muziek | **Hilversum**
038-3762954 - www.oostendorp-muziek.nl

Piano's Maene Nederland | **Alkmaar**
072-5414400 - www.maene.nl

Spanjaard B.V. | **Alkmaar**
072-5154344 - www.spanjaardmuziek.nl

Steinberg & Rinkel Piano's en Vleugels | **Eemnes**
0355-330967 - www.gsteinberg.nl

Wit en Zn. V.O.F, Firma S. de | **Nieuw Vennep (NH)**
0252-672805 - www.sdewit.nl

ZUID-HOLLAND

Buytene, Muziekhandel C.A. van | **Delft**
015-2123853 - www.cd-klassiek.nl

Piano's Maene | **Delft**
015-2139939 - www.maene.nl

Cox Pianoservice | **Gouda**
0182-524528 - www.coxpiano.nl

Heer Muziekinstrumenten, Joh. De | **Sliedrecht**
0184-419611 - www.johdeheer.nl

Keijzer, Pianobedrijf Arie | **Oud-Beijerland**
0186-617998 - www.keijzerpianos.nl

Leenen Piano's, Emile van | **Leiden**
071-5891426 - www.emilevanleenenpianos.nl

Liefde & Zn Piano's & Vleugels, W.P. Joh. de, | **Den Haag/Scheveningen**
070-3555904 - www.pianohandeldeliefde.nl

Mos en Spetter Pianohandel | **Waddinxveen**
0182-611697 - www.mosenspetterpiano.nl

Pianometropool B.V. | **Rijswijk**
070-4159800 - www.pianometropool.nl

ZEELAND

Hamernoot Piano's & Vleugels | **Middelburg**
0118-633310 - www.hamernoot.nl

Muziekcentrum Middelburg | **Middelburg**
0118-635252 - www.mcmiddelburg.nl

GRONINGEN

Hahn Piano's B.V., Alb. | **Groningen**
050-3128858 - www.pianogroningen.nl

Kuipers Muziekhuis Piano's & Orgels | **Leens**
0595-571531 - www.kuipersmuziekhuis.nl

OVERIJSSEL

Graaf Muziek B.V., de | **Zwolle**
038-4535587 - www.degraafmuziek.nl

Huigens Totaal Music | **Hengelo (Ov)**
074-2916058 - www.huigens.nl

Schumer B.V., Muziekhandel, J. Ph. | **Hengelo (Ov)**
074-2455490 - www.piano.nl

GELDERLAND

Het Klavier, J.A. van Dodewaard (stemmen en reparatie) | **Vorden**
0575-552794 - www.het-klavier.nl

Oostendorp Muziek | **Wezep**
038-3762954 - www.oostendorp-muziek.nl

Souman, Muziekhuis G. | **Hattemerbroek**
038-3765004 - www.souman.nl

Verhoog Muziek Nijkerk | **Nijkerk**
033-2460444 - www.verhoogmuziek.nl

Westera Piano's & Vleugels | **Winterswijk**
0543-513049 - www.westera-pianos.nl

Zuid-Nederland Piano's | **Wijchen**
024-6416382 - www.zuidnederlandpianos.nl

UTRECHT

Piano's Maene | **Nieuwegein**
030-2314212 - www.maene.nl

Slijderink, Piano's & Vleugels, Jef | **Houten**
030-6378919 - www.slijderink.nl

Snel Piano's-Vleugels B.V., Evert | **Werkhoven**
0343-551577 - www.evertsnel.nl

Tol, Pianohandel van | **Soest**
035-6012968 - www.pianohandelvantol.nl

NOORD-BRABANT

Acustica b.v. Piano's & Vleugels | **Breda**
076-5602423 - www.acustica.nl

Gorp, Muziekcentrum van | **Roosendaal**
0165-545824 - www.vangorp.nl

Kuttschreutter, Piano Atelier René | **Ulvenhout**
076-5617512 - www.nederlandspianoatelier.nl

Simons Piano- en Orgelhandel B.V., Jos W. | **Tilburg**
013-5425374 - www.simonspiano.nl

Willems B.V., Muziekhandel Arie | **Helmond**
0492-523801 - www.willemsmuziek.nl

LIMBURG

Piano Technica - Jan Huijbers | **Beegden**
0475-582622 - www.piano-technica.nl

www.npmb.nl *De NPMB-erkende pianozaken altijd binnen bereik!*

MUZIEKHUIS SOUMAN

Muziek en het ondernemen zit bij Souman, een hecht familiebedrijf, in het bloed. Service en kwaliteit, ambacht, vakmanschap én tijd nemen voor de klant, voor een ongedwongen bakkie koffie, dat is in het kort de filosofie van Muziekhuis Souman.

We spreken met Ard Souman, die net als zijn oudere broer, de opleiding pianotechniek in Amsterdam volgde en in 2021 nam hij het bedrijf over van zijn vader. Hij lacht: 'Hij is nog vrijwel dagelijks te vinden in zijn werkplaats, eigenlijk veel te vaak.'
In 1977 vond dirigent Geurt Souman, vooral actief in de korenwereld, naast muziek zijn passie in de handel en hij begon een pianowinkel in Wezep. De verhuur van piano's en vleugels en zijn ervaring met stemmen en onderhoud van de instrumenten bezorgde hem al snel een goede naam in de regio.
Via de Stationsweg in Wezep, werd in 2013 opnieuw de bedrijfsruimte meer dan verdubbeld en nu heeft Souman op het gasvrije Bedrijvenpark H20, aan de rijksweg A28 ter hoogte van Wezep en Hattemerbroek, maar liefst de beschikking over 2000 m^2.

Ard Souman

Ard Souman: 'We waren een van de eersten hier, en een gunstige bijkomstigheid is dat de afrit Wezep wordt verlegd naar Hattemerboek, dan zitten we op slechts honderd meter van de snelweg.'
Het pand is dus heel goed bereikbaar, met 30 parkeerplekken voor de deur. 'Afgelopen weekend mochten we een kleine honderd muziekliefhebbers ontvangen in onze winkel. Mensen rijden gerust anderhalf uur op zoek naar iets moois, ze komen van Capelle aan den IJssel tot aan Stadskanaal.'
Souman is Yamaha-specialist. 'We hebben lang geleden op de Frankfurter Messe kennis gemaakt met de mensen van Yamaha en op een gegeven moment lieten we rechtstreeks uit Japan, een container komen met instrumenten vanaf de jaren zeventig. Het was wel een beetje spannend toen we die eerste container open maakte, maar we waren verrast over de kwaliteit. We geven met een gerust hart 12 jaar garantie.'

Naast piano's en vleugels, ook digitaal van Yamaha en Roland, heeft Souman een zeer groot aanbod aan gitaren en die worden ook in een aparte werkplaats, waar nog ambachtelijk gewerkt wordt, zo nodig aangepast. Ard: 'We zijn daar zo druk mee dat we voor het stemmen externe mensen inhuren. Transport doen we wel nog zelf, ook voor de verhuur voor concerten, tot zo'n veertig kilometer in de omtrek. Als Cor Bakker hier komt spelen bijvoorbeeld.'

Ard Souman: 'Ik werk met veel plezier en kan hier nog wel dertig jaar vooruit, maar soms denk ik wel dat ik me, naast de wereld van marketing en verkoop, nog dienstbaar zou willen maken voor mensen met een beperking bijvoorbeeld. Muziek betekent veel voor mensen. Onlangs hebben we nog op Urk kerstliedjes gespeeld. Dat geeft zoveel voldoening en de dankbaarheid die je dan ontmoet is soms nog mooier dan het zakelijke succes hier in de winkel.'

Muziekhuis Souman B.V.
Rendementstraat 1,
8094 RA Hattemerbroek
Telefoon: 038 376 5004
www.souman.nl

PIANIST selecteert:

Gerenommeerde Pianohuizen in België;

PIANO'S VERHULST

Europalaan 1B-1
8970 Poperinge
Tel. +32 (0)57 33 41 89
www.pianosverhulst.be

ROMBAUX BVBA

winkel: Mallebergplaats 13
piano toonzaal: Kelkstraat 13
8000 Brugge Tel. +32 (0)50 33 25 75

Rombaux BRUGGE

PIANO-ATELIER PROOST-SLACKX

Apollostraat 43 - 2600 Antwerpen, België
Tel. +32 (0)3 502 81 62 - GSM 0496 12 90 46
maarten@proost-slackx.be
www.proost-slackx.be

PROOST SLACKX

TAFFIJN PIANOS SUPPLY BVBA

Hoevestraat 37B, B-1755 Gooik
Tel. +32 (0)54 56 65 70
www.taffijn.be

TPS

PIANO'S MAENE RUISELEDE

(Hoofdzetel, bij Brugge)
Industriestraat 42 - B8755 Ruiselede
Tel. +32 51 68 64 37 www.maene.be

PIANO'S MAENE GENT

Steinway Piano Gallery Gent
P. Van Reysschootlaan 2 - B9051 Gent
Tel. +32 9 222 18 36 www.maene.be

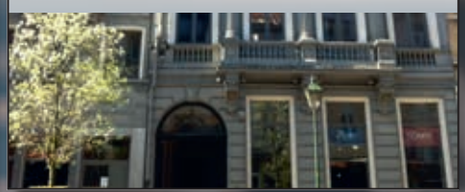
PIANO'S MAENE LIMBURG

Paterskerk Paterstraat 36 - Oud-Rekem
Tel. +32 89 21 52 72
www.maene.be

PIANO'S MAENE BRUSSEL

Argonnestraat 37 - B1060 Brussel
Tel. +32 2 537 86 44
www.maene.be

PIANO'S MAENE ANTWERPEN

Herentalsebaan 431 - B2160 Wommelgem
Tel. +32 3 321 78 00
www.maene.be

DRIESEN PIANO'S

Rijksweg 370 - B3630 Maasmechelen
Tel. +32 89 76 41 45
www.pianosdriesen.be

DRIESEN PIANOS

PIANOMOBIL

VERHUUR VAN CONCERTVLEUGELS

Tervuursesteenweg 176, 2800 Mechelen
Tel. +32 (0) 468 467 794 info@pianomobil.be

PIANO-ATELIER CHAERLE

Gaverlandstraat 171 - 9120 Melsele
Tel. +32 476 87 75 18
www.pianoatelierchaerle.be

PIANO'S NOTON

Berlarij 60 - 2500 LIER
Tel +32 (0)3 480 41 22
info@noton.be www.pianosnoton.be

NOTON
als je noten tonen wil ...

Michaël Grailet – L'Artisan du Piano
Rue de Maestricht 11 • 4600 Visé
www.artisandupiano.be

Steingraeber & Söhne | Sauter | Förster

grote keuze instrumenten en vakmanschap

PITCH PIANOSERVICE BV
Handelsstraat 18D
8020 Oostkamp
Tel. +32 483 52 47 70
info@pitchpianoservice.com
www.pitchpianoservice.com

PITCH PIANOSERVICE

GRIFFIOEN TRANSPORT
Geeft vertrouwen!

Schumanweg 1
2411 NH Bodegraven - NL
Tel.: +31 (0)172-612644
www.griffioentransport.nl
info@griffioentransport.nl

+32 498 84 00 03
info@kintpianos.be
www.kintpianos.be

kint pianos

Winkel: Kortrijksesteenweg 128 9000 Gent
Atelier: Klapeksterstraat 1A 9000 Gent

QUATRE MAINS PIANO'S
Kwaadham 52 - 9000 Gent
Tel.: +32 9 233 80 59
www.quatremainspianos.be

QUATRE MAINS
PIANOS

PIANIST

Wilt u informatie over deze rubriek,
dan kunt u bellen op
nummer +31 655 141 982
of mailen naar:
info@pianistmagazine.nl

HEFTMATE

NOOIT MEER EEN PIANO TILLEN?

HEFTMATE MAAKT HET MOGELIJK

IN 7 STAPPEN VERVOERKLAAR!

Stap 1

Stap 2

Stap 3

Stap 4

Stap 5

Stap 6

Stap 7

WWW.HEFTMATE.NL
INFO@HEFTMATE.NL
+31492661427
MIERLO, NEDERLAND

De beste zorg voor uw piano of vleugel

Vindt een vakbekwame pianostemmer of pianotechnicus in Nederland of Vlaanderen op www.vvpn.nl

VvPN is de Vereniging voor Pianotechnici Nederland. Ook met leden in Vlaanderen!

- Vakbekwaamheid en hoogwaardige dienstverlening als doel
- Seminars, workshops en bijeenkomsten. Expertise en kennisdeling
- Ondersteuning van de opleiding Pianotechniek in Amsterdam
- CPT Certified Piano Tuner keurmerk

Meer informatie?
www.vvpn.nl

VvPN
VERENIGING VAN PIANOTECHNICI NEDERLAND

Pianostemmer worden? Kijk op
www.hmcollege.nl/opleidingen/pianotechnicus

hmc HOUT- EN MEUBILERINGS COLLEGE

PIANIST

NEDERLAND | BELGIË

HÉT BLAD VOOR DE PIANOLIEFHEBBER:

✓ interviews en reportages vanuit het muziekleven, festivals, concoursen, op bezoek bij pianobouwers, vaktechnische informatie
✓ vaste rubrieken i.s.m. NPMB, detailhandel, VvPN, stemmers en technici, EPTA, pianodocenten
✓ achtergrondartikelen, bladmuziek, album- en concertrecensies, boekbesprekingen, concertagenda en nog veel meer!

Kortom: onmisbaar voor iedereen die van piano houdt!

Lees nu op **www.pianistmagazine.nl** bijzondere interviews, reportages en bijlagen.

Inclusief
2x per jaar
THE WORLD OF PIANO COMPETITIONS

Volgende editie verschijnt in mei/juni 2024

PIANIST verschijnt vier keer per jaar. Een jaarabonnement bedraagt € 37,50 incl. verzendkosten
Abonneer u op: **www.pianistmagazine.nl** of bel **+31 (0)499 791 062** (ma t/m vr 10-13 uur).
Schrijf u op de website ook in voor onze maandelijkse nieuwsbrief.

forte media

Pianist verschijnt in Nederland en Vlaanderen. Daarnaast in de Duitse taal in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Luxemburg en Liechtenstein.

www.pianistmagazine.nl

EDWARD MEIJER

De magie van de concertvleugel

Edward Meijer is 35 jaar kind aan huis bij Schouwburg en Concertzaal Tilburg. Het voorbereiden van vleugels voor concerten is voor hem het mooiste aan het vak van pianotechnicus. Luisteren naar de vleugel, maar vooral naar de pianist.

JOSTIJN LIGTVOET

Hij leerde het vak van zijn vader. ‘Ik was er heel vaak bij als hij stemde. Het fascineerde mij. Achter de coulissen wist ik al heel snel wat ik wilde. Thuis ging het altijd over piano’s, zelfs zo dat mijn beide zussen er niets meer over wilden horen.’
Er was toen nog geen degelijke opleiding, daarom ging ik in de leer bij mijn vader. Die vond echter dat ik de fijne kneepjes moest leren in een pianofabriek. Het werd August Förster in Löbau. Het was nog in de DDR-tijd met fabrieken waarin je je waande in 1920.
‘Er was gebrek aan goede materialen en elke maandagmorgen nam een mevrouw van kantoor de trein naar Leipzig en kwam terug met hamerkoppen gemaakt bij Blüthner. Precies genoeg voor de productie van die week. Je moest het ermee doen, en vooral niks kwijtraken. En als de onderdelen niet helemaal top waren dan werden ze top gemaakt.’
Toen zijn vader 55 jaar was stopte hij met de verkoop van piano’s en vleugels en nam Edward de zaak over. ‘Wel bleef hij stemmen tot zijn tachtigste en hij bouwde meer dan 20 klavecimbels. Daar lag zijn hart. Toen ik 50 werd, stopte ik met de winkel, maar ik wil nog wel graag zo nu en dan een mooie instrument verkopen vanuit mijn werkplaats.’
Er was nu ruimte om masterclasses te volgen bij o.a. de bekende Ulrich Gerhartz van Steinway & Sons, maar ook bij C. Bechstein, Seiler, Yamaha en Kawai. ‘Geïnspireerd door pianotechniekers Michel Brandjes en Andre Oorebeek wilde ik me ontwikkelen tot allround vakman.
Tilburg heeft enkele mooie podia zoals Het Cenakel met de serie betoverende pianisten en Koninklijke Liedertafel Souvenir waar de internationale top pianoconcerten verzorgt. Ik kan dus heerlijk groeien en ervaring opdoen.’
Want ook van concertpianisten leert hij veel. ‘Als een pianist iets anders wil, ervaar ik dat niet als kritiek. Pletnev en Reinbert de Leeuw wilden dat de vleugel zachter dan zacht kon, Igor Roma en Fazil Say wilden nóg sneller kunnen spelen. Dan verander je iets in het mechaniek, en als het dan lukt – Igor was helemaal ‘wow’ –, dan geeft je dat zo’n adrenaline boost. Of samen intoneren met Enrico Pace, dan hoor je wat hij hoort, je moet leren begrijpen wat een toppianist nodig heeft.
Een violist speelt altijd op z’n eigen instrument, dat gevoel moet je eigenlijk een pianist ook kunnen geven.
Pianisten zijn bijzondere mensen. Ze reizen de wereld over en treffen overal een andere piano, en daar moeten ze het maar mee doen. Dat stukje persoonlijk of eigen maken van de vleugel is een mooie uitdaging en heel bevredigend als de pianist een topavond heeft.’

Hij houdt van problemen oplossen. ‘Ja, maar het is niet meer zoals vroeger toen ik het gevoel had dat ik 88 ballen in de lucht moest houden. Waar ik trots op ben? Door mooie intonatie laagjes klank en toonlengte maken. Werken niet alleen met je oren maar met al je zintuigen, voelen en luisteren. Alle energie die je erin stopt komt weer terug in de kwaliteit van het instrument.’
Hij was een tijd penningmeester van de VvPN en is achter de schermen nog steeds betrokken bij de vereniging. ‘De samenwerking met o.a. Martin Klarić, Sven Taffijn en Jaap Blauwendraat heeft me veel gebracht, we delen kennis en stimuleren elkaar. Nu het vak doorgeven!’

SEIZOEN 24 - 25

za 28 sep
Alexander Malofeev
Rachmaninov, Skrjabin, Schubert, Brahms

di 29 okt
Lubimov, Melnikov, Pashchenko + Poprugin
o.a. Glinka, Mozart, Satie

vr 15 nov
Pierre-Laurent Aimard
o.a. Schönberg, Skrjabin, Stravinsky

do 19 dec
Yeol Eum Son
o.a. Paderewski, Gulda, Rachmaninov

wo 8 jan
Pavel Kolesnikov + Samson Tsoy
Bach/Kurtág, Messiaen

za 15 feb
Alice Sara Ott
Field, Beethoven

vr 7 mrt
Julien Libeer
o.a. Ravel, Gershwin, Crumb

za 5 apr (3 concerten)
Tamara Stefanovich
Sonatemarathon met o.a.
Scarlatti, Bartók, Hindemith,
Janáček, Oestvolskaja

vr 9 mei
Paul Lewis
Beethoven, Larcher, Brahms

Piano

Muzikaal universum in 88 toetsen

Muziekgebouw

Bestel nú via
muziekgebouw.nl / 020 788 2000

NIEUWJAARSBIJEENKOMST VAN DE VVPN

Over hout en trillende snaren

De Vereniging voor Pianotechnici Nederland (VvPN), streeft ernaar om de technische bekwaamheid van pianostemmers en pianotechnici te vergroten. In deze columns laat Jaap Blauwendraat, als voorzitter van VvPN zijn licht schijnen over verschillende aspecten van het vak.

Het VvPN-bestuur hecht veel waarde aan de verbondenheid van onze leden, dat leidt als vanzelfsprekend tot uitwisseling van kennis en tot onderlinge samenwerking waar de expertises elkaar kunnen aanvullen. We werken daarbij naar persoonlijke groei, vakbekwaamheid en integriteit in ons vak.
Natuurlijk een leuk streven maar als je alleen al ziet dat meer dan een kwart van de 170 leden van onze vereniging de weg, zelfs vanuit België, naar Landgoed Zonheuvel in Doorn wist te vinden, hebben wij als bestuur veel zin in het nieuwe jaar!
Natuurlijk was er wat te beleven, we werden door John Lammerts van Bueren van de Nederlandse firma Touchwood meegenomen naar Alaska en Canada waar hij een deel van het jaar woont om met een helikopter de juiste Sitka Spruce sparren te selecteren voor gebruik als zangbodemhout.
Gevestigd in Schijndel is hij de huisleverancier van een premium vleugelmerk waarvan de kap voor slechts een zeer bescheiden deel van de oogst geschikt voor is, de rest gaat naar andere pianofabrieken of krijgt andere toepassingen.
Hij vertelde dat in de barre natuurlijke omstandigheden er altijd kan misgaan, maar je weet van tevoren niet weet of het bijvoorbeeld een bosbrand of een overstroming zal zijn. Het vraagt veel improvisatievermogen om de bomen op de bewerkingsplek te krijgen. Na de kap wordt opnieuw beplant, waarna het gebied 100 jaar met rust gelaten wordt. De planken worden vervolgens in Nederland verder bewerkt en gedistribueerd. Het is een fascinerende wereld die op ons veel indruk maakte.
Medebestuurder Arnold Duin is een gelouterde pianotechnicus en spot al decennia weetjes en technieken uit Duitsland (traditie) en de VS (innovatie vanuit de Piano Technician Guild (PTG)).
Na een illustratief verslag over de werking van het vleugelmechaniek en de beweging van hamer en snaar bij een aanslag, volgde het gedrag van toets (vanger), hamer en snaar bij hard of repeterend aanslaan van de toets. Alles vastgelegd met een hogesnelheidscamera en dus vertraagd te volgen. Na Arnolds seminar hadden we flink wat om over na te denken.
Diverse speelstijlen zijn heel verschillend, de ene pianist is de andere niet en twee pianisten kunnen hetzelfde instrument totaal anders laten klinken.
Daarbij dringt de vraag zich op waar de pianist, gebruik makend van de eigenschappen en conditie van de beschikbare vleugel, praktisch gezien invloed op heeft.
Evident is dat goed onderhoud, niet alleen stemmen en intoneren, maar vooral ook een optimale werking van het mechaniek, zeer belangrijk zijn voor de pianist om een goede speeltechniek te ontwikkelen. Dat scheelt veel frustratie en tijd, een goed werkend en betrouwbaar mechaniek is onmisbaar om je geliefde stukken binnen bereik te brengen.

JAAP BLAUWENDRAAT

Arnold Duin spreekt tot zijn collega's in het Maarten Maartenshuis op Landgoed Zonheuvel.

Piano’s Maene, altijd de rit waard!

Onze missie: onze passie delen en u inspireren om piano te spelen

Piano’s Maene is **een familiebedrijf opgericht in 1938** in België en sinds decennia een begrip bij muzikanten en pianisten. We zijn gespecialiseerd in de **verkoop en verhuur van piano’s** in alle prijscategoriën. Daarnaast is er een sterk uitgebouwde **service-afdeling** met pianotechnici en concertverhuur. In het Chris Maene Atelier worden restauraties uitgevoerd en innovatieve rechtsnarige piano’s en historische klavierinstrumenten gebouwd. Deze Chris Maene instrumenten worden wereldwijd geëxporteerd en illustreren de uitzonderlijke expertise en professionaliteit van Piano’s Maene.

In 2019 nam Piano’s Maene het Nederlandse **Ypma Piano’s** over. Ypma bestond toen meer dan 150 jaar en was net als Maene in België importeur in Nederland voor de topinstrumenten van Steinway & Sons. Ypma Piano’s telde 25 medewerkers en werd omgedoopt tot Piano’s Maene Nederland. Sindsdien kozen steeds meer pianisten voor de instrumenten en service van Maene.

In 2023 werden ook drie vestigingen van Clavis Piano’s toegevoegd. Clavis is **sinds decennia een vaste waarde in Nederland**, en had vestigingen in Utrecht (Nieuwegein), Delft en Amsterdam. Ondertussen maken deze showrooms integraal deel uit van de bedrijfscultuur en filosofie van Maene, en zijn het echte Maene-vestigingen geworden.

Het nieuwe Piano’s Maene Nederland heeft nu dus showrooms in Alkmaar, Amsterdam, Delft en Utrecht en meer dan 40 medewerkers om de Nederlandse klanten maximaal te bedienen.

Piano’s Maene is hiermee nog meer toonaangevend in de hele Benelux, voor zowel de verkoop, verhuur, productie als onderhoud van akoestische en digitale piano’s. De focus ligt op elke pianist, wat ook zijn kennisniveau of budget is: **van digitale piano’s van €400 tot concertvleugels van meer dan €150.000**. Elke individuele vestiging blijft focussen op de lokale markt, de klant staat er meer dan ooit centraal !

We nodigen jullie graag uit naar één van onze 9 vestigingen om piano’s op een unieke manier te beleven. We zijn open van dinsdag tot en met zaterdag, doorlopend tussen 10 en 18 uur. In Delft zijn we ook op zondag open, in Amsterdam ook op maandag.

U kunt ook eerst verkennend inspiratie en kennis opdoen op onze website of online bestellen in onze uitgebreide webshop.

Piano’s Maene is Gebrevetteerd Hofleverancier van België

Piano’s Maene is dichtbij !
9 showrooms én een webshop

Piano nodig? Breng ons zeker een bezoek voor u beslist !
www.maene.nl - www.maene.be

Geen zin

Al een week raak ik mijn vleugel niet aan. Wat is er aan de hand? Mijn gewoonte om anderhalf uur per dag piano te studeren heb ik ingeruild voor andere belangrijke activiteiten, zoals een extra uur sporten en een online bijscholingscursus. Het komt er gewoon niet van, zeg ik tegen mezelf, ik heb het te druk.

Maar zeven dagen worden veertien dagen en inmiddels staart mijn geliefde Bechstein me donker en verwijtend aan. Ik ga bij mezelf te rade, veeg mijn smoesjes bij elkaar en besluit toch maar naar pianoles te gaan, er valt immers altijd iets te leren. 'Het ligt niet aan de drukte hoor,' zeg ik enigszins beschaamd tegen m'n pianodocent. 'Ik heb gewoon geen zin en ik weet niet hoe het komt.'
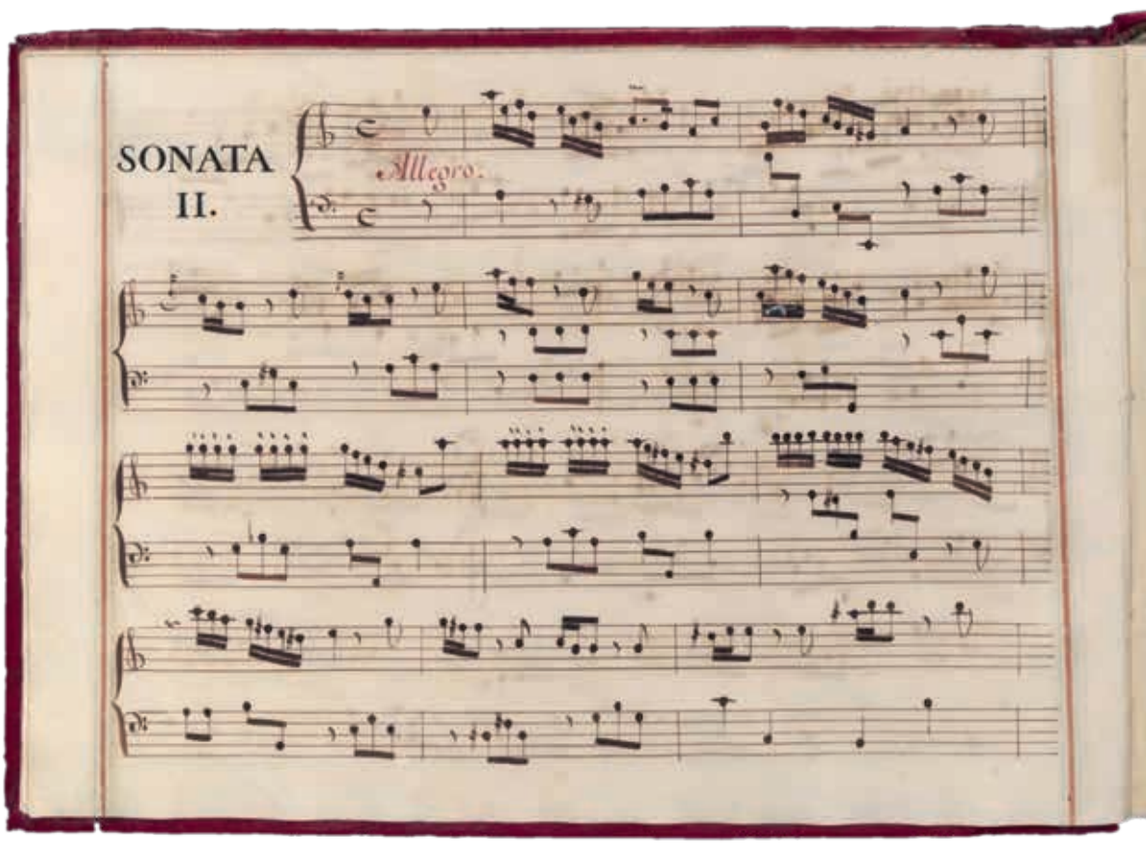
Op mijn lessenaar staan een prelude van Bach en een intermezzo van Brahms. Ik kan ze nog niet echt spelen, ik bevind me in de eerste fase: het stuk begrijpen en technisch in de vingers krijgen. Dat is lastig en vereist veel oefenen met linker- en rechterhand apart, vingerzetting uitzoeken en eindeloos herhalen. 's Nachts maakt mijn muzikale brein overuren en lijkt mijn hoofd een draaiorgel met slechts twee deuntjes op de rol.

'Ik begrijp het al, je bent een slaaf van je discipline geworden,' concludeert mijn docent. 'Discipline kun je een tijd volhouden, maar om gemotiveerd te blijven moet je op een gegeven moment wel resultaat zien. Kennelijk duurt het te lang voordat je een beloning voor je inspanningen krijgt.'

'Klopt,' zeg ik, opgelucht. 'Ik heb de afgelopen tijd op wilskracht gestudeerd en het lijkt alsof die kostbare energie nu op is.'

Volgens de Amerikaanse sociaal-psycholoog Roy Baumeister is wilskracht geen bron waaruit je eindeloos kunt putten, je hebt er maar een beperkte hoeveelheid van. Als er te lang een beroep op je wilskracht wordt gedaan, komt er een moment dat je je niet meer kunt beheersen. Denk aan de verleiding van de schaal chocolaatjes na dagen van een streng dieet. Of aan je voornemen om je niet te ergeren aan het geklets van de vreselijke collega aan het einde van een team-uitje.

Gelukkig kan wilskracht zich herstellen. Ik laat de twee moeilijke stukken even liggen. In de tussentijd herhaal ik de sonate in a (K149) van Scarlatti, die ik lang geleden eens heb gestudeerd. Ik begrijp het stuk, ik hoef niet eerst de vingerzetting uit te zoeken of de linker- en de rechterhand apart te studeren. Ik speel en geniet. 'Een klein resultaat hebben en daar tevreden mee zijn is een prima opstapje om weer aan het grotere werk te beginnen,' zegt mijn docent. En zo is het. Scarlatti krikt mijn wilskracht weer op. Na een paar dagen stort ik me vol hernieuwde energie op de prelude van Bach en het intermezzo van Brahms.

SUZANNE WEUSTEN

Suzanne Weusten is psycholoog en speelt sinds haar zesde jaar piano. Ze schreef verschillende boeken over cognitieve psychologie, zoals *Wij zijn slim en andere dwaalwegen van het denken*, en *Hoe we onszelf voor de gek houden. ABC van denkfouten.*

Grotrian-Steinweg

De Graaf Muziek

Een vertrouwd adres met veel service.
Meer dan 60 jaar.

Eigen stemmers in huis.
Levering aan privé, concertzalen en andere podia.
Grote keuze van diverse merken:
Zoals: Bechstein - Grotrian-Steinweg - Schimmel - Yamaha e.a.

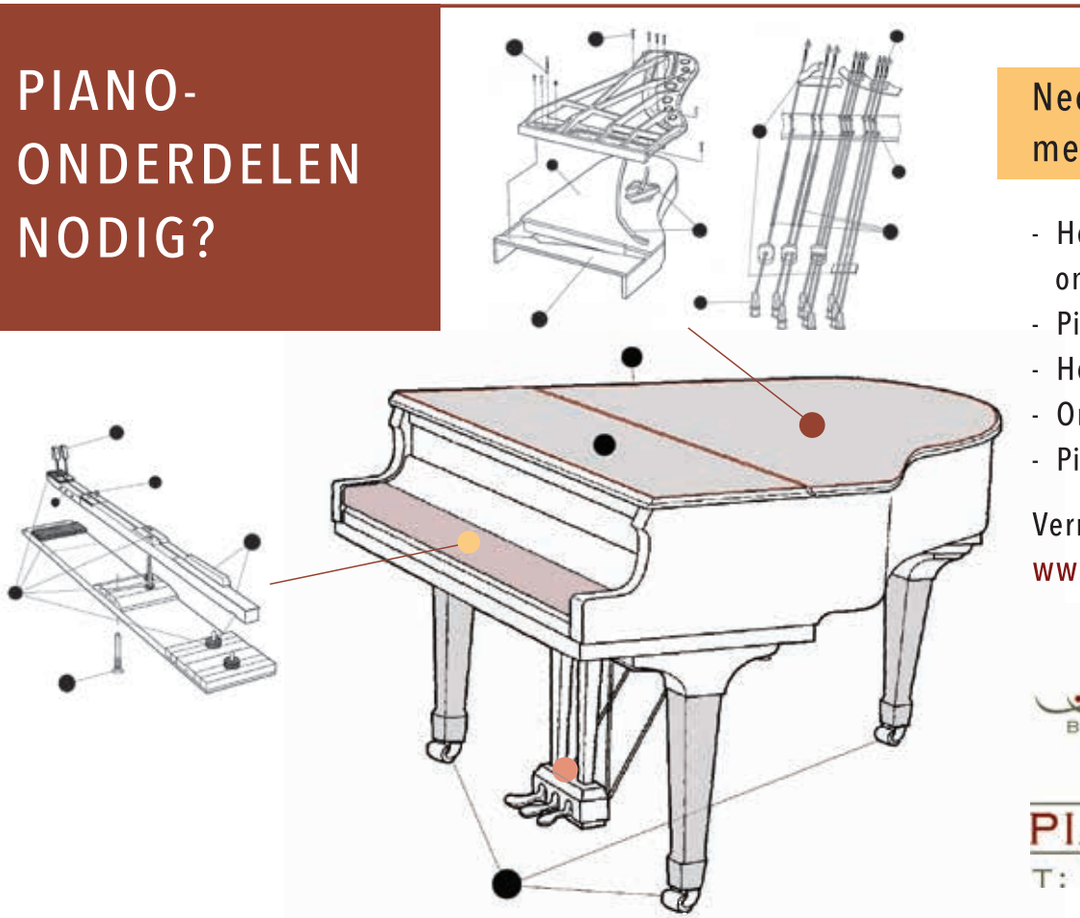
Welkom: Hanekamp 2-8, 8023 TH Zwolle, Tel.: 038-4535587

Yamaha

M369

PIANO-
ONDERDELEN
NODIG?

Neem dan contact op
met Sven Taffijn!

- Heel veel piano- en vleugel-onderdelen en gereedschappen
- Pianostoelen
- Hoezen
- Onderhoudsproducten
- Piano Life Saver systemen

Vernieuwde website:
www.taffijn.be

BV Taffijn
PIANO SUPPLY
T: +32 54 566 570

De piano-onderdelen specialist

Het beste van twee werelden!

bij misschien wel de beste
toetsenspecialist
van midden-Nederland

piano's
vleugels
orgels
keyboards
digitale piano's
gitaren
reparatie
stemming
concertverhuur

Verhoog Muziek
www.verhoogmuziek.nl
Nieuwstraat 2, 3861 AJ Nijkerk

De Britse componistendag op zaterdag 27 januari jl. in Maastricht, een hele dag muziek met verschillende ensembles, was toch ook vooral de dag van Kelvin Grout. Hij opende de dag met een amusante causerie en een briljant recital met pianomuziek uit zijn vaderland.

Kelvin Grout in zijn element

Kelvin Grout is vooral bekend als liedpianist, hij leerde het vak o.a. bij Gerald Moore en Geoffrey Parsons, en hij begeleidde een keur aan even vermaarde zangers: Jessye Norman, Gundula Janowitz, Nancy Argenta, Tom Krause met als cherry on top: Elisabeth Schwarzkopf. Grout werkte zes jaar lang met de grande dame, en wie herinnert zich niet die geruchtmakende masterclass in Amsterdam uit 1987 waar hij aan de piano zat?
Eerder keerde hij al terug naar zijn eerste grote liefde: het solorepertoire en dan vooral in Engelse muziek, en onlangs in Maastricht opende hij ware schatkist aan ontdekkingen.
Met zijn welkom aan het publiek 'Goedemiddag of good morning voor de Engelsen onder ons', zette hij meteen de toon van understatement, tongue in cheek en met zijn plezierige Engelse tongval was er ook voor concerten later op de dag geen betere presentator denkbaar. In zijn 'historie van de Britse eilanden in 10 minuten', gaf hij een inkijkje in de geschiedenis van die toch soms wat zonderlinge aardbewoners aan de andere kant van het kanaal. Weliswaar regeerden ze ooit over meer dan een kwart van de planeet, op hun beurt werden ze geteisterd door vele invasies en ze maakten zich bijvoorbeeld definitief los van de Romeinen door, de door de Italianen geïntroduceerde pizza te verfraaien met stukjes ananas. Grout bekende: 'een slechte grap'. De mentaliteit van achterdocht 'iedereen is erop uit om ons te grazen te nemen' leidde volgens Grout tot een catastrofe: Brexit! En hij beloofde meteen zijn best doen dat woord later op de dag niet meer te gebruiken…
Merkwaardig was ook de periode tussen 1700 en 1900, met heel weinig muziek van Engelse bodem, terwijl wel Händel, Mozart, Haydn en Mendelssohn de oversteek waagden. Het duurde tot in het begin van de twintigste eeuw, voordat Engelse pianisten, York Bowen, Myra Hess en Harriet Cohen, weer muziek van hun landgenoten gingen spelen.

Veel te ontdekken in Engeland

Vervolgens verraste hij zijn publiek met grotendeels volledig onbekende muziek, behalve dan het eerste werk: de *Ground in c* van Henry Purcell, al is dat werk niet van Purcell maar van William Croft en het laatste, *Nimrod* uit de *Enigma Variations* van Edward Elgar, waarin hij dat typische Engelse gevoel van ingetogen grandeur wist op te roepen, ondanks het ontbreken van de rijke orkestklank waar we in dit werk zo aan gewend zijn. Verder klonk muziek van John Field, Roger Quilter, Henry Balfour Gardiner, Norman O'Neill, Gustav Holst, Frank Bridge en William Baines. Stuk voor stuk bijzondere ontdekkingen, vooral *Silver Points* van William Baines, die, slechts 23 jaar oud geworden, meer dan 150 pianowerken schreef, zeldzaam intense muziek. In de Nocturne van Field kon de 'liedbegeleider' nu zelf de piano prachtig laten zingen. Grout speelde alles met het subtiele toucher van die ondergewaardeerde categorie pianisten (*Lament* van Frank Bridge bijvoorbeeld) en hij liet het instrument zeer genuanceerd klinken, zo hoor je de piano maar zelden. Ook demonstreerde hij zijn grote virtuositeit (in de *Jig* van Gustav Holst bijvoorbeeld), al met al een mooi recital.

ERIC SCHOONES

Meer informatie op **www.kelvingrout.com** en **www.britishpiano.com**

SINFONIA ROTTERDAM

SINFONIA MEESTERSPROJECT M

EXPERIENCE THE

Rachmaninov Pletnev Festival

Master pianist Mikhail Pletnev plays all Rachmaninov piano concertos!

Conducted by Conrad van Alphen

April 15-17, 2024

de Doelen, Main Hall
Rotterdam

Tickets and passe partouts: sinfoniarotterdam.nl

Rombaux BRUGGE

Cultuur Stad Brugge
Piano's Rombaux Brugge

een fantastische combinatie, al bijna 100 jaar

Wij heten u welkom in onze zaken

Grote keuze bladmuziek

Rombaux BVBA
Mallebergplaats 13
8000 Brugge

Rombaux piano toonzaal
Kelkstraat 13
8000 Brugge

www.rombaux.be - music@rombaux.be - Tel: +32 50 33 25 75

Bösendorfer - Yamaha - Schimmel

Nieuwe bladmuziek

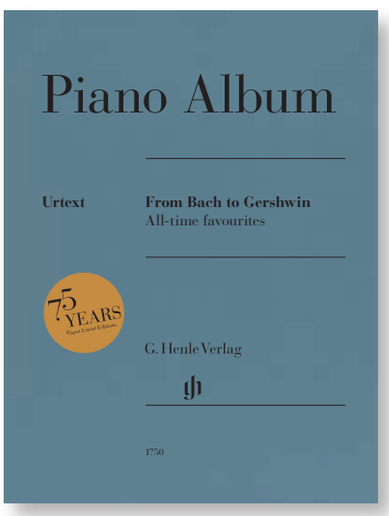
Besprekingen door Cornélie Hoendervanger

Beethoven | Sämtliche Bagatellen für Klavier

Bärenreiter heeft een prachtig boek uitgegeven met een glashelder notenbeeld van de oertek-sten van alle Bagatellen van Beethoven. Het voorwoord over de geschiedenis en de uitvoerings-praktijk van o.a. versieringen, accenten en dynamiek, beschrijft het grondige werk van uitgever Mario Aschauer. In Beethovens veelzijdige oeuvre neemt het klavier een centrale plaats in en iedereen kent de magistrale monumenten: de concerten, de 32 pianosonates en de variatiewer-ken met als hoogtepunt de Diabelli-cyclus opus 120. Maar er zijn ook tal van kleine meester-lijke miniaturen: losse stukken, rondo's en bagatellen. De zeven Bagatellen opus 33 behoren tot de vroege werken (1801-1803): lichtvoetig, dichtbij Haydn en Mozart. De elf Bagatellen opus 119 zijn verzameld en niet als serie geschreven. Een aantal korte stukken of schetsen ontston-den tussen 1790 en 1820, enkele nummers werden gecomponeerd voor de klavierschool van Friedrich Starke. Deze werken en nog veel andere kleinoden, ook *Für Elise* in verschillende versies en als sluitstuk het laatste pianowerk de zes gelouterde Bagatellen opus 126 zijn in deze interessante Bärenreiter-editie bijeen gebracht. Een echte aanrader voor iedereen die zich in de Bagatellen gaat verdiepen.

Bärenreiter Urtext, BA 9649

From Bach to Gershwin

Wie kent niet die bekende blauwe kaften van Henle? De uitgeverij, na de oorlog opgericht, vierde onlangs z'n 75e verjaardag en bereikte de absolute oertekst-top. Er bestonden zeker wel andere voorgangers met vorsers naar de oorspronkelijke bronnen, zoals bijvoorbeeld Breit-kopf, reeds in 1900. Rond 1930 speelde Artur Schnabel uit de manuscripten van Beethoven om zo dicht mogelijk bij de waarheid te komen voor zijn opname van alle sonates. Een presta-tie, want de handschriften zijn door het geklieder moeilijk te lezen. Jammer, dat Henle er toen nog niet was! De uitgever kan ook geprezen worden omdat men met de tijd is meegegaan door bladmuziek-apps te ontwikkelen voor de tablets van de nieuwste generatie pianisten, steeds meer gebruikt op de podia. Voor het jubileum maakte Henle een aantrekkelijk album met 17 favorieten uit de literatuur. Veel docenten zijn dol op deze verzamelingen vanwege de variëteit. Er is veel keuze, ook in niveau, minder moeilijk zijn Satie's *Eerste Gymnopedie*, Mozarts Fantasie in d of Beethovens *Für Elise*, zwaarder de Pavane van Ravel, dé Prelude in cis van Rachmaninov en Gershwins Tweede Prelude ook in cis.

Henle, Urtext HN 1750

MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN
WAAR BIJZONDER GEWOON IS

ZO 24 MRT
Marietta Petkova

ZO 14 APR
Jonathan Fournel

VR 10 MEI
Hélène Grimaud

MUZIEKGEBOUW FRITS PHILIPS EINDHOVEN

AUGUST FÖRSTER

in Löbau/Sachsen seit 1859
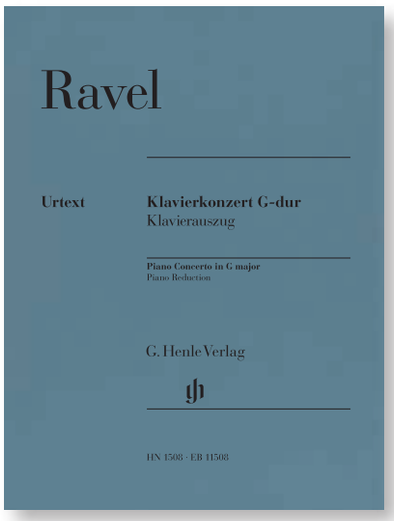

✓ *Kunsthandwerk*
✓ *made in Germany*
✓ *familiengeführt*

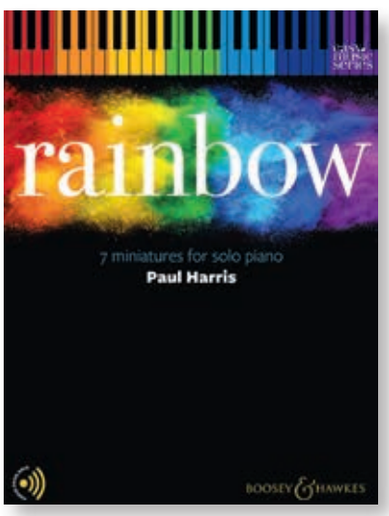
AUGUST FÖRSTER GmbH Kunsthandwerklicher Flügel- und Pianobau
Jahnstr. 8 · 02708 Löbau, Germany · +49 3585 86630 · www.august-foerster.de · facebook.com/august.foerster

Ravel | Pianoconcert in G

“Mijn wens was een echt concert te schrijven, briljant met een virtuoze solopartij, echter zonder diepgang te tonen. Als model had ik concerten van Mozart (!) en Saint-Saëns voor ogen”, heeft Ravel (1875-1937) gezegd over zijn Pianoconcert in G, dat hij eerst “divertissement” had willen noemen. Zelf zou hij aan de vleugel de première verzorgen, hij had al intensief gestudeerd maar tenslotte voelde hij zich oververmoeid en niet fit genoeg. Hij vroeg Marguerite Long, aan wie hij het concert opdroeg, als soliste en hanteerde zelf de dirigeerstok op 14 januari 1932. Een prachtig werk met z’n exquise klankeffecten en jazzy elementen, tegenwoordig stevig verankerd in het ijzeren repertoire. Henle komt met een zeer fraaie uitgave, de solopartij overzichtelijk en met handige vingerzettingen van Pascal Rogé. De tweede piano (het orkest) werd voortreffelijk gearrangeerd door Johannes Umbreit en is goed speelbaar. Mooi vind ik de wijd elkaar geplaatste passages in 32e noten uit het beroemde Adagio. Pianisten, die het concert gaan instuderen, zouden met deze editie een goede keuze maken.

Henle, HN 1508

Paul Harris | Rainbow, 7 Miniatures for solo piano

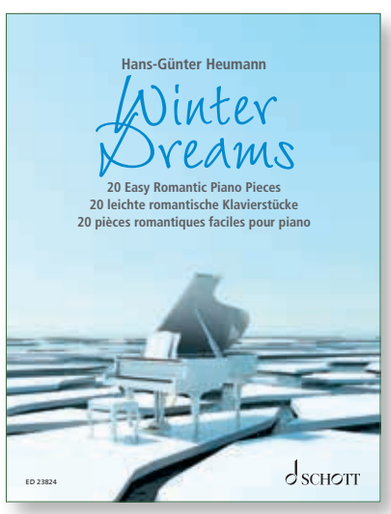
Ver buiten de grenzen van zijn vaderland heeft de Engelse musicus Paul Harris (1956) een internationale reputatie opgebouwd als educatief expert. Met meer dan 600 publicaties op zijn naam, wordt deze klarinettist geprezen om zijn vakkennis en verbeeldingskracht. Hiervan ben ik ook gecharmeerd. Hij componeerde een nieuw pianoboek *Rainbow* voor niet vergevorderde toetsenisten. Hij schetst zeven kleuren van de regenboog in piepkleine stukjes, gegoten in een goede muzikale vorm. Leuk en ludiek op het gebied van de techniek en uitdrukkingskracht, zoals *Red* met pittige staccato’s, *Blue* met een blues-accent en *Yellow* met een serene stemming. Er staat ook een audiolink in het album om een en ander dieper te laten doordringen. Een aanwinst en zeker welkome muzikale kost in de lespraktijk.

Boosey&Hawkes, BH 14013, Easy music series

Hans-Günter Heumann | Winterdreams, 20 Easy Romantic Piano Pieces

Hans-Günter Heumann (1955), Duits pianist, docent en auteur van lesmethodes, componeerde klavierstukken in alle stijlen voor beginners en gevorderden. Met een nieuwe serie *Winterdreams*, gedompeld in een romantische sferen met titels zoals sneeuwvlokken, sledetochten, ijskristallen, snowboarden en zelfs de moderne ijssport *Curling* hoopt hij de jeugd te bereiken. En dat zou wel eens kunnen lukken, want er bestaat momenteel een hype van een oppervlakkige, voortkabbelende muziektaal, waar jongeren zich ontspannen in kunnen verliezen. De minimale en primitieve werkjes lijken een samensmelting van neoklassieke en zoetgevooisde pop overgoten met een Einaudi-saus. Zeker een verantwoord album en een laagdrempelige weg naar de echte klassieken, dat heeft Heumann uitstekend begrepen. Hopelijk zal menig speler via deze gemakkelijk toegankelijke brug aan de overkant belanden en ook warm lopen voor de kunst van andere romantische componisten.

Schott, ED 23824

Pianorama

Zoals we al hoorden van Simon Reinink, directeur van het Concertgebouw in Amsterdam, 'zitten de zalen weer ouderwets vol', en we brengen u weer een keuze uit het aanbod in grote en kleine zalen.

SAMENSTELLING: MARGARETHA COORNSTRA

KLAVIERPOËET VOLODOS

Aanvankelijk maakte Arcadi Volodos naam met schijnbaar onspeelbare werken en razend virtuoze transcripties. Met het klimmen der jaren werd hij allengs een poëet die de stilte en diepgang achter de noten zocht. Precies dat bracht hem bij het werk van Schubert. In dit programma speelt hij, naast werk van Liszt, ook Schuberts Sonate in a D845 uit 1825. Een schitterend juweel dat de opmaat vormt naar diens laatste, verstilde pianosonates.
20 maart, Arnhem; 24 maart, Luik. volodos.com

VIRTUOZE TRANSCRIPTIES

Ralph van Raat neemt je mee in de wereld van transcripties, waarin alles mogelijk is – zélfs de monumentale Orff's *Carmina Burana* op piano! Eerst speelt Van Raat vier Bach-transcripties van Ferruccio Busoni. Wellicht had zonder Busoni de transcriptie van de *Carmina Burana* nooit bestaan. Chumanchenco's virtuoze bewerking biedt een nieuw perspectief op het stuk: alle lijnen, harmonieën en Orff's percussieve schrijfwijze komen helder naar voren. Deze versie klinkt vrijwel nooit in de concertzaal.
21 maart, Amsterdam. klassiekemuziek.nl

GROOVE & GOSPEL

Sean Mason geeft een eigentijdse draai aan de muziek waarmee hij opgroeide in Charlotte, North Carolina. De pianist mengt de gospel uit de kerk met de rauwheid van de straat en de groove van de blues met de melodie van Broadway.
Voor zijn eerste Europese tournee vormde Sean een band met geweldige spelers uit New York: Felix Moseholm (contrabas), Trompettist Tony Glausi (trompet) en Domo Branch (percussie).
21 maart, Amsterdam; 22 maart, Rijkevorsel. bimhuis.nl & desinger.be

MILHAUD VOOR KINDEREN

Korte pianostukken voor kinderen, hun ouders, de ouders van hun ouders en alle andere liefhebbers van pianomuziek. De Servische pianiste Jelena Popović brengt werken van Darius Milhaud

en andere pianoverrassingen. Popović is een bevlogen promotor van hedendaagse muziek, waarbij ze diverse innovaties in geluid onderzoekt.
22 maart, Amsterdam. munganga.nl

ZWARE EN LICHTERE KOST

Marietta Petkova speelt Rachmaninov, maar ook 'lichtere' kost. Fijnzinnig en subtiel is Debussy in *Children's Corner*, opgedragen aan zijn 3-jarig dochtertje: '…met tedere excuses van haar vader voor hetgeen volgt.' Ook behoorlijk 'licht' is de nog jonge Beethoven: Opus 2 nr. 1 was zijn eerste pianosonate, geschreven op z'n 24ste. Leermeester Haydn is hoorbaar, maar enkele 'ruigere' momenten verraden al het nieuwe genie.
22 maart, Almere-Buiten, 24 maart, Eindhoven; 9 mei, Amsterdam. mariettapetkova.rocks

PIANO DAY IN ANTWERPEN

Componist en pianist Johan Famaey kleurt de World Piano Day 2024 in met een filmisch en Spaans geïnspireerd programma, waarin uiteraard de piano centraal staat. De hoofdrollen zijn vertolkt door Johan Famaey zelf, dirigent Dirk Brossé, symfonieorkest Prima La Musica, violiste Marina Martín Maldonado en het National Children's Choir of Belgium.
24 maart, Antwerpen. worldpianoday.be

EEN VLEUGJE PARIJS

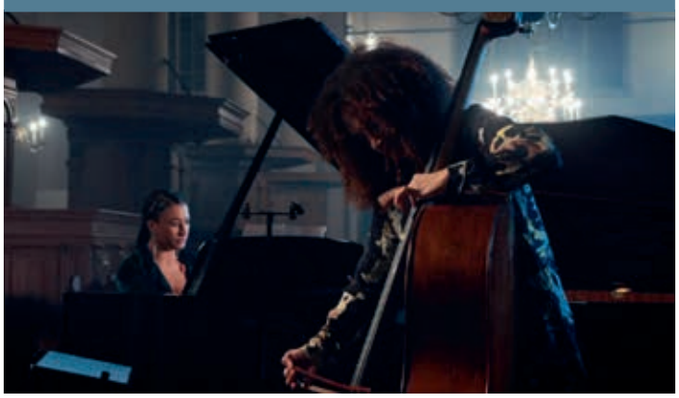
In het programma *A Touch of Paris* brengt Martin Oei het Parijs uit het begin van de vorige eeuw tot leven, met pianocomposities van Claude Debussy (1862-1918) en Maurice Ravel (1875-1937).

Van Debussy speelt hij een tiental *Préludes*, van Ravel horen we het drieluik *Gaspard de la Nuit* en *La Valse*.
24 & 31 maart en 6, 7, 14 & 21 april in Austerlitz, Utrecht, Enkhuizen, Goirle en Oostzaan. martinoei.nl

IMPRESSIONISTISCHE WORTELS

Almere viert de Piano Day met een serie van zes concerten door o.a. 'grand old man' Willem Brons en de jonge Mattias Spee. Laatstgenoemde componeert muziek die wortelt in het impressionisme, maar ook beïnvloed is door jazz, minimal, EDM en vrije improvisatie.
28 & 29 maart, 6 & 7 april, Almere. goederedeconcerten.nl/pianoday-2024

COMPONISTEN VAN KLEUR

De bekende pianiste Djuwa Mroivili en contrabassist James Oesi spelen repertoire uit eind 19e en begin 20e eeuw. Naast werk van Dvořák, Brahms en Gerswhin programmeren zij ook muziek van klassieke componisten van kleur: uit Engeland Samuel Coleridge-Taylor en uit de VS Florence Price, William Grant Still en Robert Nathaniel Dett.
7, 21 & 28 april en 7 juli, in Bovenkarspel, Zwolle en Eindhoven en Almere. jamesoesi.com/concerts

RACHMANINOV IN ROTTERDAM

PHIL SAYER

Dit Rachmaninov-festijn mogen we niet missen, vinden ze in De Doelen. Na wereldwijd met Mikhail Pletnev te hebben opgetreden, haalt dirigent Conrad van Alphen deze meesterpianist naar de Maasstad. Daar zullen álle pianoconcerten van Rachmaninov, zijn dramatische Tweede Symfonie en de populaire *Paganini Rapsodie* klinken. Van Alphen: 'Pletnevs hoogstpersoonlijke interpretaties van Rachmaninovs werken voor piano en orkest zijn werkelijk geniaal.'
15 t/m 17 april, Rotterdam. sinfoniarotterdam.nl

EERSTE LUSTRUM

SARAH WIJZENBEEK

Het Pianofestival Naarden is alweer aan zijn vijfde editie toe. Op de website zien we een rijk gevarieerd programma, met gerenommeerde musici als Alexander Gavrylyuk, Paul Lewis en natuurlijk Nino Gvetadze zelf, tevens medeoprichter en artistiek leider. Ook het Ruysdael Kwartet is van de partij.
17 t/m 20 april, Naarden. naardenpianofestival.nl

MOED(ERSCHAP) EN KWETSBAARHEID

Wat is moederschap? En wat betekende het voor onze voorouders? De Comorees-Nederlandse pianiste Djuwa Mroivili vertelt haar verhaal aan de hand van traditionele wiegeliedjes die zij van haar ouders meekreeg. Samen met celliste Kim Jäger brengt ze een ode aan de moed en kwetsbaarheid die het vereist om aan de wieg te staan van een kind, van een sociale beweging, van een idee…
18 april, Brugge. concertgebouw.be

VOLLEDIG FRANS

'Met een onbedwingbare vrijheidsdrang en feilloos improvisatievermogen baant Tharaud zich een weg door eeuwen aan pianoklassiekers en vergeten parels', belooft de tekstschrijver van Tivoli-Vredenburg. Alexandre Tharaud komt ditmaal met een volledig Frans programma; vanaf Couperin, via Debussy (5 Préludes uit Livre 1) naar Satie en Ravel (o.a. *La Valse*, in een transcriptie van Tharaud zelf).
7 mei, Utrecht. tivolivredenburg.nl

VROEGE MENDELSSOHN

Lucas en Arthur Jussen spelen – samen met het Nederlands Kamerorkest – een van Mendelssohns vroege werken. Nog maar veertien jaar oud was de componist toen hij dit *Concert voor twee piano's en orkest in E* schreef. Net als alle andere composities uit Mendelssohns tienerjaren is ook deze weinig gehoorde muziek een waar meesterwerk.
10 mei, Amsterdam; 11 mei, Alkmaar; 12 mei, Amsterdam; 15 mei, Leeuwarden en 16 mei, Haarlem. orkest.nl

OOSTWAARTS MET ÉRARD

Het Érard Ensemble neemt ons mee naar Oost-Europa en dat wordt een reis vol virtuositeit en passie. Rachmaninov en Chopin komen voorbij, Bartók (met *Zes Roemeense Volksdansen*, in een bewerking voor viool en piano door Zoltán Székely), Arensky en jawel: ook Dvořák met zijn onvolprezen *Dumky Trio*.
12 & 14 mei, in Weesp en Amsterdam. erard-ensemble.nl

GRIFFIOEN TRANSPORT

Sinds 1929

Geeft vertrouwen!

Transport van piano's en vleugels in de Benelux, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Zwitserland en Scandinavië

Schumanweg 1
2411 NH Bodegraven - NL
Tel.: +31 (0)172-612644
www.griffioentransport.nl
info@griffioentransport.nl

- Voor pianofabrikanten, winkels (detailsector) en particulieren
- Opslag van muziekinstrumenten
- Internationale transporten

GRIFFIOEN TRANSPORT

rijdt voor de volgende fabrieken:

STEINWAY
FAZIOLI
KAWAI
BOSTON
BLÜTHNER
BÖSENDORFER
IRMLER
SCHIMMEL
STEINGRAEBER & SÖHNE
WILHELM STEINBERG
RÖNISCH
GROTRIAN-STEINWEG
FEURICH
AUGUST FÖRSTER
HAILUN
IBACH
PEARL RIVER
PETROF
PERZINA
PLEYEL
SAMICK
SAUTER
WENDL & LUNG
MASON HAMLIN
SCHULZE POLLMANN
HAMMOND SUZUKI
ESSEX
YAMAHA
MAENE

Bescherm uw instrument zo optimaal mogelijk!

Voor verdere informatie kunt u terecht bij uw pianotechnicus, pianowinkel of bij uw Benelux-vertegenwoordiger:
Taffijn Piano Supply bv
pianos@taffijn.com

Taffijn
BV
PIANO SUPPLY
T: +32 54 566 570

EEN PRODUCT VAN:
DAMPP-CHASER CORPORATION
www.pianolifesaver.com

HÉLÈNE GRIMAUD

Voor de Franse pianiste is Brahms bijna als een huisvriend, ook op haar laatste CD is hij aanwezig (zie het interview op pagina 8). De pianoconcerten, die ze al ontelbare malen speelde, passen haar als een handschoen. In Antwerpen speelde ze het Eerste samen met het Luxembourg Philharmonic onder haar vaste dirigent Gustavo Gimeno in een uitverkochte grote zaal van De Singel.
Muziek waarvan ze ooit zei: 'zeker samen met Bach en Beethoven, lijkt Brahms de synthese van alle essentiële muzikale elementen in werkelijk perfecte verhouding te hebben gerealiseerd'. Niet vreemd dat haar Brahms zeer organisch en natuurlijk klinkt.
Tegelijkertijd, denkend ook wat Glenn Gould ooit opmerkte over dit werk en meer specifiek over het probleem om het mannelijke element van het orkest en het meer vrouwelijke van de piano, of in zijn woorden de 'barking of the orchestra and the placidity of the piano' met elkaar in harmonie te brengen, zijn de concerten van Brahms met hun zware orkestratie en dito pianopartij niet eenvoudig te realiseren. Lees ook wat dirigent Conrad van Alphen zegt over het begeleiden van pianisten, in het interview met hem in onze vorige uitgave.
In de akoestiek van De Singel ging helaas, zoals zo vaak, toch teveel van de solopartij verloren in het geweld van het orkest, dat wellicht aangevuurd door het gepassioneerde spel van Grimaud, toch met iets teveel enthousiasme blafte.

Gehoord: Antwerpen, De Singel, 13 oktober 2023
Eric Schoones

Bertrand Chamayou

MARCO BORGGREVE

BERTRAND CHAMAYOU

Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet echt een grote fan was van de muziek van Olivier Messiaen, totdat ik Bertrand Chamayou in het Amsterdamse Muziekgebouw de *Vingt regards sur l'enfant Jésus* hoorde spelen. Nu is dit wel muziek die je in een volmaakte akoestiek zoals die van het Muziekgebouw moet ervaren, maar goed, overbodig te zeggen: dan maakt het altijd nog veel verschil wie er aan de toetsen zit. Want hier past alleen de grootste bewondering. Voor de pianist en daarmee dus uiteindelijk vooral voor de componist, want Chamayou is een kunstenaar die alle eer aan de componist laat en zich nergens met zijn ego op de voorgrond plaatst. Van het nog wat afwachtende *Regard du Père* tot aan de extatische apotheose in het slotdeel *Regard de l'Église d'amour* weet hij de luisteraar ruim twee uur gevangen te houden in dit meesterwerk, zonder pauze gespeeld een enorme tour de force, zeker als je dan na afloop van de pianist hoort dat de nodige perikelen om in Amsterdam te komen hem maar vier uur slaap hadden gegund. Het publiek beloonde hem met een uitzinnige ovatie.
Maar waarom maakte die muziek nu deze keer wel zo'n indruk? Het is denk ik niet zo zinvol om te trachten dat precies te analyseren, want kunst moet je vooral ondergaan. Wat je wel kunt zeggen, alles staat of valt met de ongelooflijk klank die Chamayou aan de piano weet te ontlokken. Van de poëtische opening van *Le baiser de l'Enfant-Jésus*, gespeeld als een gebed met een ontwapende eenvoud in een zeldzame klankschoonheid (de etherische trillers!) tot aan de wilde en brute delen, waarin de piano uit haar voegen lijkt te barsten. Ook in die obsessieve erupties was er altijd die nobele klankschoonheid, nergens was de piano een slaginstrument, zelfs niet in de meest percussieve delen, een kwaliteit voorbehouden aan een handjevol geniale pianisten.

Gehoord Amsterdam, Muziekgebouw, 4 november 2023
Eric Schoones

MISCHA FOMIN

Als je de meest ongenaakbare van alle Beethovensonates, de *Hammerklavier* opus 106, kunt laten oprijzen als een monumentaal beeld uit één stuk gehouwen, ben je een uitzonderlijk begaafd kunstenaar. En dat is Misha Fomin. Hij wist, met zijn enorme virtuositeit, een organische structuur in majestueuze lijnen te scheppen. Zijn voordracht, wars van gekunsteldheid en maniërisme, was authentiek en goudeerlijk. Zó recht door zee dat hij, geconcentreerd op de lange adem, vaak vulstemmen een massieve stevigheid gaf. Een respectabele opvatting in een ietwat ouderwetse stijl, waardoor niet overal een even gedifferentieerde samenklank ontstond. Ook Schuberts Sonate in A vertolkte hij niet superlicht, wel overtuigend en liefdevol. Twee Ballades van Chopin verrasten door een natuurlijke dynamische opbouw en vele poëtische momenten. Een boeiend recital in een uitverkochte zaal, stil en ademloos gevolgd door de luisteraars.
Fomin studeerde in Moskou en bleef na zijn studies (o.a. bij Jan

Misha Fomin

Wijn) vanaf 1997 in Nederland. Hij bezit nog wel lijntjes met Moskou, waar hij meesterklassen geeft en bezig is opnames te maken van de 32 Beethovensonates die in 2027 (het 200e herdenkingsjaar) afgerond moeten zijn, al is de route naar de studio in Moskou door de oorlog best moeilijk geworden. Een passie heeft hij voor het uitpluizen van oude edities van de sonates, zijn bevindingen en vergelijkingen met vingerzettingen zijn binnenkort te volgen op www.beethoven32.info. Zijn woorden: 'een goed kunstenaar is nooit klaar in zijn ontwikkeling en het pad dat hij bewandelt is kronkelig en zwaar' kenmerken zijn bezetenheid: Fomin is een musicus pur sang.

Gehoord: Amsterdam, Concertgebouw, 26 november 2023
Cornélie Hoendervanger

NELSON GOERNER

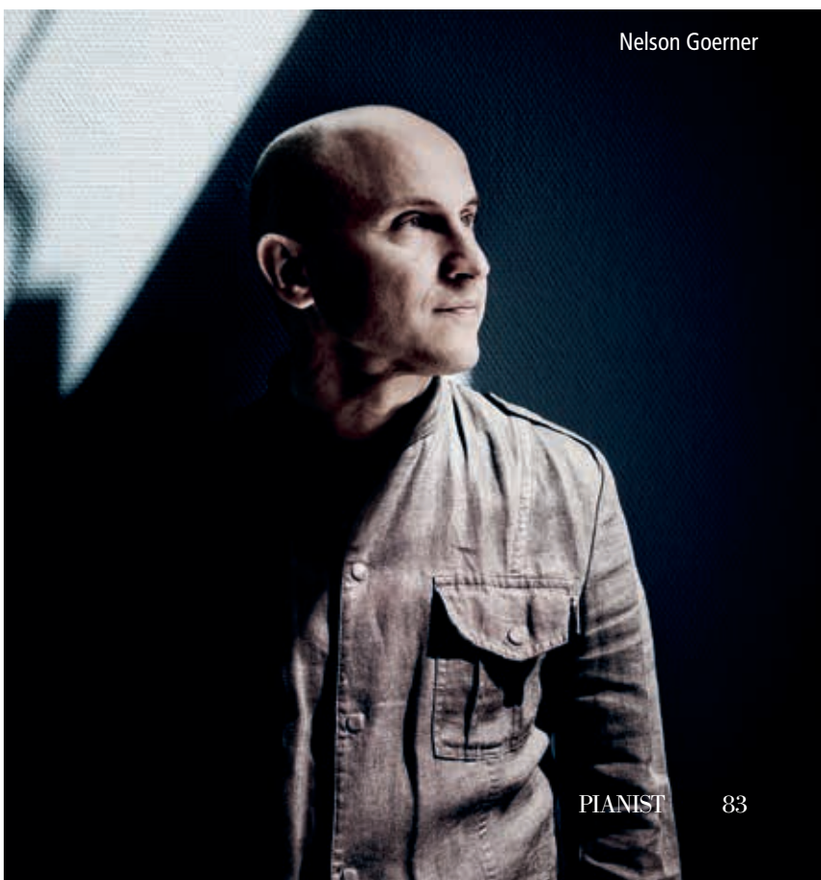
Gelukkig kwam ook de Argentijnse meesterpianist Nelson Goerner weer eens naar de serie Grote Pianisten. Hij begon met de Chaconne in G, HWV 435 van Händel en demonstreerde hoe volmaakt barokmuziek op de Steinway kan klinken. Transparant in de polyfonie, sfeervol en warm, en met een zangerigheid en een verstilling die deze muziek zo vaak ontbeert in zogenaamd wetenschappelijk verantwoorde en 'historisch geïnformeerde' uitvoeringen. De *Davidsbündlertänze* van Schumann horen we ook al niet te vaak in de concertzaal en hier is Schumann op z'n best in een reeks korte karakterschetsen. Geen eigenzinnige interpretatie, Goerner voegt ogenschijnlijk niet veel toe, maar dat is maar schijn. Hij verrijkt de muziek met zijn onnavolgbaar charisma, zoals een goede gids je bij de hand neemt op reis. Hetzelfde in de vier Ballades van Chopin. Vier totaal verschillende, zeer meeslepende vertellingen en hier worden de persoonlijke emoties van de componist tot universele gedachten over het leven, zoals dat alleen gebeurt in de grootste kunstwerken. De volmaakte klankschoonheid die Nelson Goerner uit de vleugel tovert, draagt daar zeer aan bij. Na al die grootse gebaren was het tijd voor twee toegiften, het ingetogen en intieme *Daisies* van Rachmaninoff en met *Arabesken über Themen des Walzes 'An den schönen blauen Donau' J. Strauss jr.* van Schulz-Evler keerden we terug naar de gouden eeuw van de piano, zoals nog maar een enkeling dat in onze tijd kan, met een verbijsterende virtuositeit en een ogenschijnlijk gemak. Het hoeft niet te verbazen dat de zaal ontplofte, het was zo'n recital waarna je in een staat van euforie huiswaarts keert.

Gehoord: Amsterdam, Concertgebouw, 26 november 2023
Eric Schoones

MENGJIE HAN

De boeiende verhalenverteller Mengjie Han liet de Yamaha-vleugel mooi en gloedvol klinken, nog geaccentueerd door de lichte nagalm van de akoestiek. Deze pianist, die de derde prijs op het Lisztconcours (2014) won en veel roem oogstte met zijn Amati Trio, droeg zijn programma en de cd-opname ervan op aan zijn overleden vader van wie hij door corona geen afscheid had kunnen nemen. Drie topwerken van Chopin, twee Ballades en de Barcarolle, speelde hij met een fijnzinnig toucher zeer expressief en in elke frase hoorde men zijn affiniteit met deze dichterlijke muziek. Groots en met een kleurrijke fantasie droeg hij ook Rachmaninoffs magische Chopin-variaties voor, "een geestverwante compositie die dezelfde esthetiek bezit", zoals hij vertelde in zijn toelichting. Rachmaninoffs woorden: "virtuositeit moet geen winstbejag zijn maar een missie om het publiek op te voeden" leek hij waar te maken. De toehoorders reageerden heel enthousiast en Han glimlachte bescheiden toen ik hem na afloop een compliment gaf.

Gehoord: Eindhoven, DomusDela, Podium Klassiek, 10 december 2023
Cornélie Hoendervanger

Nelson Goerner

VACATURES

MAAK VAN JE PASSIE JE BEROEP !
VIND JOUW DROOMJOB BIJ PIANO'S MAENE !

Familiebedrijf Piano's Maene werd opgericht in België in 1938 door Albert Maene en Zulma Doutreloigne. De groep telt ondertussen meer dan **110 door piano gepassioneerde medewerkers** en heeft **9 showrooms in België en Nederland**. De Nederlandse tak groeide het voorbij decennium, onder meer door overname van pianospecialisten **Ypma Piano's** en **Clavis Piano's** tot 45 medewerkers en 4 locaties in Nederland: Alkmaar (hoofdzetel Nederland), Amsterdam, Delft en Utrecht. De Belgische locaties zijn Ruiselede, (hoofdzetel), Gent, Antwerpen, Brussel en Lanaken. We zijn exclusief importeur van de instrumenten van Steinway & Sons, en hofleverancier in alle grote concertzalen en conservatoria in België en Nederland. Ons atelier "Chris Maene" voor ambachtelijke piano- en pianoforte bouw zet ons wereldwijd op de kaart.

De **passie voor muziek en piano's** is de voornaamste drijfveer van het team. De klant staat centraal in alles wat we doen. Direct klantencontact en gepersonaliseerde service zorgen ervoor dat de klant zich nog net evenveel koning voelt als in 1938, toen Albert en Zulma hun klanten in hun huis ontvingen met koffie en taart.

WE ZIJN OP ZOEK NAAR...

2 piano-consultants voor Nederland
2 piano-consultants voor België

Ben je gepassioneerd door piano's en deel je graag je passie met anderen? Met een aanbod van instap digitale piano's tot nagelnieuwe Steinway & Sons vleugels sta je als piano-consultant iedere dag tussen de mooiste instrumenten. Met je passie voor piano(muziek) en jouw pianospel, uitgebreid met een doorgedreven interne opleiding, maak je mensen blij met je advies. Bovendien kun je deelnemen aan talrijke activiteiten en evenementen.

2 Transporteurs voor Nederland

Om de beleving voor de klant maximaal te maken, bezorgt Piano's Maene Nederland de akoestische piano's en vleugels zelf bij de klant, over heel Nederland. Door onze groei willen we het team uitbreiden. Onze transporten vertrekken steeds vanuit ons logistieke centrum bij onze Nederlandse hoofdzetel in Alkmaar. We zijn hiervoor op zoek naar een transporteur met rijbewijs C.
Als transporteur ben je de laatste schakel in het klantencontact en maak je de klanten gelukkig met de levering van hun favoriete instrument. We zoeken positief ingestelde collega's, die zich niet laten afschrikken door kraanwerk. En uiteraard krijg je er af en toe wat gratis fitness bij, want een piano of vleugel is geen lichtgewicht.

Onze Missie
Onze passie delen en je inspireren om piano te spelen !

Onze Waarden
Passie - Integriteit - Traditie & Innovatie - Kwaliteit - Klantgerichtheid

Pianotechnici voor Nederland en België

Voor zowel België als Nederland zijn we op zoek naar pianotechnici die bij ons in een vast dienstverband willen opereren en de waarden van Piano's Maene willen uitdragen. In ons Piano Technisch Atelier kun je worden opgeleid en verder groeien en evolueren in je carrière als pianotechnicus.

Interesse in één van de vacatures?

Op onze website vind je meer info en functie-omschrijvingen. Stuur je motivatie en CV naar :

Voor België : Kristine.Vanheule@maene.be
Voor Nederland : Jos.Kiebert@maene.nl

MAENE

SHOWROOMS IN NEDERLAND EN BELGIË :
ALKMAAR - AMSTERDAM - ANTWERPEN - BRUSSEL - DELFT - GENT - LANAKEN - RUISELEDE - UTRECHT
www.pianosmaene.com

ARTHUR EN LUCAS JUSSEN

Behalve via de toetsen kunnen pianosnaren ook direct met de vingers tot klinken worden gebracht. Deze zogeheten 'extended pianotechniek' is in hedendaagse muziek inmiddels vrij gewoon, zeker in improvisaties. Het is de Turkse pianist en componist Fazil Say die er zelfs zijn 'handelsmerk' van maakte. De met deze techniek verkregen percussieve klankeffecten en glissandi benut hij om de piano als een oosters snaarinstrument te laten klinken. Dat deed hij al in het pianowerk *Black Earth* uit 1997.

Fazil Say speelt dit werk veelvuldig en met succes op recitals, maar ontdekte dat hij de piano nog spectaculairder kan laten klinken met twee pianisten achter het klavier, zeker als dit Arthur en Lucas Jussen zijn. Het eerste werk dat hij voor hen schreef was *Night* voor piano vierhandig (2016), waarin de broers veelvuldig in de snaren moeten grijpen. De onnavolgbare vertolking door het virtuoze en podiumgenieke pianoduo bracht Say ertoe om voor hen *Anka Kuşyu* voor piano vierhandig en kamerorkest te schrijven. Dat deed hij in opdracht van vier internationale orkesten, waaronder Amsterdam Sinfonietta.

Na de wereldpremière in 2020 in München, klonk het werk pas begin december 2023 voor het eerst in Nederland, op 1 december in Utrecht en 4 december in Amsterdam, uiteraard met de Jussens als solisten. Ze hadden een daverend succes met hun energieke en kleurrijke spel en hun perfecte samenwerking met Amsterdam Sinfonietta, zoals gewoonlijk zonder dirigent geleid door concertmeester Candida Thompson.

Fazil Say liet zich in *Anka Kuşyu* inspireren door de Perzische legende over koningsvogel Simurgh, de oosterse variant van de feniks. Op zoek naar Simurgh maken duizend vogels een avontuurlijke tocht over zeven valleien. Dertig overleven, treffen een leegstaand paleis aan, en komen erachter dat zij zelf de koningsvogel zijn *Anka Kuşyu* is een driedelig, vaak spookachtig concertstuk, dat verstild begint in Aziatische sferen: gesluierde muziek met vioolflageoletten als geluiden van de zwermen vogels waar de legende over gaat. De met de hand gedempte snaren en het door de strijkers glijden van de ene toon naar de andere ('portamento') zorgen voor een geheimzinnige, broeierige sfeer. Spoedig neemt de energie toe, met driftige, herhalende percussie in de piano à la Bartók en Stravinsky, leidend naar een climax: een knal waarmee deel 1 bruusk stopt. Het daarop volgende intermezzo wordt gekenmerkt door de jazzy-syncopische pianopartij. In de bonte finale rakelt Say de oosterse sfeer van het openingsdeel weer op. De muziek blijft tot het einde toe razend spannend, om te horen en te zien, want de Jussens laten een ware choreografie aan het klavier zien.

Opmerkelijk is dat het Turks klinkende, drietonige hoofthema van *Black Earth* in *Anka Kuşyu* weer opduikt. Ook de motorische en repetitieve passages op met de hand gedempte snaren uit *Black Earth* zijn kenmerkend voor zowel *Night* als *Anka Kuşyu*. Deze werken staan idiomatisch zo dicht bij elkaar, dat het tijd lijkt dat Say in een volgende compositie eens uit een ander vaatje gaat tappen.

Gehoord: Amsterdam, Concertgebouw, 4 december 2023
Christo Lelie

Tsotne Zedginidze

TSOTNE ZEDGINIDZE

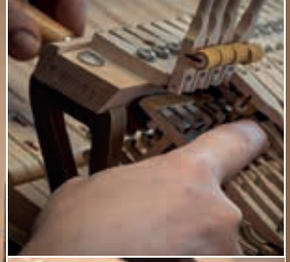
Nog maar 14 jaar is de Georgische pianist en componist Tsotne Zedginidze. Toch mocht hij tijdens Europalia Gargia in Bozar zijn land vertegenwoordigen, speelde hij behalve Schubert uitsluitend eigen werk en noemde Daniel Barenboim hem enkele jaren geleden al een van de grootste musici die hij ooit had ontmoet.

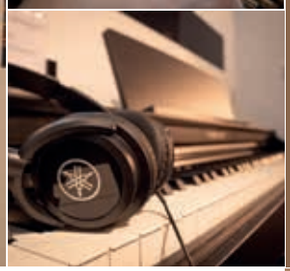
De verwachtingen deden dus denken aan Evgeni Kissin in Moskou in 1984, toen die als 12-jarige de twee concerto's van Chopin speelde. Eliso Virsaladze herinnert zich van dat concert 'dat we bij het buitenkomen allemaal dachten dat de wereld veranderd was'.

Onze tijd kijkt van een verandering meer of minder niet op. Niettemin was dit recital even opzienbarend als bevreemdend. Niet alleen is Zedginidze maar 14 jaar, hij ziet er bovendien erg jong uit voor zijn leeftijd. Tot hij begint te spelen lijkt hij niet helemaal zeker wat hij precies op het podium komt doen.

En dan gebeurt het: als uit het niks, als ter plekke verzonnen, waaien ons vriendelijk en bedaard Schuberts ontboezemingen tegemoet. Soeverein van techniek, maar dat is in deze niet apert virtuoze stukken niet wat het meest verbaast; Zedginidze heeft een oor dat ik maar zelden live heb meegemaakt – denk aan Lupu in Schuberts Sonate in G, Virsaladze in Prokofjevs *Sarcasmes*. Zelfs in het hoogste register hoor je geen spoor van de hamer op de snaren. De onverstoorbaarheid en de totale afwezigheid van welke daden-, laat staan manifestatiedrang dan ook, zijn desoriënterend; een kind hoort deze merkwaardige mengeling van afstand en wijsheid nog niet te hebben. De tweede impromptu, waarvan de radde, perfect ergonomisch liggende mi mol-guirlandes zoveel opwindend plezier kunnen verschaf-

Bösendorfer
Sommerkurs 2024
Fr. 21. - So. 23. Juni

Mehr Informationen dazu
auf unserer Web-Site

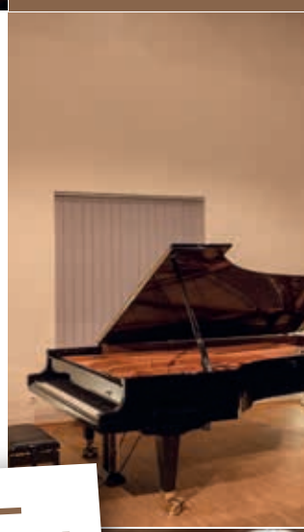

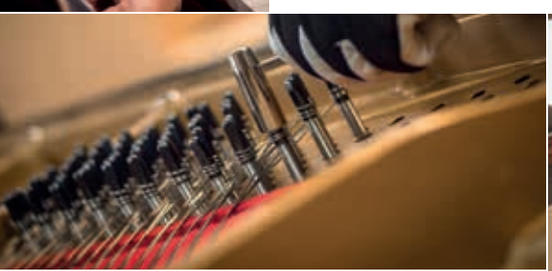
SEIT 1991 - HAUS DER KLAVIERE

Gottschling

Jeder Flügel ein Erlebnis

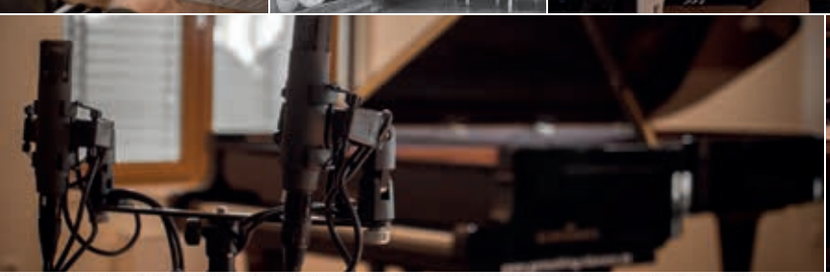
50% **Mehr Fläche — größere Auswahl**

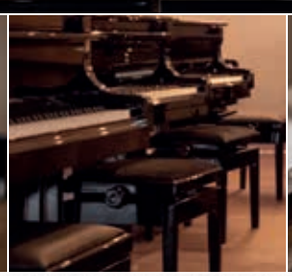

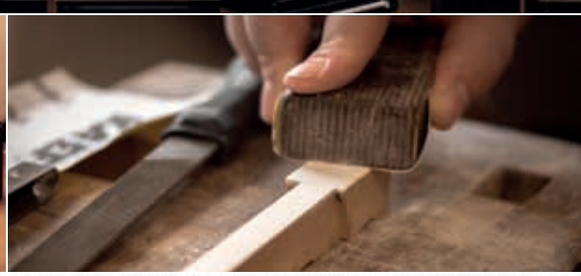

Das Haus der Klaviere in Dülmen-Hiddingsel vergrößert sich. Unsere Ausstellungsfläche wächst um 50% - das erweitert auch unser Angebot an anspielbereiten Klavieren und Flügeln für Sie. Der aktuelle Ausstellungsraum wandelt sich zum Flügelsaal mit rund 50 Instrumenten. Unsere neue Bösendorfer-Lounge lädt ein, eine der größten Bösendorfer-Präsentationen Deutschlands zu genießen.

Der Erweiterungsbau wird den Klavieren vorbehalten sein – auch hier mit größerer Auswahl. Zum Ende der Erweiterungsarbeiten eröffnen wir die neue Veranstaltungs- und Konzertsaison mit dem **Bösendorfer-Sommerkurs im Juni 2024.** Unter der Leitung von Prof. Aleksandra Mikulska und Prof. Clemens Rave bietet der Meisterkurs und Wettbewerb Gelegenheit, neue Impulse zu bekommen und viel Raum zur musikalischen Begegnung. **(QR-Code)**

Gebündelte Kompetenz unter zwei Dächern - in Dülmen und Münster.

HAUS DER KLAVIERE
Graskamp 17 • 48249 Dülmen • T. 0 25 90 9 15 95-1

MUSIKHAUS IN MÜNSTER
Münzstraße 1-3 • 48143 Münster • T. 02 51 51 80 55

www.gottschling-klaviere.de

fen, wordt in deze jonge handen al gesublimeerd tot de haast abstracte essentie waarvan normaal alleen druïden weet hebben. De zeer substantiële moeilijkheidsgraad van de vierde impromptu wordt niet zomaar moeiteloos overwonnen; hij bestaat gewoon niet. Zeer benieuwd hoe iemand die dit op zijn 14de allemaal weet, evolueert naar zijn eigen, persoonlijk meesterschap.
In Zedginidze's eigen werken bespeuren we eveneens een paradox, maar die laat zich makkelijker oplossen. Dat iemand de geestesrijkdom heeft om zelf overtuigend te componeren, verbaast na zo'n Schubert niet echt – ook aan fenomenen is het gek genoeg vrij snel wennen. Er is qua vroegrijpheid echter wel een belangrijk verschil met Zedginidze's pianospel. Stel dat de oude Ciccolini ons exact deze Schubert had gepresenteerd, dan was het dak eraf gegaan. Zedginidze's composities, hoe slim en volkomen gezet voor de piano ook, zijn echter nog vooral manieren om een bewondering voor Ravel, Debussy of Skrjabin vorm te geven. Onbegrijpelijk knap voor een 14-jarige, maar van een componist van 45 zouden we dit epigonisme noemen. Andermaal: benieuwd hoe dit uiterst zeldzame talent, zoals we er allicht geen drie keer per eeuw een zien verschijnen, zich zal ontwikkelen.

Gehoord: Brussel, Bozar, 10 december 2024
Rudy Tambuyser

FLORIAN NOACK

We hadden uitgekeken naar het recital van Florian Noack. Hem gaat immers een grote reputatie vooraf van toegewijd, integer, technisch volkomen en intelligent muzikantschap. Zijn recital kaderde in Bozars Prokofjev-festival en combineerde muziek van het feestvarken met die van zijn leraar Ljadov en zijn vriend en collega Mjaskovski.
Dat verdient op zich al hulde: Noack arrangeerde zelf Ljadovs orkeststuk 'Het betoverde meer' en nam de moeite om Mjaskovski's veeleisende Sonate nr. 2 voor te bereiden – die hij begrijpelijkerwijs met partituur speelde. Jammer genoeg zullen maar weinig organisatoren om deze stukken vragen, wat dit recital meteen een uniek, dus luxueus gehalte gaf.
Dit gezegd zijnde: de klaviercultuur van Prokofjev is naar onze mening niet helemaal Noacks kopje thee. Dat vormt minder een probleem in de *Visions Fugitives* en *Grootmoeders Sprookjes* dan in de Etudes opus 2 en de Zesde Sonate. Noack gedijt goed wanneer de toon delicaat en welopgevoed is. Maar Prokofjev is vaak zwartwit, fel aangezet, impertinent, lapidair. Noack blijft naar schoonheid zoeken waar die niet echt aan de orde is, soms regelrecht tegen de aard van de muziek in.
Temperament is hierin een belangrijke parameter, maar een merkwaardige gebeurtenis wierp mogelijk nog een ander licht op de zaak. De positieve verheviging in Noacks toon en zeggingskracht op het moment dat hij de partituur van de Mjaskovski-sonate erbij nam, was niet minder dan opzienbarend. Zou het kunnen dat de soort rust die Noack in zijn lezingen installeert minder met echte vrijheid samenhangt dan met het bezweren van podiumdemonen? In elk geval is duidelijk dat er met een grandioos talent zoals het zijne, een sterkere esthetische ervaring mogelijk moet zijn.

Gehoord: Brussel, Bozar, 31 januari 2024
Rudy Tambuyser

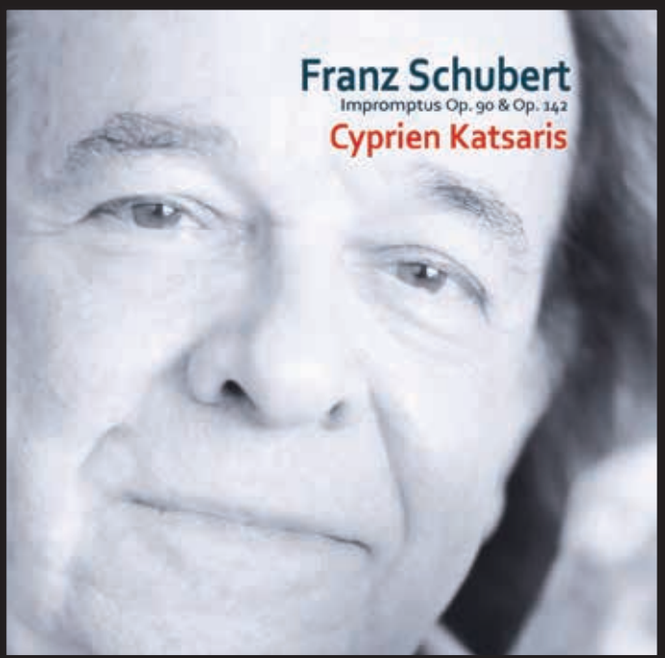

Boris Giltburg

BORIS GILTBURG

"Elke keer is het weer even spannend als ik in mijn dooie eentje het eerste akkoord van Rachmaninoffs Tweede Pianoconcert neerzet" zijn de woorden van Boris Giltburg. Met zijn geladen opening was het meteen raak: de Russisch-Israëlische pianist gaf samen met de Philharmonie Zuidnederland een sensationele en gepassioneerde uitvoering van één van de meest populaire pianoconcerten. Sergej Rachmaninoff, zelf heel vaak solist in zijn Tweede, moet wel tevreden vanuit de hemel naar beneden gekeken hebben naar deze muzikale hommage voor zijn 150e verjaardag. Giltburg kroop op onvergetelijke wijze in de huid van de romantische componist die hem naadloos paste. Ver boven de materie verheven trof hij de donkere melancholie met zijn zingend toucher, vederlichte kleurschakeringen, een briljant opgebouwde dynamiek met soms een dreigend gegrom en steeds opvlammende temperamenten. Zo kon men lekker zwelgen in die bruisende vloedgolven van de authentieke Rachmaninoff-klankenwereld. Heel knap was het samenspel, dat door de alertheid van de solist én de strakke regie van Jun Märkl volkomen vanzelfsprekend verliep. Soms klonken de gebalde orkestrale krachten iets te luid en compact maar dat deed aan de gloed van de fascinerende uitvoering niets af. Na oorverdovende ovaties volgde een toegift, Rachmaninoffs Prelude in cis. Wat een originele oerkrachten kan de klaviermeester Giltburg oproepen!

Gehoord: Eindhoven, Muziekgebouw, 22 december 2024
Cornélie Hoendervanger

NEWLY RECORDED BY CYPRIEN KATSARIS!

SCHUBERT, *Impromptus Op. 90 & Op. 142*
PIANO 21 - P21 059-N

CONSTANTINIDIS,
8 Danses des Îles Grecques for 2 pianos
3 Sonatinas
44 Children's Pieces
Berlin Sonatina
MELISM MLS-CD-039

PAPAÏOANNOU, *24 Préludes*
CONSTANTINIDIS, *8 Danses des Îles grecques for piano*
LEVIDIS, *Erste griechische romantische Sonate*
MELISM MLS-CD-035

"An outstanding release, very well recorded."
Gramophone, November 2022

ALL TITLES AVAILABLE PHYSICALLY AND DIGITALLY

Grosveld
Piano's en Vleugels

Al meer dan 55 jaar een begrip in Nederland en België. Verkoop, verhuur of verhuizen, Grosveld verzorgt al uw piano en vleugel wensen. Kom langs in onze ruime showroom in Tilburg en vind uw droompiano.

Jules Verneweg 20-20A
5015 BL Tilburg
Ma-Za: 10:00-17:00
+31 13 46 80 540
info@grosveld.nl
www.grosveld.nl

DECCA - JUSTIN PUMFREY

Mitsuko Uchida

MITSUKO UCHIDA

Zij blijft een fascinerend fenomeen, boeiend door het charisma waarmee zij een zaal volledig kan bespelen: de 75-jarige Japanse wereldster Mitsuko Uchida. Na zes (!) recitals in Eindhoven gedurende ruim een decennium vind ik het nog altijd moeilijk om haar vertolkingskunst te analyseren vanwege haar verschillende gezichten. Uchida's theatrale emoties lopen vaak niet synchroon met de zielenroerselen van de componist en een gemaniëreerdheid werd zo'n vanzelfsprekende tweede natuur dat deze wel een echte waarheid is gaan lijken. Soms speelt ze ineens écht heel mooi. Met de laatste drie Sonates van Beethoven leverde zij een bewonderenswaardige pianistische prestatie. Door een wisselende muzikale bewolking was het zicht op Beethovens hemel niet voortdurend kraakhelder. De lyrische opus 109 en 110 klonken ietwat jachtig door onevenwichtige tempi in een verbrokkelde structuur en misten een innerlijke warmte en een donkere dramatiek. Maar er waren ook mooie momenten te bespeuren. De allerlaatste Sonate opus 111, die kennelijk het meest met haar karakter strookt, droeg zij zéér indrukwekkend voor: het felle temperament van het grillige eerste deel en een grote spanningsboog in de ongelooflijk prachtige finale. Deze lange adem, die ik in de twee andere composities had gemist, was zelfs zó lang, dat er na het slotakkoord nog een diepe stilte in de zaal neerdaalde. Heel bijzonder.

Gehoord: Eindhoven, Muziekgebouw, 12 januari
Cornélie Hoendervanger

CYPRIEN KATSARIS & MÉLISSA ARNAUD

De pianist begon zijn carrière als Lisztvertolker nadat hij de bezeten Hongaarse György Cziffra als reïncarnatie van de componist had ervaren. Wereldberoemd werd hij met de kleurrijke uitvoering van alle negen Beethoven-symfonieën in de gecompliceerde Liszt-transcripties. Katsaris had voor zijn recital in Tilburg de Franse zangeres Mélissa Arnaud meegenomen om samen George Gershwin te eren. De pianist toonde een grote affiniteit met het idioom van de Amerikaanse componist die zo briljant klassiek, jazz en amusement wist te verbinden. Hij speelde zeer knap de Drie Preludes met hun dynamische gelaagdheid en ook de authentieke jazzy toon, strak en ook niet strak door een zwevend rubato. Virtuoos klonk de *Rhapsody in Blue* (precies 100 jaar oud!) met opzwepende temperamenten. De vocale bijdrage van Mélissa Arnaud maakte het plaatje van de Gershwin-hulde compleet. In de zeer populaire Songs, die zij geheel in stijl met microfoon soms fel uithalend, dan weer met een zwoel timbre voordroeg, scoorde zij met haar spannende voordracht. De omlijsting van het klavier was bescheiden en accuraat. De taferelen rondom het musiceren riepen de sfeer van een komisch toneelstuk op. Katsaris zat te haspelen met een stapel muziek-velletjes, die steeds in de war raakten. Dan de zangeres: zij kwam na de pauze voor de tweede serie Songs ineens achter het gordijn vandaan met haar baby van acht weken in de armen om – even gemakkelijk als daarvoor zonder kind – de liederen voort te zetten. Zij bewoog haar heupen nu niet swingend en ritmisch maar wiegend om het kind stil te houden zodat er niet ineens een onbedoeld minder welluidend duet zou ontstaan. De muzikale educatie kan niet vroeg genoeg beginnen, maar het optreden met een boreling op het podium leek wel te rieken naar een primitief dorpstoneel, zeker onvervalst en hoogst amusant.

Gehoord: Tilburg, Het Cenakel, serie Betoverende pianisten, 21 januari, Cornélie Hoendervanger

Cyprien Katsaris & Mélissa Arnaud

EDESCHE CONCERTZAAL
RECITAL HALL | KAMMERMUSIKSAAL

Foto: Marco Borggreve

Wereldpianisten

ZATERDAG 30 SEPTEMBER 2023, 20:00 UUR
Dmytro Choni
Beethoven, Debussy, Prokofjev

ZATERDAG 18 NOVEMBER 2023, 20:00 UUR
Nikolai Lugansky
Rachmaninov

ZATERDAG 9 DECEMBER 2023, 20:00 UUR
Mariam Batsashvili
Mozart, Beethoven, Liszt

ZATERDAG 3 FEBRUARI 2024, 20:00 UUR
Severin von Eckardstein
'Hommage à Schubert'

ZATERDAG 23 MAART 2024, 20:00 UUR
Alim Beisembayev
Rachmaninov, Debussy, Ravel

ZATERDAG 20 APRIL 2024, 20:00 UUR
Boris Giltburg
Chopin, Tsjaikovski, Medtner

Bekijk al onze klassieke concerten op www.edescheconcertzaal.nl

Edesche Concertzaal

AMSTERDAMSEWEG 9, EDE
0318 - 200 214
INFO@EDESCHECONCERTZAAL.NL

ANDRIESSEN
PIANO'S~VLEUGELS

ANDRIESSEN PIANO'S ~ VLEUGELS BV

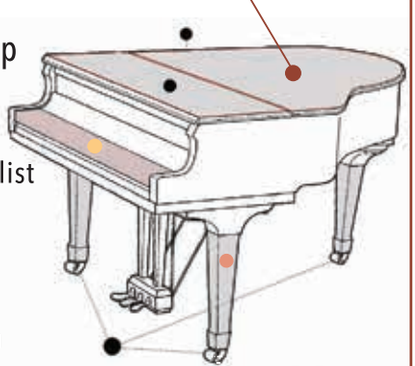
INKOOP - VERKOOP - VERHUUR - REPARATIE
RESTAURATIE - STEMMEN - TAXATIE

BOTERMARKT 18 - 2011 XM HAARLEM
TEL. 023-5322922 - FAX 023-5420738
E-MAIL: INFO@ANDRIESSENPIANO.NL
WEBSITE: WWW.ANDRIESSENPIANO.NL

PIANO-
ONDERDELEN
NODIG?

Neem dan contact op met Sven Taffijn!

- Uw onderdelen-specialist
- Gereedschappen
- Pianostoelen
- Hoezen
- Onderhoudsproducten
- Piano Life Saver systemen

Vernieuwde website:
www.taffijn.be

BV Taffijn
PIANO SUPPLY
T: +32 54 566 570

CONCERTEN – CONCERTEN – CONCERTEN

De concertzalen maken zich al op voor het komend seizoen en de brochures vallen alweer bij u in de bus, maar ondertussen zijn er nog veel mooie concerten tot aan de zomer. We doen een kleine greep uit het aanbod. Heel bijzonder is het Rachmaninoff-Pletnev Festival in De Doelen Rotterdam. Mikhail Pletnev speelt op drie achtereenvolgende dagen (15-17 apr) de vier pianoconcerten plus de Paganini Rhapsodie samen met het onvolprezen Sinfonietta Rotterdam o.l.v. Conrad van Alphen.
Ook in Rotterdam: Het Chianti Pianokwintet met Nathalia Milstein aan de piano (16 apr).

FOPPE SCHUT

Nathalia Milstein in Rotterdam en Amsterdam

In het Concertgebouw Amsterdam: Alexander Kantorow met Daniel Lozakovich (29 mrt), Alexander Gavrylyuk (13 apr), het Z.E.N. Trio (13 en 15 mei), Lang Lang (14 mei) en tenslotte Isata en Sheku Kanneh-Mason (25 mei).
In de serie Grote Pianisten: Jonathan Fournel (17 maart), Ronald Brautigam (21 april), Hélène Grimaud (12 mei), Grigory Sokolov (2 juni) en Evgeny Kissin (18 juni).

In het Muziekgebouw Amsterdam: Leif Ove Andsnes (15 maart), Alexander Melnikov (26 april) en Nathalia Milstein (1 juni).
In de Bösendorfer Series van de Waalse Kerk in Amsterdam: Alexander Kashpurin (14 maart), Ralph van Raat (21 maart), Ivo Boytchev (27 maart), Lestari Scholtes (11 april) en tenslotte Marietta Petkova (9 mei).

In de Edese Concertzaal wordt ook op Bösendorfer gespeeld: Alim Beisembayev (23 mrt)
Pianokwartet Corneille (6 apr) met pianist Vassilis Varvaresos, en door meesterpianist Boris Giltburg (20 apr).
In Den Haag in Amare: David Fray (23 apr), meer concerten in Den Haag op pagina 13.
In Tilburg in de Concertzaal speelt Nikolaj Luganski op 1 mei en en het Z.E.N. pianotrio (14 mei).
In de Cunerakerk in Rhenen: Julien Libeer (20 apr).
In Muziekgebouw Eindhoven speelt Sergio Tiempo het Eerste Pianoconcert van Prokofiev (22 mrt) en zijn er nog solorecitals van Marietta Petkova (24 mrt), Jonathan Fournel (14 apr) en Hélène Grimaud (10 mei).
In Groningen speelt Peter Rösel Mozarts laatste pianoconcert (18 apr) met dirigent Hartmut Haenchen.
Toonzaal Den Bosch presenteert Van Baerle Trio (24 mrt).
In TivoliVredenburg Utrecht: Alexandre Tharaud (7 mei).

MEDTNER
A TRIBUTE TO MEDTNER

Patricia Verhagen (piano)
PréVue PV 0025 • 53'
Waardering: 8

Niet zozeer met overgave, maar wel met overtuigend en energiek spel presenteert pianiste Patricia Verhagen een aantrekkelijk programma, gewijd aan Nikolaj Medtner. Met de Sonate, opus 22, de Sonata tragica, opus 39 nr. 5 en de Zes sprookjes, opus 51 krijgen we de kans diep te duiken in zijn bijzondere klankwereld. Verhagens spel komt soms ietwat weinig gepassioneerd, wel fanatiek en een enkele keer zelfs verbeten over, maar ze weet de grote vorm van de eendelige sonates uitstekend op te bouwen en vast te houden, met mooie climaxen. Bij herhaalde beluistering blijft er ook steeds weer iets anders te ontdekken en daarmee doet ze goed recht aan de gelaagde composities van Medtner. Bovendien houdt ze zich aan het voorschrift van de componist om de Canzona matinata opus 39 nr. 4 en de Sonata tragica achter elkaar te spelen – een thema uit de Canzona wordt namelijk geciteerd in de sonate. Hoewel de Sonate, opus 22 in aanvang in de uitvoering niet helemaal evenwichtig is, de expressie van de Sprookjes soms uitbundiger en wellicht ook wat melancholieker zou kunnen, is de voortvarendheid van Verhagens spel zeker aantrekkelijk en werkt de programmavolgorde ook aangenaam. De werken opus 39 zijn de culminatie van een knap vertolkt album, dat terecht onderstreept waarom Medtners vriend Rachmaninoff zijn muziek zo hogelijk waardeerde.
Harry-Imre Dijkstra

BARTÓK, JANÁCEK, SZYMANOWSKI

PIOTR ANDERSZEWSKI (PIANO)

Warner Classics 5419789127 • 63'

Waardering: 8

Piotr Anderszewski draait al een paar decennia mee. De pianist met Poolse en Joods-Hongaarse wortels heeft zich in al die jaren ontpopt tot een poëet zonder weerga. Zijn Bach-cd's behoren voor velen, voor zover het de moderne concertvleugel betreft, tot de favorieten en zijn vertolkingen van landgenoten als Chopin en vooral Szymanowski zijn ongeëvenaard. Hij staat bekend als een pianist die zich prettiger voelt in de sfeer van het solorecital dan in de minder controleerbare hectiek van het soloconcert, en dat bewijst hij keer op keer op cd. Ook zijn jongste plaat met drie vroeg-twintigste-eeuwse pijlers uit Tsjechië, Polen en Hongarije is een weldoordacht album waarop Anderszewski de Oost-Europese coming out op muziekgebied perfect vangt. Zowel Janáčeks On an overgrown path, boek II, als de Mazurka's van Szymanowski en de Bagatellen van Bartók zijn stuk voor stuk statements als het gaat om het rauwe gebruik van de volksmuziek. Anderszewski speelt ze precies zo: zonder enige opsmuk, lyrisch en poëtisch. Ondertussen brengt hij de drie componisten als geestverwanten dichter bij elkaar. Het resultaat is een prachtig klankportret van een roerige tijd dat onder handen van Anderszewski geen moment verveelt.

Paul Janssen

BATAILLIE

REPEAT

Florestan Bataillie (piano)

Et'cetera Records KTC 1781 • 71'

Waardering: 7

De cd Repeat van de Belgische pianist Florestan Bataillie is een cadeautje aan zichzelf, ter ere van zijn dertigste verjaardag. In de toelichting schrijft hij dat hij al langer droomde van een soloalbum met 'knutselwerk'. In 20 tracks neemt hij de luisteraar mee in zijn compositorische lusthof van eigen composities waar het nadrukkelijk naar de twintigste eeuw geurt. Zijn klassieke invloeden komen van Debussy en Bartók maar minimalisme en jazz zijn hem niet ontgaan. Zijn muziek is toegankelijk en de wisselende stemmingen worden ongezouten en zonder scrupules verklankt. In Summervibes varieert hij op een repetitief thema van korte stijgende sequensen. Deze worden onderbroken door twee geblokkeerde snaren waardoor een onbekommerde schwung tot stand komt. Small Winterblues is een plechtstatige ode aan de cyclus van lange nachten en korte, natte dagen. Het stuk zucht van verlangen naar de lente. In Sowie Satie is de melodielijn een loepzuivere parodie op deze Franse mysticus, maar doet de baslijn in driekwart uitsluitend wat Bataillie wil. De cd sluit af met twee versies van Tempest. De laatste is een pianokwintet (met het Desguin Kwartet), barstend van dreiging, regen en bliksem. Zorgvuldig opgebouwd, vanuit een onschuldige inleiding door de piano, laten de strijkers de donderwolken aanzwellen via glijdende maar onverbiddelijke harmonieën. Deze versie overtuigt en smaakt naar meer.

Wynold Verweij

BERIO

COMPLETE PIANO WORKS (PETITE SUITE, SIX ENCORES, SEQUENZA IV, CANZONETTA*, TOUCH*, CINQUE VARIAZIONI, ROUNDS, PIANOSONATE)

*Matteo Bevilacqua (piano), *m.m.v. Luca Trabucco (piano)*

Grand Piano GP903 • 74'

Waardering: 9

Bij Luciano Berio denken velen niet het eerst aan zijn pianomuziek, maar aan stukken als Sinfonia en Folksongs. Van zijn pianomuziek zijn nog het best bekend Sequenza IV, Cinque variazioni en Rounds. Veel van de overige werken, waarvan sommige voor zover ik weet niet eerder zijn opgenomen voor cd, zijn begrijpelijk minder bekend want minder sterk. Het idioom is weliswaar verwant, behalve in de vroege neoclassicistische Petite suite, maar minder boeiend uitgewerkt. Het verschil is ook te horen aan de uitvoeringen. Hoe beter de muziek, hoe spannender Bevilacqua speelt. In de beste stukken brengt hij lijn in collages, is de variëteit in klank het grootst en weet hij lyriek te leggen in versplinterde lijnen. De afwisseling van sterke en minder sterke stukken en dito uitvoeringen maakte het luisteren tot een ervaring met gemengde gevoelens. We horen opnieuw dat zelfs de allerbeste componisten niet altijd een tien plus scoren, maar de beste werken gaven de doorslag, mede door de wetenschap dat er geen cd bestaat met alle topstukken bij elkaar en dat andere pianisten uitsluitend de beste composities verdedigen. De cd is daarmee behalve een document van onbekende creativiteit ook een pleidooi voor een uitstekende pianist.

Emanuel Overbeeke

BRAHMS

PIANO CONCERTOS

Simon Trpčeski (piano), WDR Sinfonieorchester o.l.v. Christian Macelaru

Linn Records CKD 732 • 95' (2 cd's)

Waardering: 9

Tijdens een interview in 2013 vertelde pianist Simon Trpčeski (1979) me dat hij afstamde van eenvoudige boerenfamilies uit Macedonische bergdorpjes, die volgens hem 'helemaal niets bezaten, maar wel alles hadden'. En dat 'alles' bestond uit enorm hechte familiebanden, die 's avonds na de maaltijd werden bestendigd door met zijn allen te gaan zingen en dansen. Ook zijn spel straalde warmte en blijmoedigheid uit en wekte in positieve zin associaties met de Bijbelspreuk: 'Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde bezitten'. Tien jaar later ligt de artistieke kracht van Trpčeski nog altijd in zijn vermogen om ook de doorwrochte pianoconcerten van Brahms met charme, lichtvoetigheid en aristocratische noblesse over het voetlicht te brengen. De Roemeense dirigent Christian Măcelaru, met wie Trpčeski al eerder de Sjostakovitsj-concerten opnam, blijkt een ideale metgezel in de zoektocht om met behoud van de sonoriteit van Brahms' symfonisch opgezette partituren de solopartij niet onder te laten sneeuwen, maar steeds weer op te laten vliegen als een sierlijke vogel die over het lommerrijke landschap scheert om zich vervolgens weer te verschuilen in het groen. De balans tussen solist en orkest is uitstekend, de integere sfeertekening is evocatief en de fraseringen zijn krachtig, helder en verfijnd.

Wenneke Savenije

DEBUSSY, RAVEL, STRAVINSKY

ATTENTION, LES APACHES!

Pianoduo Mimese: Hiu-Man Chan & Tim Mulleman

Et'cetera Records KTC 1783 • 1.20'

Waardering: 8

'Attention, Les Apaches!' riep een geschrokken Parijse krantenjongen toen hij bijna omver werd gelopen door een groepje uitbundige componisten. Zo werd Apaches (straatschuimers) de geuzennaam van een groep kunstenaars rond de pianist Ricardo Vines, waarvan onder meer de componisten Maurice Ravel, Manuel de Falla, Florent Schmitt en Igor Stravinsky deel uitmaakten. Hun grote held was Claude Debussy, die in 1902 de tongen losmaakte met zijn controversiële opera Pelléas et Mélisande. Het pianoduo Mimese koos de Apaches als uitgangspunt voor een strak programma. Geen weinig gespeelde originele werken, maar grote brokken uit het ijzeren orkestrepertoire, in bewerkingen voor piano vierhandig. Wat de componisten betreft is daarbij zelfs eenmaal sprake van kruisbestuiving, want de bewerking van Debussy's Prélude à l'après-midi d'un Faune stamt van de hand van Maurice Ravel. Debussy zorgde zelf voor het arrangement van La mer, en Igor Stravinsky nam zijn eigen Le sacre du printemps onder handen. In beide laatste gevallen koos het duo Mimese ervoor om de oorspronkelijke noten aan te passen aan eigen behoeften. Het Pianoduo (en echtpaar) Mimese maakt met deze uitgave haar cd-debuut. Mede mogelijk gemaakt door Beeldenstorm, een Belgisch initiatief ter ondersteuning van aankomend talent. De toelichting is verzorgd door het duo, dat hiermee technisch zowel als muzikaal een overtuigend visitekaartje afgeeft.

Siebe Riedstra

GRANADOS

GOYESCAS – EL PELELE

Javier Perianes (piano)

harmonia mundi HMM 902626 • 65'

Waardering: 9

Enrique Granados ging – vermoedelijk – in 1896 naar het Prado Museum in Madrid om de schilderijen van de grote Spaanse schilder Francisco Goya te bekijken. De componist was zo enthousiast over Goya's kleurrijke kunstwerken, dat hij ze probeerde te 'vertalen' naar muzikale impressies – niet letterlijk, maar 'geïnspireerd op'. Het resultaat was de zesdelige pianosuite Goyescas, opus 11 uit 1911-14 (verdeeld over twee boeken). Granados was vooral onder de indruk van de schilderijen over de rol van de liefde bij gewone mensen. Deze gewone mensen dansen, flirten, zijn verdrietig, uitbundig en uitgelaten. Granados volgt al deze uitingen op de voet. Echter; hij laat de mensen vooral dansen. In de suite zijn Spaanse dansen (zoals de jota en de fandango) nooit ver weg. Bijna alle stukken hebben een grillige – quasi-geïmproviseerde vorm. Ook zijn ze alle virtuoos en gelaagd. Dit maakt dat de stukken de reputatie hebben moeilijk te zijn. Pianist Javier Perianes stapt hier echter rigoureus overheen. Perianes speelt aan de ene kant met een massieve grip op de muzikale materie en aan de andere kant vol gratie en fijnzinnige timing. Zijn interpretatie combineert adel en folklore. De opname wordt gecompleteerd met El pelele (de pop), een speelse muzikale scène, eveneens naar aanleiding van Goya. Net zoals de pop op het schilderij laat de muziek zich gewillig jonassen.

Arnoud Heerings

TEN HOLT

INFINITY (CANTO OSTINATO)

Adam Kosmieja (piano)

Warner Classics 5419776874 • 46'

Waardering: 6

2023 was het honderdste geboortejaar van Simeon ten Holt. Vandaar dat er nog meer aandacht dan anders was voor zijn grootste 'hit' Canto ostinato en er wat meer opnamen verschenen dan normaal. Omdat Canto Ostinato doorgaans al in vele verschijningsvormen op cd gezet, moet je als musicus van goeden huize komen om je te onderscheiden. De Poolse pianist Adam Kosmieja doet dat door het werk in een andere, grootsere context te plaatsen. Zo probeert hij de kosmische aard van het werk te benadrukken door de verschillende secties titels te geven als 'In the beginning', 'Ascent', 'Algorithm A' en 'B mhtiroglA' en noemt hij het geheel Infinity. Tja… Nu maakt dat allemaal niet zoveel uit als de opname en de vertolking onberispelijk zijn, maar helaas is dat in dit geval niet zo. Hoewel de registratie, die gebruik maakt van het Dolby Athmos-systeem om een ware concertervaring te bewerkstelligen prima is, slaat Kosmieja de plank mis als het om de uitvoering gaat. Zijn poging om van het werk meer te maken dan de hypnotiserende en meditatieve sequens van repeterende figuren en er zelfs verwijzingen naar techno in aan te brengen gaat voorbij aan de aard van het stuk en resulteert in en Canto ostinato die de rust en de logica ontbeert.

Paul Janssen

MENDELSSOHN

PIANO RARITIES – EARLY SONATAS – SONGS WITHOUT WORDS

Christopher Williams (piano)

Naxos 8.574509 • 75'

Waardering: 8

Felix Mendelssohn leefde niet heel lang, van 1809 tot 1847. Maar het waren wel bijzondere jaren, vanaf zijn jeugd als wonderkind tot en met de jaren als baanbrekende componist en dirigent, om nog maar te zwijgen over zijn rol als herontdekker van Bachs Matthäus-Passion. De Welshe pianist Christopher Williams voert ons hier hink-stap-sprong door zijn ontwikkeling als componist voor het klavier, vanaf zijn vroege sonates in zijn tienerjaren, tussen zijn elfde en vijftiende (tijdens zijn studie op de muziek van voorgangers als Mozart, Haydn en Beethoven) tot een keuze uit de talloze stukjes uit latere jaren die de geschiedenis zijn ingegaan als Lieder ohne Worte. Opvallend is dat Capriccio uit 1824, tien minuten vol met gedurfde modulaties en veeleisende vingervlugheid. En vertederend: een themaatje met variaties in de stijl van Joseph Haydn dat is geplukt uit een bundel oefeningen uit zijn tijd als leerling van Carl Friedrich Zelter.

René de Cocq

AMSTERDAM 26 FEBRUARY-9 MARCH 2025

FIRST PRIZE €15,000 AGE LIMIT UP TO 28

APPLICATIONS OPEN 1 MARCH 2024

YOUNG PIANIST FOUNDATION

Member of the *Alink-Argerich Foundation*

INFO WWW.YPF.NL

LIGETI

ÉTUDES – CAPRICCIO'S

Han Chen (piano)

Naxos 8.574397 • 62'

Waardering: 9

De Études voor piano van Ligeti behoren tot de hoogtepunten van de hedendaagse muziek. Vele pianisten hebben zich dan ook niet laten afschrikken door de ongekende moeilijkheden, waardoor er niet alleen inmiddels vele opnamen bestaan, maar ook een uitvoeringstraditie, ook al heeft de componist zeer veel vastgelegd om ongewenste vrijheden te voorkomen. Chen is energiek waar mogelijk en van de vertolkers die ik ken de meest swingende. Hij behandelt de relatief rustige passages als stiltes voor de storm en maakt met zijn krachtige spel duidelijk dat er wat hem betreft geen wezenlijk verschil bestaat tussen de twee capriccio's uit 1947 en de etudes van 40 jaar later. De capriccio's en de etudes delen een ritmische gelaagdheid, verrassende vormen, quasi-tonale harmonieën, duidelijke spanningsbogen, instrumentale virtuositeit en de klank niet als doel op zich maar als manier om de structuur over te brengen. De Études, boeken 2 en 3 hoort men iets minder vaak dan boek 1 alsof ze minder sterk zouden zijn, maar Chen behandelt deze terecht als meesterwerken. Zijn spel heeft een zekere eenvormigheid, maar dat geldt in zekere zin ook voor de muziek wat vooral een gevolg is van het permanent etude-achtige karakter. Doseren is dus aanbevolen, ook al is na boek 1 de verleiding groot meteen alles te willen horen.

Emanuel Overbeeke

LISZT

TRANSCENDENTAL ETUDES & PIANO SONATA

Francesco Piemontesi (piano)

Pentatone PTC 5187 052 • 96' (2 cd's)

Waardering: 9

Hij beschouwde de Transcendentale études van Liszt tot voor kort als een muzikale Mount Everest die hij niet te jong wilde beklimmen. En daar heeft de Zwitserse pianist Francesco Piemontesi (1983), oud-leerling van onder anderen Arie Vardi, Murray Perahia, Cécile Ousset, Alexis Weissenberg en Afred Brendel, verstandig aan gedaan. Want zijn krachtige maar poëtische vertolking van de twaalf soms zeer virtuoze en soms vooral evocatieve 'sfeerstukken' waaruit de pianocyclus bestaat, hebben in de uitvoering van Piemontesi niets meer van de razendknap gespeelde etudes waarmee minder rijpe pianisten soms hun briljante kwaliteiten proberen te bewijzen. En dan wordt deze muziek van Liszt een hele opgave om naar te luisteren. Piemontesi echter staat boven de materie, die hij zich van buiten naar binnen en weer van binnen naar buiten volledig eigen heeft gemaakt. Zo worden de Transcendentale études daadwerkelijk muziekstukken, die getuigen van de innerlijke ontwikkelingsgang van Liszt. Piemontesi speelt ze met bewonderenswaardige instrumentale trefzekerheid en roept met dichterlijke verbeeldingskracht stemmingen en sferen op. Ook de beroemde Pianosonate in b, S. 178 speelt Piemontesi niet als een virtuoos huzarenstuk, maar als een waarachtig heldenepos in klank. Op bewonderenswaardige wijze weet hij de notencascades te vangen in overtuigende structuren. En of hij passages nu hard of zacht speelt, Liszt blijft steeds muzikaal en integer klinken.

Wenneke Savenije

LISZT

TRANSCENDENTAL ÉTUDES

Haochen Zhang (piano)

BIS Records BIS-2681 • 67'

Waardering: 9

De geschiedenis van Liszts Transcendentale études is minstens zo fascinerend als de werken zelf. Oorspronkelijk moesten het 48 etudes worden, elf jaar later 24 en uiteindelijk werden het twaalf studies door mineur- en majeurtoonsoorten en stijlen. Omdat de cyclus ook getuigenis aflegt van Liszts eigen ontwikkeling, is het een werk van uitersten geworden. In Paysage is het bijna of Chopin nog voortleeft, maar ergens ook of Satie al begint. De exuberantie van een stuk als Mazeppa is verbluffend. Tegelijkertijd zijn deze studies véél toegankelijker dan Liszts latere werken. Een succes was het echter niet. Toen Liszt een van zijn etudes tijdens een concert speelde, schreeuwde iemand: 'Hey! Ik kom hier om vermaakt te worden, niet om te studeren.' Tja, het blijven 'studies'. Maar ze behoren tot de meest fascinerende etudes die ik ken. Ik werd aan alle kanten verrast door deze opname. Uitmuntend gespeeld door Von Cliburn International 2009 prijswinnaar Haochen Zhang. Nooit te glad waar het over-romantiseren op de loer ligt, nooit te uitbundig; hij slaagt erin binnen deze bonte verzameling van uitersten altijd de juiste maat in de aanslag van zijn Grand Steinway D te houden. Uitmuntende BIS Hybrid SACD-opname, ook stereo afspeelbaar. Verpakt in een even nette als ruimtebesparende kartonnen gatefold slipcase met boekje links en cd rechts. What's not to like!

René Seghers

MOESORGSKI

Sonya Bach (piano)

Rubicon RCD1118 • 70'

Waardering: 8

Moesorgski is een componist die tijdens zijn leven op weinig bijval van zijn collega's en muziekcritici kon rekenen. Zijn muziek toonde namelijk te veel 'gebreken' en weinig kennis van traditionele vormleer en harmonie. Na zijn dood werden zijn composities grondig onder handen genomen door onder anderen Rimski-Korsakov, die diverse 'fouten' in harmonie en vorm probeerde te 'verbeteren'. Het is daarom interessant om de muziek van Moesorgski in haar oorspronkelijke vorm te horen. Zijn piano-oeuvre is niet groot, nog geen twintig stukken. Met veel inleving en gevoelsexpressie speelt Sonya Bach de lyrische sfeerbeelden Méditation (Feuillet d'album) en Rêverie (Duma). De kleurrijke Aan de zuidelijke kust van de Krim en Vlakbij de zuidelijke kust van de Krim zijn twee energieke stukken die de pianiste met technische precisie en veel variatie in dynamiek uitvoert. Nog meer energie straalt Een nacht op de kale berg uit. De pianobewerking van Konstantin Tsjernov uit 1902 bewaart de orkestrale grandeur van de muziek. Hier is Bach stormachtig maar precies en overal goed op tempo. Ook het meest bekende werk van Moesorgski, de Schilderijententoonstelling, staat op de cd. Bach zet een krachtige uitvoering neer, waardoor de karakterstukken klank- en effectvol overkomen. Wel vreemd is de vermelding dat deze cyclus in de bewerking van Tsjernov wordt gespeeld, die echter de transcriptie van de cyclus voor piano vierhandig heeft gemaakt.

Olga de Kort

CONCOURSEN – CONCOURSEN – CONCOURSEN

Van 17 tot 23 februari jl. werd voor de twaalfde keer de International Piano Competition for Young Musicians gehouden (een uitvoerig verslag van onze medewerker en tevens voorzitter van de persjury Christo Lelie, leest u in ons komend nummer), maar we kunnen alvast de prijswinnaars verklappen. In groep A won Akari Bastiaens uit België de eerste prijs, en ook de publieksprijs en de persprijs, de tweede ging naar Oleksandr Fediurko uit Oekraïne en de derde naar Jan Kwiatkowski uit Polen. In groep B ging de eerste prijs en de publieksprijs naar Ivan Petrovic-Poljak, de tweede naar Roman Fediurko en de derde, plus de persprijs naar Shuailin Li uit China.

Ook was bij het ter perse gaan van deze PIANIST het Steinway Concours, met finales in Amsterdam en Brussel, nog in volle gang. Ook hiervan doen wij verslag in het komend nummer.

En alsof dat nog niet genoeg is lopen ondertussen nog twee pianoconcoursen zich warm. Liszt Utrecht (voorheen Liszt Concours) vindt plaats van 16-24 januari 2026 in TivoliVredenburg, Utrecht. Naast de muziek van Liszt staat deze keer ook Carl Maria von Weber centraal, met werk voor pianosolo en kamermuziekcomposities van Von Weber, naast transcripties van Liszt uit opera's van Von Weber. Verder zal er een nieuw werk van de Nederlandse componist Joey Roukens te horen zijn. Kandidaten kunnen zich tot 1 september a.s. aanmelden.

En last but not least is er het YPF European Piano Competition 2025, waarvoor de inschrijving al is gestart, nu voor jonge talenten t/m 27 jaar uit de Europese Unie inclusief het Verenigd Koninkrijk. Brexit daar doen we maar niet aan. Het concours vindt plaats van 26 februari t/m 9 maart 2025.
Mooi om te melden dat het concours in 2025 wordt uitgebreid met een Junior Competitie voor Nederlandse piano talenten van 12 t/m 17 jaar. Hier slaan YPF én Stichting Liszt Concours de handen ineen.

LI KRIEHUBER

Franz Liszt

WILLY CORTLEVEN

Akari Bastiaens

In de aanloop naar het concours organiseert YPF de Young Virtuosi serie 2024, met jonge talenten aan de vleugel van Youri Egorov in De Duif in Amsterdam. Noteer alvast alle data van deze serie: 10 maart (Noah Zhou, winnaar 2de prijs YPF European Competition 2022) en verder 14 april, 9 juni, 8 september, 6 oktober en 1 december 2024. Dit jaar zal de Youri Egorov Kring een zestal 'huisconcerten' bij leden thuis organiseren – uitsluitend toegankelijk voor Egorov leden.

Meer informatie over de Egorov Kring op **www.ypf.nl/youri-egorov-kring** en verder: **www.ypf.nl/concours-2025** en **www.liszt.nl**

MOZART
PIANO CONCERTOS K. 238 & 503

Kristian Bezuidenhout (fortepiano), Freiburger Barockorchester

harmonia mundi HMM 902333 • 50'

Waardering: 10

Mozart was de trotse eigenaar van een piano gebouwd door dé Weense bouwer van die tijd, Anton Walter. Kristian Bezuidenhout bespeelt op deze cd een kopie van een Walter uit ca. 1805, gebouwd door Paul McNulty. Het is een bijzonder geslaagd instrument met een helder klinkende discant, een krachtige bas en een mild zangerig middenregister. Ideaal passend bij het latere Mozart-concert op deze cd maar zo aantrekkelijk van klank dat het ook meer dan voldoet in het vroege concert in Bes groot, KV 238. Het spel van Kristian Bezuidenhout is vrij, levendig en trefzeker gefraseerd, goed passend bij ons beeld van Mozart uit zijn brieven en de film 'Amadeus'. Het compacte, ongecompliceerde concert in Bes is het eerste dat Mozart zelf bedacht; eerdere concerten waren bewerkingen voor solist en orkest van sonates van tijdgenoten. Kristian Bezuidenhout weet de charmes ervan mooi te treffen, in het triomfantelijke openingsdeel, het liefelijke Andante en in het, ongehaaste, afsluitende Rondeau-Allegro. Het Concert in C groot, KV 503 is een veel grootschaliger werk in bezetting en in ideeënrijkdom met de symfonische allure van de Praagse symfonie uit dezelfde periode. Mozart op de top van zijn kunnen, gespeeld door de fine fleur van de in deze stijlperiode ingevoerde musici.

Hans Quant

MOZART
WORKS FOR TWO PIANOS

Jean-Michel Dayez & Hans Ryckelynck (piano)

Et'cetera Records KTC 1778 • 65'

Waardering: 6

Oerlelijk vond Mozart haar en ze zweette als een otter, zijn sterleerling Josepha von Aurnhammer. Maar wat speelde hij graag met haar, vrijwel dagelijks. Dat kunnen we horen in de aan haar opgedragen meesterlijke Sonate voor twee piano's, KV 448. In de hoekdelen nemen de pianisten zo razendsnel thema's van elkaar over dat je moet denken aan een tenniswedstrijd. Eén en al en muzikale lol. En het middendeel ademt hemelse vrede. Jean-Michel Dayez en Hans Ryckelynck spelen op rechtsnarige vleugels van de Belgische bouwer Chris Maene. Ze zijn goed op elkaar ingespeeld en ik ben het eens met hun tempi. Maar ze spelen nogal aan de ruwe en zware kant. Lichtheid en tederheid zijn ver te zoeken. Vergelijk hun opname maar eens met die van Lupu en Perahia. Een wereld van verschil. En in het hemelse Andante leggen ze het helemaal af tegen dat illustere duo. Hun vertolking klinkt zakelijk, de magie ontbreekt. Het schijfje bevat verder een interessante bewerking van Busoni voor twee piano's van de ouverture tot Die Zauberflöte, waarin ze zich kennelijk wat beter thuis voelen. Dat geldt ook voor het arrangement van O. Singer van Mozarts Jupiter-symfonie. Maar ook hierin voelde ik geregeld behoefte aan wat meer poëzie. De opname is vrij direct. De toelichting in het boekje is summier.

Thijs Bonger

RACHMANINOFF
PIANO SONATE NO. 1 – PRELUDES OP.32

Lukas Geniušas (piano)

Alpha Classics ALPHA 997 • 56'

Waardering: 10

Op zijn zestigste verjaardag, in 1933, kreeg Serge Rachmaninoff een vleugelpiano cadeau van de firma Steinway & Sons. Deze bijzondere vleugel staat in zijn Villa Senar in Zwitserland en wordt gebruikt voor deze opname van de Eerste sonate uit 1908. Die is deze keer écht helemaal uit 1908, want alle latere inkortingen zijn achterwege gelaten. Dat betekent zo'n 100 maten meer dan anders, en vooral meer muziek, want het waren niet de herhalingen waarin Rachmaninoff de schaar zette, maar essentiële passages waardoor beide versies grondig van elkaar verschillen. Deze sonate wordt door pianisten stiefmoederlijk bedeeld op de concertpodia, al bestaan er wel cd-uitvoeringen, vooral van de ingekorte versie. Misschien is dit Rachmaninoffs meest onderschatte werk, dat niet direct aanspreekt door een soepel in het gehoor liggende melodiek, maar dat zijn verborgen schatten ontvouwt naarmate je vaker luistert. De klank van de piano is schitterend opgenomen en krijgt bijna een 'authentiek' stempel, ook al verstreek een kwart eeuw tussen de geboorte van de ongerepte sonate en de komst van de Steinway. En dan Lukas Geniušas. Hopelijk betekent zijn vertolking van deze gecompliceerde sonate, subtiel gedoseerd, briljant en virtuoos maar nooit ontaardend in loze klavierleeuwerij, de grote doorbraak voor deze Litouwse toppianist. Even mooi zijn de vier préludes: de selectie had best wat royaler mogen zijn.

Gerard Scheltens

RACHMANINOFF
REFLECTIONS

Inon Barnatan (piano)

Pentatone Music PTC 5187 113 • 73'

Waardering: 9

Deze opmerkelijke cd belicht Inon Barnatan van verschillende kanten: als fijnzinnig pianist die Rachmaninoffs zes Moments musicaux, opus 16 en de Prelude nr. 12 uit Preludes, opus 34 ingetogen, verfijnd, monumentaal en technisch voortreffelijk laat klinken én als aandachtige en stijlbewuste arrangeur. Zijn eigen pianobewerkingen van de Symfonische dansen, opus 45 en de Vocalise uit 14 Romances, opus 34 geven een duidelijke meerwaarde aan deze cd. Met zijn bewerking van de Symfonische dansen voor piano solo ging de pianist op zoek naar een manier om de 'kracht, schoonheid en complexiteit' van dit orkestwerk in pianoklanken weer te geven. Dat is hem zeker gelukt, zijn arrangement is evenwichtig en kleurrijk, met veel reliëf in het klankbeeld. Het pleit voor Barnatan dat hij dicht bij de klankwereld van Rachmaninoffs pianomuziek en zijn pianostijl is gebleven en de verleiding kon weerstaan om de expressiviteit van de piano ter wille van de grotere sonoriteit en orkestrale intensiviteit te forceren. Zijn gevoel voor proporties en stilistische samenhang helpt hem ook in een poëtische en zeer fraai uitgevoerde pianotranscriptie van de beroemde Vocalise. De zangerige melodische lijnen van deze afsluitende compositie versterken de indruk van de gehele opname, die vol kleur en poëzie is, met subtiele sfeertekeningen en accenten, natuurlijk-ademende timing en expressieve dynamiek.

Olga de Kort

RACHMANINOFF, NAZAYKINSKAYA

DIALOGUES

Olga Kirpicheva (piano)

Et'cetera Records KTC 1795 • 66'

Waardering: 9

Et'cetera komt hier met een overwegend Rachmaninoff-programma door de Frans-Russische pianiste Olga Kirpicheva. Olga begon op vijfjarige leeftijd piano en fluit te studeren en haar internationale carrière nam een vlucht op elfjarige leeftijd, toen ze werd uitgenodigd voor het Vladimir Spivakov International Festival in Colmar, Frankrijk. De Études-tableaux, opus 33, zijn de eerste van een tweedelige set pianoetudes. Rachmaninoff componeerde ze op zijn landgoed Ivanovka in Tambov, Rusland in het najaar van 1911. De tien Preludes, opus 23 uit 1903 – opgedragen aan neef en vroegere pianodocent Alexander Ziloti – hebben nooit de populariteit van zijn vroege Prelude in C klein, opus 3 nr. 2 bereikt bij het publiek, ondanks dat volgens de componist zelf de Preludes, opus 23 inhoudelijk veel meer te bieden hebben. Rachmaninoff speelde blijkbaar nooit alle preludes in één keer, maar in plaats daarvan deed hij er een greep uit. Toch kunnen deze stukken in een duidelijke samenhang gezien worden en als set worden gespeeld. Kirpicheva is hier blijkbaar goed van doordrongen en getuigt hiervan door haar intens gepassioneerde spel. Diezelfde hartstocht horen we ook in Dialogues van het aanstormend jong Russisch supertalent, componiste Polina Nazaykinskaya, waarnaar het programma van deze cd is vernoemd. Dit werk verdient een zeer eervolle vermelding en heeft een overweldigend diepe indruk op me achtergelaten.

Emile Stoffels

RAMEAU, RAVEL, ALKAN

WAVES

Bruce Liu (piano)

Deutsche Grammophon 4864400 • 62'

Waardering: 8

De albumtitel Waves lijkt weinigzeggend, maar ik voelde tijdens het beluisteren bijna letterlijk krachtige golfbewegingen van muzikaliteit, souplesse en technisch hoogstaand pianospel. De liner notes met kop 'As changeable as the sea' duiken verder de diepte in. Volgens pianist Bruce Liu bood de studio-opname hem bij uitstek gelegenheid op zijn gekozen stukken te puzzelen en deze divers te benaderen. Hij besteedde per componist veel tijd aan specifieke klankvorming: droog en direct bij Rameau, mistig bij Ravel en Alkan daar ergens tussenin. Rationeel en statisch? Nee, het verhaal besluit met een preciezere verwijzing naar veranderlijke golfbewegingen: Liu brengt juist spontaniteit in zijn spel. In deeltjes uit Rameau's Nouvelles suites de pièces de clavecin hoor ik daar het minst van terug; Liu's interpretaties zijn me te doordacht en een tikje saai. De vleugel is bovendien wat te groot voor deze muziek. Ravels Miroirs springt er daarentegen echt uit: ik zie werkelijk reflecties in rimpelend water, ik hoor verrassende afwisseling, diepte, sprankeling en schittering. De Barcarolle en Le festin d'ésope van Alkan zijn groots gespeeld, maar naar mijn smaak passen deze stukken minder goed in het programma; in plaats van achter elkaar wil ik iedere componist liever afzonderlijk beluisteren. Tenslotte een pluim voor de opname- en pianotechniek: Michel Brandjes bezorgde Liu een perfect verzorgde vleugel.

Frank Hougee

DIVERSEN

VARIATION[S] 2 (BEETHOVEN, SWEELINCK, BACH, CAGE, FELDMAN, CRUMB)

Cédric Tiberghien (piano)

harmonia mundi HMM 902435.36 • 2.34' (2 cd's)

Waardering: 10

Hier deel twee van de serie Variation[s] door pianist Cédric Tiberghien. Net als het in maart vorig jaar verschenen eerste deel draait ook deel twee om Beethovens variaties, afgewisseld met werken die de evolutie van het genre illustreren, van de renaissance tot heden. En wat is hier veel te halen! Wat een ongelooflijke fantasie en vakmanschap zit er in de werken van Beethoven en zijn vroegere en latere collega's. En wat een plezier om te spelen met een thema en er zowel een fabelachtige techniek als afwisselende emotie in te leggen! En tenslotte: wat een reuze klus van Tiberghien om al deze werken te geven wat ze qua stijl en spel nodig hebben. Niets dan lof voor zijn heldere en transparante en bezielde spel. Hij trekt de luisteraar met zijn kennis, royale muzikaliteit en verbeeldingskracht ín de muziek en voert hem of haar mee in de Spielerei of bespiegelingen die de componisten zichzelf gunden. De variaties van tijdgenoten Cage en Feldman zijn van een andere orde dan die van Bach en zeker Beethoven, en vermoedelijk met een minder commercieel oogmerk geschreven, maar ook in de vrijheid die dit tweetal nam is een herkenbare structuur duidelijk.

Marjolijn Sengers

DIVERSEN

VERS LA FLAMME (SKRJABIN, STRAUSS, MESSIAEN, ECKARDSTEIN, BEETHOVEN)

Severin von Eckardstein (piano)

Avi Music AVI 8553531 • 1.16'

Waardering: 9/10

Voor Severin von Eckardstein was de laatste pianosonate van Beethoven het vertrekpunt, maar hij eindigt ermee en begint zijn programma met Skrjabin, de titelgever van het motto. Het idee erachter is een reis van het aardse naar het hemelse. Alle stukken zijn daar een belichaming van, behalve de Improvisation van Von Eckardstein die een overtuigende brug slaat naar alles wat er vooraf aan opus 111 gespeeld was. Het gaat bij Von Eckardstein meer om het idee dan om stijl, want Beethoven klinkt bij hem als een culminatiepunt van al die veel nieuwere muziek. De stijl Von Eckardstein is er een van een rijk palet aan klanken (op een Bechstein), welvende lijnen, gedoseerde hoogtepunten en een grote greep op het totaal. Tere verstilling is er ook: in zijn eigen bewerking van Strauss' Tod und Verklärung klinken de blazersmotieven in het begin net zo poëtisch als in de orkestversie. De trillers in Beethovens Arietta klinken vooral naar Skrjabin en minder etherisch dan we ze meestal horen. In het eerste deel van de sonate zou een iets scherpere articulatie uit stijlhistorisch oogpunt gepaster zijn, en het slot van Messiaens Regard de l'eglise d'amour (de laatste uit zijn cyclus) klinkt nogal stroef. Afgezien daarvan: alles klinkt persoonlijk en meeslepend.

Paul Herruer

Vermogen gaat voor ons over mensen.

Samen met u brengen wij in kaart wat u echt belangrijk vindt. Zo kunnen we slim maatwerk bieden voor zowel privé, uw personal holding als uw onderneming. In gesprek gaan over uw situatie? Neem dan contact op met Jean Pierre Stoffens, directeur Private Banking Zuid-Limburg & Eindhoven, via 06 10 88 65 06.

vanlanschotkempen.com/private-banking

1737 VAN LANSCHOT KEMPEN

Something New from One of the Oldest Names in Grand Pianos.

Introducing the
Ritmüller Superior
RS175 5'9" &
RS190 6'2"
GRAND PIANOS

It all started in 1795 when the Ritmüller *Pianofortefabrik* earned praise from Johannes Brahms. Now the new RS175 and RS190 grand pianos pay tribute to their heritage with **German Röslau wire, copper wound bass strings, all spruce soundboards, PR2.0 hammers with imported Wurzen AA grade German felt, ebony sharps, and the acclaimed Ritmüller action.** To learn more about how traditional European handcraftsmanship lives on visit us at **RitmullerUSA.com.**

Ritmüller
Since 1795

PEARL RIVER PIANO

©Guangzhou Pearl River Kayserburg Piano Co., Ltd.